Jaarstukken 2024

Registratienummer: 2025-018481

gemeente Overbetuwe

INHOUDSOPGAVE

Jaarstukken 2024 ... 1
Inhoudsopgave ... 2
Inleiding/Jaarrekening in één oogopslag ... 4
Analyse rekeningresultaat 2024 en structurele doorwerking naar 2025 ... 7
Bestemming rekeningresultaat ... 9
Programma 1. Duurzame en gezonde samenleving ... 11
Programma 2. Leefbare en bereikbare samenleving ... 16
Programma 3. Interactie met de samenleving ... 24
Programma 4. Inclusieve en participatiesamenleving ... 26
Programma 5. Werkende en lerende samenleving ... 33
Programma 6. Informatie en kennissamenleving ... 38
Programma 7. Financiën en bedrijfsvoering ... 40
Programma 8. Algemeen bestuur ... 42
Algemene dekkingsmiddelen, VPB, onvoorzien en mutaties reserves ... 45
Paragrafen ... 49
I. Lokale lasten ... 50
II. Weerstandsvermogen ... 60
III. Onderhoud kapitaalgoederen ... 70
IV. Financiering ... 74
V. Bedrijfsvoering ... 78
VI. Verbonden partijen ... 84
VII. Grondbeleid ... 92
VIII Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid (Woo) ... 96
B. JAARREKENING ... 98
BALANS PER 31 DECEMBER 2024 ... 99
OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 2024 ... 101
Toelichting op de balans ... 102
Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling ... 102
Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening ... 102
Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording ... 102
Toelichting op de balans ... 108
Toelichting overzicht van baten en lasten 2024 ... 118
Analyse verschillen per taakveld ... 118
Analyse begrotingsrechtsmatigheid ... 121
Overzicht aanwending onvoorzien ... 121
Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves ... 122
WNT ... 123
Rechtmatigheidsverantwoording ... 125

Gebeurtenissen na balansdatum 126
C. BIJLAGEN 127
I. Lijst met gebruikte afkortingen 128
II. Specificatie onttrekkingen Algemene Reserve en Bestemmingsreserve Overhevelingen 131
III. Voortgang onderzoeken Rekenkamercommissie (RKC) 133
IV. Overzicht SISA 136
V. Controleverklaring 149

INLEIDING/JAARREKENING IN ÉÉN OOGOPSLAG

Hierbij bieden wij u de jaarstukken 2024 aan. In de jaarstukken leggen we verantwoording af over de uitvoering van het in de begroting vastgestelde beleid.

Algemeen
We sluiten 2024 af met een tekort, na een aantal jaren van overschotten. Belangrijke oorzaak is de stijging van de uitgaven in het Sociaal Domein. De taken die we moeten uitvoeren worden niet voldoende gedekt door bijbehorende middelen van de Rijksoverheid. Ook de effecten van de langdurige hoge inflatie werken door in diverse onderdelen van onze jaarrekening.
We hebben ook in 2024 voortvarend gewerkt aan de realisatie van onze doelstellingen, onder andere op het gebied van wonen, economie, zorg en welzijn.

Het college geeft ook in 2024 een financiële rechtmatigheidsverklaring af. Dit betekent dat onze uitgaven en inkomsten voldoen aan de externe en interne spelregels zoals die met de raad zijn afgesproken.

Resultaat
We sluiten het jaar 2024 af met een tekort van € 1.191.000. In de 2e Bestuursrapportage 2024 werd uitgegaan van een verwacht negatief saldo van € 1.964.000. Op basis van de negatieve financiële consequenties van de septembercirculaire 2024 (€ 209.000) werd het verwachte tekort bijgesteld naar € 2.173.000. Per saldo is er dus een positief verschil van € 982.000 met de tussentijdse resultaten. Belangrijke oorzaken zijn een hogere legesopbrengst omgevingsvergunningen, en een positief resultaat van de decembercirculaire 2024. Ook is er een onderbesteding op het P-budget. Voor een specifieke toelichting op het resultaat 2024 verwijzen we naar het hoofdstuk “Analyse rekeningresultaat” op pagina 7 en 8.

Algemene Reserve
Op grond van deze jaarrekening bedraagt de omvang van de Algemene Reserve op 31 december 2024 € 21,7 miljoen. Bij de bestemming van het resultaat 2024 wordt voorgesteld om een bedrag van € 2,6 miljoen uit de Algemene Reserve te onttrekken. De stand komt daarmee uit op € 19,1 miljoen.

Leeswijzer
De jaarstukken bestaan uit drie onderdelen; A. het jaarverslag, B. de jaarrekening en C. de bijlagen. In het jaarverslag zijn de beleidsmatige en financiële verantwoording van de programma’s en ook de voorgeschreven paragrafen opgenomen. In het onderdeel jaarrekening vindt u het overzicht van baten en lasten en ook de balans met alle bijbehorende toelichtingen. De bijlagen bestaan naast een overzicht van de gebruikte afkortingen, uit een specificatie van de onttrekkingen aan de algemene reserve, een overzicht follow-up onderzoeken Rekenkamer Commissie en het overzicht SiSa.

Weergave van de werkelijke lasten en baten van 2024

Hieronder ziet u een weergave van de werkelijke lasten en baten 2024.

WERKELIJKE UITGAVEN 2024 *(bedragen x €1.000)*	
1. Duurzame en gezonde samenleving	18.200
2. Leefbare en bereikbare samenleving	21.000
3. Interactie met de samenleving	1.500
4. Inclusieve en participatiesamenleving	44.400
5. Werkend en lerende samenleving	31.100
6. Informatie en kennissamenleving	0
7. Financiën en bedrijfsvoering	19.600
8. Algemeen bestuur	3.900
Totale uitgaven programma's en bijbehorende projecten	**139.700**
Diverse overige lasten (onvoorzien, inning belast., stort. reserves)	9.100
Totaal uitgaven	**148.800**

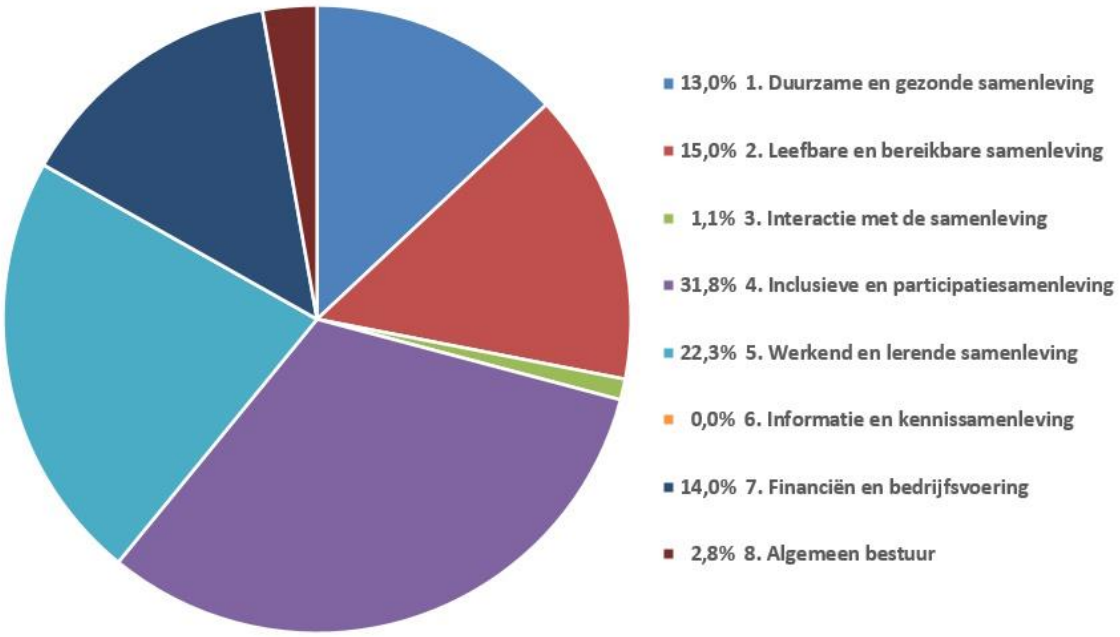

WERKELIJKE INKOMSTEN 2024 *(bedragen x €1.000)*	
Uitkeringen gemeentefonds	90.000
Doeluitkeringen Rijk (o.a. PW)	18.200
OZB	10.100
Afvalstoffenheffing	6.300
Onttrekkingen uit reserves	4.100
Leges (o.a. bouwvergunningen, APV)	3.100
Rioolheffing	2.300
Onttrekkingen/vrijval uit voorzieningen	1.700
Huuropbrengst accommodaties (o.a. De Helster)	1.400
Rente eigen en vreemd vermogen	600
Diverse overige baten	9.800
Totaal inkomsten	**147.600**

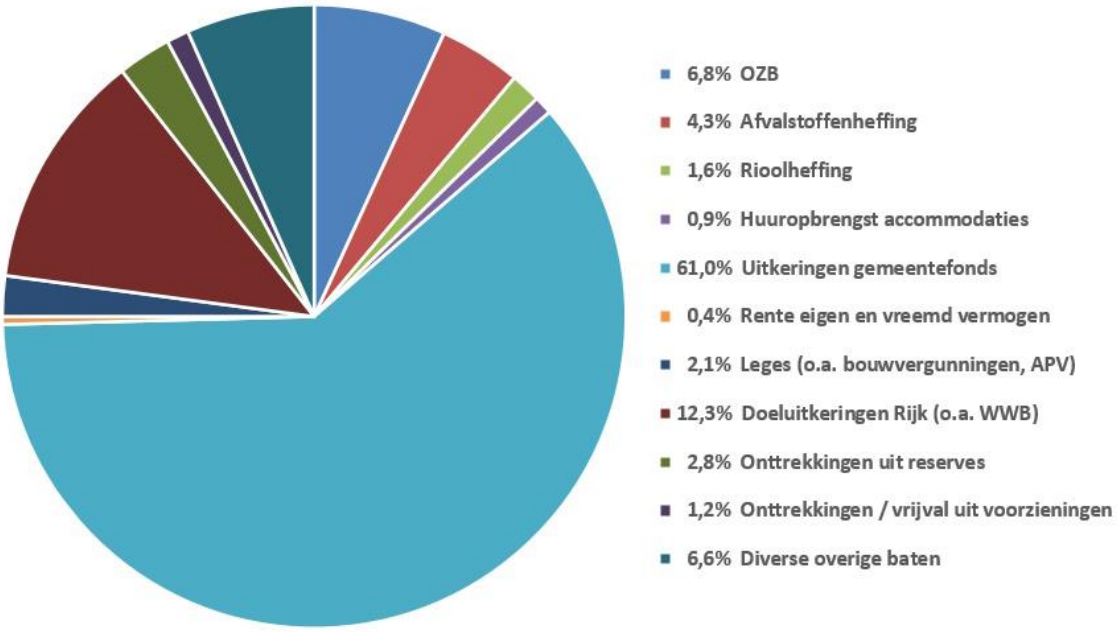

ANALYSE REKENINGRESULTAAT 2024 EN STRUCTURELE DOORWERKING NAAR 2025

Analyse rekeningresultaat
Hieronder is een (beknopte) analyse opgenomen van het verschil tussen het werkelijke rekeningresultaat 2024 en het verwachte resultaat op basis van de 2e Bestuursrapportage 2024.

Analyse rekeningresultaat (bedragen x €1.000)	
Verwacht saldo 2024 bij 2e Bestuursrapportage 2024	- 1.964
Mutaties 2024 septembercirculaire 2024	- 209
Bijgesteld verwacht saldo 2024	- 2.173
Werkelijk saldo 2024	- 1.191
Te verklaren voordelig saldo	+ 982
Budgettaire verschillen > € 100.000 t.o.v. bijgesteld verwacht saldo 2024 (bedragen x €1.000)	
Nadelen	
Storting VZ wethouderspensioenen door lagere rekenrente en hogere levensverwachting	- 1.100
Lagere doorbelastingen grondexploitatie (loonkosten en overhead)	- 539
Lager overschot opvang Oekraïners	- 519
Inhaalafschrijving 2023 en niet geraamde afschrijving 2024 kunstgrasvelden	-476
Afwaardering noodlokalen Lyceum Elst	- 414
Ten onrechte meegenomen voordelen in 2e Bestuursrapportage 2024 (was dekking uit AR/BR)	- 335
Storting in VZ verliesgevende complexen inzake bedrijventerreinen	- 291
Overbesteding Sociaal Domein WMO en Jeugdzorg	-231
Geen afstoting vastgoed (100K) en per saldo hogere uitgaven alle welzijnsaccom. (80K)	- 180
Totaal nadelen	**- 4.085**
Voordelen	
Onderbesteding P-budget	866
Algemene Uitkering decembercirculaire 2024 en afrekeningen voorgaande jaren	499
Hogere legesopbrengst omgevingsvergunningen	469
Onderbesteding afval	399
Lagere rentelasten en energielasten straatverlichting en hogere inkomstem nutsvoorz. derden (TV 2.1)	318
Niet ingezette stelpost openbare ruimte	290
Onderbesteding ambities en actualisatie IKP OR	275
Diverse voordelen TV 8.3 (rentelasten 95K, presentiegelden 57K, creditrente Svn 81K en exploitatie woningen onder hoogspanning 33K)	266
Onderbesteding onderhoud wegen mede door o.a. uitstel project Zeegstraat (150K)	250
Lagere rentelasten onderwijshuisvesting door lager rentepercentage en vertraging nieuwbouw	243
Onderbesteding informatiebeveiliging (90K), WOO (75K) en versterken participatie (60K) (TV 0.4)	225
Lagere storting in VZ wachtgelden door nieuwe functie van één wethouder	193
Onderbesteding bewegingsonderwijs (44K), onderwijsachterstandenbeleid (106K) en peuterspeel/-opvang (38K) (TV 4.3)	188
Lager bedrag aan WWB-uitkeringen en hogere aflossing leningen ed.	182
Onderbesteding STO budget	172
Onderbesteding leerlingenvervoer	155
Onderbesteding uitvoeringskosten inburgering	112
Totaal voordelen	**5.102**
Saldo kleinere overige voor- en nadelen (per saldo nadeel)	- 35
Totaal verklaard lager voordelig resultaat	**982**

Structurele doorwerking
De meeste afwijkingen zijn van incidentele aard zijn. Dit wordt mede veroorzaakt door de vele (incidentele) budgetten die we via het Rijk beschikbaar krijgen. Indien er sprake is van een structurele doorwerking naar 2025 zal dat worden meegenomen in een van de bestuursrapportages 2025.

BESTEMMING REKENINGRESULTAAT

Het rekeningtekort over 2024 bedraagt afgerond € 1.191.000. Wij stellen voor om dat bedrag te onttrekken aan de Algemene Reserve.

Daarnaast wordt voorgesteld om een bedrag van € 1.425.000 voor de in onderstaande toelichting benoemde doelen beschikbaar te stellen en in de bestemmingsreserve overhevelingen te storten.

Toelichting nader te bestemmen bedragen
Taakmutaties decembercirculaire 2024 (€ 250.000)
Naar aanleiding van taakmutaties en decentralisatie-uitkeringen uit de decembercirculaire 2024 zijn vijf budgetten gereserveerd, waarvan het wenselijk is om deze over te hevelen naar 2025 in afwachting van besteding:

- Landelijke beëindigingsregeling veehouderijbedrijven (DU)	€ 125.000
- Meerkosten Oekraïne Sociaal domein	€ 56.000
- Spreidingswet	€ 46.000
- Uitvoering Hervormingsagenda Jeugd	€ 13.000
- Register Externe veiligheidsrisico's	€ 10.000

Informatiebeveiliging (€ 90.000)
Ten behoeve van maatregelen die genomen dienen te worden voor bedrijfscontinuïteit en het aanschaffen en implementeren van een tool die monitoring biedt voor het detecteren, analyseren en reageren op cyberdreigingen (MDR).

Informatiehuishouding op orde (€ 75.000)
Ten behoeve van het daadwerkelijk uitfaseren van Corsa door het analyseren van documenten en deels het archiveren hiervan.

Stelpost Openbare Ruimte (€ 290.000)
Ten behoeve van de implementatie-, planontwikkelings-, ombuigings- en frictiekosten op verschillende onderdelen in de openbare ruimte.

Project Zeegstraat (€ 150.000)
Ten behoeve van het project Zeegstraat voor de aanleg van bermbeton. Het project is op dit moment in voorbereiding en de uitvoering start eind 1e kwartaal of begin 2e kwartaal 2025.

Onderhoudslijst van wegen (€ 100.000)
Ten behoeve van het onderhoud van met name asfaltwegen dat in 2024 niet geheel is uitgevoerd vanwege de weeromstandigheden in het najaar/winter.

Bestrijding invasieve plantensoorten (€ 11.000)
Ten behoeve van de het bestrijden van invasieve soorten via de heetwatermethode.

Verkeersplannen per kern (€ 31.000)
Ten behoeve van het opstellen van de mobiliteitsplannen voor Driel en Oosterhout waarvan de processen nog doorlopen in 2025.

Afronding projectopdracht Bureau Sport & Ruimte (€ 11.000)
Ten behoeve van de vertraagde afronding van de opdracht waardoor het eindrapport pas in februari 2025 wordt opgeleverd.

Sportieve ingrepen Openbare ruimte (€ 26.000)
Ten behoeve van de latere invulling van het uitvoeringsbudget voor de sportieve ingrepen in de openbare ruimte.

Uitvoering Integraal Kwaliteitsplan (€ 275.000)
Ten behoeve van de uitvoering van het Integraal Kwaliteitsplan in het plantseizoen 2024 -2025.

Vergroening Reethsestraat 33 Valburg (€ 26.000)
Ten behoeve van de uitvoering van het plan voor de Reethsestraat in Valburg dat enorme vertraging heeft opgelopen door afstemming en goedkeuring op het plan met Tennet.

Uitvoering maatregelen Grondstoffenbeleidsplan (€ 60.000)
Ten behoeve van het in uitvoering brengen van de noodzakelijke maatregelen naar aanleiding van het vastgestelde Grondstoffenbeleidsplan.

Circulair ambtscentrum (€ 30.000)
Ten behoeve van het onderzoek naar en voor het circulair centrum dat nog doorloopt in 2025.

PROGRAMMA 1. DUURZAME EN GEZONDE SAMENLEVING

Toelichting

Een duurzame en gezonde samenleving vraagt van ons allen dat we duurzaam en gezond gaan denken en doen. Om dat te bereiken werken we als gemeente vanuit de nieuwe contouren van het programma duurzaamheid. Daarin hebben we klimaatdoelstellingen vastgesteld. We realiseren de doelstellingen door inwoners, ondernemers, verenigingen en andere organisaties vanaf het begin bij de opgaven te betrekken. Een belangrijk uitgangspunt daarbij is dat de maatregelen betaalbaar zijn. Verder ondersteunen en stimuleren we ondernemers om duurzaam te innoveren.

Beleidsnota's

Lokaal beleid:
Vastgestelde contouren duurzaamheid (2023)
Routekaart Duurzaamheid 2025 (2021)
Preventie Akkoord Overbetuwe; Gezond Overbetuwe doen we samen! (2021)
Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2021–2024
Sportnota Een leven lang gezond, vitaal en actief (2021)
Beleidsnotitie plan van aanpak JOGG (2021)
Speelbeleid; Samenspel(en) in Overbetuwe (2021)
Omgevingsvisie Overbetuwe 2040 (2020)
Transitievisie Warmte (2020)
Integraal Kwaliteitsplan Openbare Ruimte (2020)
Lokaal Sportakkoord Overbetuwe (2024)
Uitvoeringsnotitie, Publieke Gezondheid Volwassen en Ouderen Overbetuwe (2018)
Visie op Vastgoed (2018)

Regionaal beleid:
Regionale agenda Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen (2021)
Regionale Adaptatiestrategie (2021)
Regionale Energie Strategie (2021)
Samenwerkingsagenda Rivierengebied Klimaatbestendig (2021)

Moties en amendementen:
Socialiseren grondvergoeding windmolenparken
Proces windpark

Regionaal/landelijk:
Wet publieke gezondheid (Wpg)
Landelijke nota Publieke gezondheid 2020-2024
Regionale nota Publieke Gezondheid 2021 Gelderland Midden

Wat hebben we in 2024 gerealiseerd en welke activiteiten zijn daarvoor verricht?

Duurzame en gezonde samenleving

1.1 Duurzaamheid

Het programmaplan duurzaamheid is vastgesteld, waarin de doelstellingen en activiteiten staan beschreven om de ambities rondom circulariteit, klimaatadaptatie en energietransitie te behalen. We zetten meer in op monitoring, gemeente als goede voorbeeld en een integrale afweging van ambities bij projecten.

Het Water en Rioleringsprogramma (WRP) en Lokale adaptatiestrategie (LAS) vastgesteld, waarmee ook een koers is bepaald voor de ambities en concrete activiteiten rondom water en bodem sturend

en klimaatadaptatie. In 2025 wordt dit verder uitgewerkt en opgenomen in het programma duurzaamheid.

Naast de wijken van de toekomst Brienenshof in Elst en de Vogelbuurt in Driel is ook de samenwerking opgepakt met andere inwonersinitiatieven, waaronder de energiewerkgroep in Herveld, Andelst en Zetten. Daarnaast zijn verkennende onderzoeken uitgevoerd naar geothermie, waterstof en mogelijkheden voor een warmtenet. Met de lokale aanpak isolatie zijn woningeigenaren ontzorgd bij het verduurzamen van hun woning. De bestuursopdracht netcongestie is afgerond en er wordt nu gewerkt met een uitvoeringsplan in lijn met regionale en landelijke richtlijnen. Het koersdocument omgevingsvisie is vastgesteld.

1.2 Circulair

In 2024 is de gezamenlijke verkenning met de gemeente Lingewaard opgestart. Hierin zijn in eerste instantie door beide gemeente de visie voor de toekomst met elkaar gedeeld om zo te komen tot een programma van eisen. Deze gezamenlijke verkenning heeft ook geleid tot het onderzoeken van locaties binnen de beide gemeenten. Echter door de opzegging van onze huidige afvalinzamelaar is de prioritering hierin verschoven.

1.3 Sport en gezondheid

In maart 2024 is het Sportakkoord II: 2024-2026 gepresenteerd. Het geactualiseerde Sportakkoord is tot stand gekomen in samenwerking met sport- en beweegaanbieders en lokale partners vanuit zorg, onderwijs en welzijn. Onder het Sportakkoord II werken we gezamenlijk aan het vergoten van het bereik, het creëren van een gezonde sportomgeving, het optimaliseren van verenigingsondersteuning en een sociaal veilig sportklimaat. Met het uitvoeringsbudget werden in 2024 42 lokale initiatieven op deze thema’s ondersteund.

Met de activiteiten van onze uitvoeringspartner Overbetuwe Beweegt hebben we gewerkt aan het bevorderen van een actieve en gezonde leefstijl onder onze inwoners, het toegankelijk maken van sporten en bewegen en het ondersteunen van onze sportverenigingen. Succesvolle interventies als de sportbox voor basisscholen, het sportkennismakingsprogramma Sjors Sportief en de lokaal ontwikkelde leefstijlwerkboeken zijn hierbij voortgezet. Daarnaast is een actieve bijdrage geleverd aan sportevenementen, zoals de HeteRun en het Special Sports Event en zijn tijdens de Week van de Gezonde Jeugd en Nationale Sportweek een breed scala aan sport- en beweegactiviteiten georganiseerd.

Aan Bureau Sport en Ruimte is in 2024 de opdracht verleend om een visie op te stellen ten behoeve van het realiseren van sportieve ingrepen in de openbare ruimte. Nadruk hierbij ligt op het identificeren van kansrijke projecten in verschillende kernen in samenhang met bestaande sport-, speel- en recreatievoorzieningen. Deze opdracht wordt begin 2025 afgerond.

In het kader van het onderzoek naar een nieuwe tarievenstructuur heeft uw raad op 23 januari 2024 besloten om de tarieven voor een bepaalde periode te koppelen aan een door de raad vastgesteld percentage van kostendekkendheid. Op 17 december 2024 is in een rondetafelgesprek nader gesproken over mogelijkheden om te komen tot meer kostendekkendheid van de tarieven. Daarbij is geconcludeerd dat de huidige systematiek op dit moment voldoet.

Ten behoeve van de nieuwbouw van de Wanmolen in Zetten is het definitief ontwerp vastgesteld en gestart met de aanbesteding voor de sloop en bouw van het nieuwe MFC Wanmolen. De bruikleenovereenkomst met de huidige exploitant van het zwembad in Zetten is verlengd, zodat verder kan worden gewerkt aan het realiseren van een nieuw 25-meter trainingsbad in Zetten. Eind 2024 is budget beschikbaar gesteld om te gaan werken aan de uitwerking van scenario’s voor vernieuwing van de sportaccommodatie De Kruisakkers in Elst. Met betrekking tot het MFSC in Elst heeft uw raad op 19 maart 2024 het bestemmingsplan vastgesteld. Tegen het bestemmingsplan is beroep aangetekend. De start van realisatie, die gepland stond voor juli 2024, is voor onbepaalde tijd

opgeschort in afwachting van behandeling van de beroepszaak bij de Raad van State.

Onder het speelbeleid is de omvorming van de 20 speelplekken in Elst Zuid afgerond. In Herveld-Andelst is met inwoners een participatietraject afgerond om de 14 speelplekken te gaan omvormen. In Zetten is aan de Sadatstraat/Veldstraat het trapveld weatherproof gemaakt met kunstgras, zodat deze het hele jaar kan worden gebruikt.

1.4 Publieke gezondheid

De Visie op Gezondheid 2024-2027; Voorkomen is beter dan genezen is vastgesteld. Dit is samen met het Plan van aanpak Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) 2023 de bais voor het lokale gezondheidsbeleid. We zetten in op een integraal preventieprogramma waarbij we voortbouwen op en versterken van bestaand beleid en activiteiten op het gebied van cultuur, sport en gezondheidsbevordering. We sluiten daarbij aan bij de nationale en regionale gezondheidsnota en spelen in op de uitdagingen van deze tijd.

Deze overkoepelende visie ondersteunt de samenhang op alle beleidsterreinen, samenwerking met onze lokale partners (zoals huisarts, wijkverpleegkundige) op lokaal niveau en op regionaal niveau (zoals met zorgverzekeraars).

Vanaf 1 juli 2025 is suïcidepreventie verankerd in de Wet publieke gezondheid (Wpg). Dit borgen we met een plan van aanpak en sluiten aan bij regionale ontwikkelingen.

Met het de interventie ‘Welzijn op Recept’ zetten we in op de versterking van het sociaal domein met de eerstelijnszorg en welzijn. Bij welzijn op recept richten we op het welzijn van de patiënt en is welbevinden het medicijn. De ketenaanpak Valpreventie versterken we om meer senioren gepaste ondersteuning te geven om letterlijk stevig in de schoenen te staan. De gezondheidsverschillen verkleinen we met kookworkshops i.s.m. met de voedselbank en er is in Rijnstate een wekelijks spreekuur voor leefstijladviezen (IZA financiering).

Een Rookvrije generatie stimuleren we met rookvrije plekken waar onze jeugd komt als speelplekken en sportterreinen.

Wat heeft het programma Duurzame en gezonde samenleving gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Actuele Begroting 2024	Realisatie 2024	Saldo 2024
5.1 Sportbeleid en activering			
Lasten	463	496	-33
Baten	-280	-349	69
Totaal 5.1 Sportbeleid en activering	**183**	**148**	**36**
5.2 Sportaccommodaties			
Lasten	3.236	3.769	-533
Baten	-1.188	-1.231	43
Totaal 5.2 Sportaccommodaties	**2.049**	**2.538**	**-490**
7.1 Volksgezondheid			
Lasten	2.384	2.491	-107
Baten	-238	-325	87
Totaal 7.1 Volksgezondheid	**2.146**	**2.166**	**-20**
7.2 Riolering			
Lasten	2.684	2.615	69
Baten	-4.079	-4.063	-16
Totaal 7.2 Riolering	**-1.395**	**-1.448**	**53**
7.3 Afval			
Lasten	5.661	5.505	156
Baten	-7.251	-7.494	244
Totaal 7.3 Afval	**-1.590**	**-1.990**	**399**
7.4 Milieubeheer			
Lasten	4.679	3.173	1.506
Baten	-2.208	-1.109	-1.099
Totaal 7.4 Milieubeheer	**2.471**	**2.064**	**407**
7.5 Begraafplaatsen en crematoria			
Lasten	122	138	-17
Baten	-85	-110	24
Totaal 7.5 Begraafplaatsen en crematoria	**37**	**29**	**8**
Gerealiseerd resultaat	**3.900**	**3.508**	**393**

Nadere toelichting van taakvelden met afwijkingen groter dan € 100.000.

5.2 Sportaccommodaties	Voordelen	Nadelen	I/S
- Via de Kadernota 2022 heeft een inhaalafschrijving plaatsgevonden op de aanleg van de kunstgrasvelden, omdat de toplagen van deze velden een kortere levensduur hadden dan de ondergrond. In het financieel systeem is vervolgens bij de betreffende investeringen de afschrijving ingesteld op "handmatige berekening" (in plaats van automatisch berekenen). In zowel boekjaar 2023 als boekjaar 2024 was hierdoor geen afschrijving begroot en ook niet werkelijk geboekt. In 2024 is daarom alsnog de afschrijving 2023 en afschrijving 2024 verwerkt. De (structurele) afschrijving vanaf 2025 (€ 234K) is meegenomen in de 1e Bestuursrapportage 2025.		476	I
Saldo diverse overige voor- en nadelen		14	I
Totaal	0	490	

7.3 Afval	Voordelen	Nadelen	I/S
- Hogere vergoeding verpakkingsafval, voornamelijk door eenmalige nabetalingen.	160		I
- Lagere verwerkingskosten milieustraat.	99		I
- Bij het vaststellen van het Grondstoffenbeleidsplan is budget beschikbaar gesteld voor capaciteit en communicatie over de nieuwe maatregelen uit het plan. Dit loopt door in 2025 waardoor er voor de resterende middelen een overhevelingsverzoek is ingediend.	60		I
- Lagere inzamelkosten GFT vanwege uitstel aanbesteding.	42		I
- Hogere inkomsten oud papier.	38		I
Totaal	399	0	

7.4 Milieubeheer	Voordelen	Nadelen	I/S
- De eenmalige middelen uit de meicirculaire 2022 voor de uitvoering van het Klimaatakkoord zijn nog niet volledig besteed in 2024. In 2024 ontstaat er een voordeel op dit taakveld, echter valt dit voordeel weg tegen een lagere onttrekking aan de algemene reserve op taakveld "mutatie reserves".	210		I
- De eenmalig beschikbare middelen voor warmtetransitie uit het programmaplan duurzaamheid zijn in 2024 niet besteed. In 2024 ontstaat er een voordeel op dit taakveld, echter valt dit voordeel weg tegen een lagere onttrekking aan de algemene reserve op taakveld "mutatie reserves".	202		I
- Hogere onderhoudskosten hondenuitlaatgebieden.		39	S
- Vanuit het grondstoffenbeleidsplan zijn eenmalige middelen beschikbaar gesteld om onderzoek te doen naar een circulair ambtscentrum. Dit onderzoek loopt door in 2025 waardoor de middelen niet volledig besteed zijn. Voor de resterende middelen is een overhevelingsverzoek ingediend.	30		I
- Nakomende juridische kosten naar aanleiding van de spoedeisende bestuursdwang bij de grote asbestbrand in Heteren.		24	I
Saldo diverse overige voor- en nadelen	28		I
Totaal	470	63	

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen dragen bij aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma:
- Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)
- Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)
- Groene Metropool Regio (GMR)

Beleidsindicatoren

Indicator *	2020	2021	2022	2023	2024	NL (meest actuele)	Bron
% Niet-sporters	47,1	-	42,3	-	-	46,4	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM
Omvang huishoudelijk restafval: kg per inwoner	82	77	69	68	-	150	CBS - Statistiek Huishoudelijk Afval
% Hernieuwbare elektriciteit	11,9	16,2	23,5	-	-	40,9	CBS - Berekening

*Gebaseerd op de actuele gegevens van waarstaatjegemeente.nl mei 2025, ontbrekende gegevens zijn niet beschikbaar

PROGRAMMA 2. LEEFBARE EN BEREIKBARE SAMENLEVING

Toelichting

Een leefbare samenleving betekent: passende en betaalbare huisvesting, goede voorzieningen en een duurzame en leefomgeving. We verhogen de objectieve en subjectieve veiligheid voor álle inwoners, ondernemers, bezoekers en organisaties van gemeente Overbetuwe om op die manier de kwaliteit van de leef-, woon- en werkomgeving te verbeteren. Overbetuwe ontwikkelt door als een onderscheidende, krachtige gemeente met een aangenaam woon-, leef- en vestigingsklimaat. We werken integraal en zetten in op het verbinden van mensen, bedrijven, netwerken, beleidsvelden én op identiteit en beleving. Ook de nieuwe Omgevingswet heeft als essentie om in de fysieke leefomgeving tot een integrale visie en planontwikkeling te komen. Via zes samenhangende bouwstenen in de fysieke leefomgeving (wonen, mobiliteit, economie, veiligheid, openbare ruimte en recreatie en toerisme) werken we daaraan.

Beleidsnota's

Lokaal beleid:
Kerkenvisie (2023)
Woonagenda 2025 (2021)
Actieagenda 2022 sociale, slimme en schone mobiliteit (2021)
Cultuurvisie gemeente Overbetuwe 2022-2025 – ‘Op Waarde Geschat’ (2021)
Routekaart Duurzaam Overbetuwe (2021)
Integraal Kwaliteitsplan Openbare Ruimte (2021)
Economisch Uitvoeringsprogramma 2023-2024
Integraal Veiligheidsplan 2024 - 2027 (IVP)
Beleidsplan Sociaal Domein Overbetuwe 2020-2025 ‘Een sterke sociale basis in Overbetuwe
Marktverordening en standplaatsenbeleid (2020)
Ambitiedocument Overbetuwe 2030 sociale, slimme en schone mobiliteit (2020)
Transitie Visie Warmte (2020)
Omgevingsvisie Overbetuwe 2040 (2019)
Nota Grondbeleid (2024)
Nota Bovenwijks (2018)
Fietsnota Overbetuwe fietst verder, Naar een optimaal fietsnetwerk tussen de kernen (2018)
Geactualiseerde beleidsnota "De Betuwe in verbinding: een dijk van een landschap" 2023-2026
Nota recreatie en toerisme (2023 – 2028)
Erfgoedverordening (2017)
Uitvoeringsbeleid evenementen (2016) (incl. evaluatie)
Welstandsnota (2016)
Monumentenlijst (2014)
Landschapsontwikkelingsplan (2010)
Startnota archeologische monumentenzorg Overbetuwe (2009)
Functieveranderingsbeleid buitengebied (2008)
Nota kampeerbeleid (2008)
VTH-beleidsplan 2024 – 2028 (2024)
Visie wonen, zorg en welzijn (2024)

Regionaal beleid:
Streekgids Overbetuwe (2022)
Regionaal Programma Werklocaties regio Arnhem Nijmegen 2021-2024
Regionale agenda Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen (2021)
Strategische agenda middengebied Overbetuwe en Lingewaard (2021)
Verstedelijkingsstrategie regio Arnhem Nijmegen en Foodvalley (2021)
Visie voor een bereikbaar Gelderland (2020)
De Betuwe in verbinding: een dijk van een landschap (2023-2026)

Moties en amendementen:
Functieverandering buitengebied
Burgerparticipatie bij afwijken bestemmingsplan
Diverse onderwerpen uitwerken in Woonagenda
Woningsplitsing
Doorpakken voor Driel (vervolg op ontwikkelvisie Driel Zuid-Oost (In de Biezenkamp))
Circulair bouwen in Driel Zuid-Oost
Groene en sociale invulling Vriezenenck
Bouwpercelen buurtschap Reeth
Park Tergouw
Ontwikkelvisie Land van Tap
Rondweg Driel
Onderzoek verkeersveiligheid rondom scholen en sportaccommodaties
Veilig Verkeer(d)
Verkeersveilig maken Peperstraat
Omgeving A325 veilig en bereikbaar
Voorbereiding realisatie Railterminal

Regionaal/intergemeentelijk beleid:
Meerjarenbeleidsplan Politie Oost-Nederland 2019-2022
Veiligheidsstrategie 2019-2022 Oost-Nederland
Meerjarenteamplan 2019-2022 Basisteam Rivierenland West

Wat hebben we in 2024 gerealiseerd en welke activiteiten zijn daarvoor verricht?

Leefbare en bereikbare samenleving

2.1 Wonen

In 2024 werkten we aan verschillende nieuwbouwprojecten die ervoor moeten zorgen dat de woningbehoefte tot 2030 ingevuld kan worden. Dit heeft tot resultaat gehad dat in 2024 diverse plannen in procedure gebracht zijn en circa 140 nieuwe woningen werden opgeleverd. Er is gewerkt aan projecten beoogd voor specifieke doelgroepen, zoals de woonwagenbewoners. Een voorbeeld daarvan is de vaststelling van het schetsplan voor de locatie Platenmakersstraat. Ook zijn er gesprekken gevoerd met betrokken partijen over het realiseren van flexwoningen.

We hebben ook ingezet op het beter benutten van de huidige woningvoorraad. Zo verkennen we met Vivare de Hoekwoningaanpak en loopt er met Woonstichting Valburg een pilot met woningdelen. In de prestatieafspraken die we eind 2024 maakten met de corporaties en huurdersorganisaties, hebben we hierover ook afspraken vastgelegd. Met de corporaties en huurdersorganisaties organiseerden we vier verdiepende themabijeenkomsten over wonen/zorg, nieuwbouw, leefbaarheid en verduurzaming.

Begin 2024 is de visie wonen, zorg en welzijn vastgesteld. Daarna zijn we aan de slag gegaan met het uitwerken van het bijbehorende implementatieplan. We gaven uitvoering aan het project Woonadviseur, waarbij vrijwilligers ouderen adviseerden rondom fijn wonen of verhuizen.

De Wet betaalbare huur werd in 2024 van kracht. Hiervoor hebben we ons ‘’Meldpunt huurders’’ aan moeten passen en procesafspraken gemaakt over het behandelen van de meldingen.

2.2 Mobiliteit

In 2024 zijn we gestart met het opstellen van het Gemeentelijk Mobiliteitsplan Overbetuwe (GMO). Er is een startnotitie en ambitiedocument opgesteld. Het totale plan is medio 2025 gereed.
Er is gewerkt aan mobiliteitsplannen per kern. Het plan voor Oosterhout wordt in Q1 2025 vastgesteld door uw college. Er is ook gestart met het plan voor Driel. Deze is medio 2025 gereed.
Voorafgaand aan de uitvoering van de herinrichting stationsomgeving Zetten-Andelst is een

ontwikkelstrategie opgesteld. Deze is in december 2024 vastgesteld door uw college.
De projecten Herinrichting Peperstraat, Mozartstraat en Zeegstraat zijn verder voorbereid. De uitvoering is gepland in 2025.

Verder is er gewerkt aan de projecten Fietsverbinding Boven-Linge en VeluweWaalpad.

2.3 Economie

In het Economisch Uitvoeringsprogramma 2023-2024 zijn drie speerpunten uitgewerkt. Hieronder staan een aantal behaalde resultaten per speerpunt.
Ondernemersvriendelijke gemeente

- Accountmanagement en bedrijvenloket voor snelle en directe dienstverlening voor ondernemers
- Accountmanagement gericht op agrarische piekbelasters
- Bedrijfsbezoeken wethouder EZ en college

Samenwerking

- Accountmanagement gericht op duurzaamheid en ondernemen
- Zakelijk energieloket Overbetuwe en Regionaal Expertiseteam Energie
- Verkenning van de voorzetting Powerhub De Aam
- Betuwe onderneemt Beter en Betuwe en Betuwe on Stage

Sterke en vitale werklocaties

- Nieuwe periode bedrijveninvesteringszone centrum Elst 2025-2029
- Definitief plan voor de Herinrichting Poort van Midden Gelderland, uitvoering vindt plaats in 2025
- Parkeerverbod van vrachtwagens in de openbare ruimte van bedrijventerrein Andelst-Oost om de bereikbaarheid van de gevestigde bedrijven te borgen
- Afronding traject Boeren en tuinders aan het woord. Vervolgstappen voornamelijk geborgd via actualisatie Omgevingsvisie en functieveranderingsbeleid
- Afspraken over de verduurzaming van de laanboomteelt in het Laanboompact 2025-2028

2.4 Veiligheid

In uw vergadering van 19 maart 2024 heeft u het Integraal Veiligheidsplan 2024 - 2027 (IVP) vastgesteld.

In 2024 hebben wij uitvoering gegeven aan het IVP. Door langdurige ziekte, personele wisselingen en een nog niet ingevulde vacature binnen het cluster Integrale Veiligheid, zijn niet alle geplande activiteiten uitgevoerd en is prioriteit gegeven aan de meest urgente veiligheidsopgaven.

2.5 Openbare ruimte

In 2024 is het water en rioleringsplan opgesteld. Voor de dorpen Oosterhout, Randwijk en Indoornik zijn plannen opgesteld om de ambities van het IKP-OR te realiseren. Deze plannen zijn in uitvoering en zijn gerealiseerd in Q1 van 2025.

De dijkversterking van de Waaldijk inclusief de Gastvrije Waaldijk is grotendeels uitgevoerd. In Q1 2025 vinden de laatste werkzaamheden plaats. De aanbevelingen van de dierenbescherming zijn uitgewerkt in een voorstel en wordt in maart behandeld door de raad. De integrale beheerplannen worden in 2025 voorgelegd aan de raad. Na de vaststelling daarvan kan de evaluatie en actualisatie van het IKP-OR plaatsvinden.

Het actualiseren van het Landschapsontwikkelingsplan vindt plaats na vaststelling van de Omgevingsvisie.

2.6 Recreatie en toerisme

In de geactualiseerde beleidsnota "De Betuwe in verbinding: een dijk van een landschap" is voor de periode 2023-2026 de ambitie beschreven om toerisme en recreatie vanuit economisch motief verder te ontwikkelen met respect voor de leefbaarheid, natuur en landschap.

In 2024 zijn onder de noemer 'Verbinden' enkele acties uit de nota uitgevoerd:

- In het kader van het vereenduidigen van de bewegwijzering van het Wandelroutenetwerk zijn in 2024 in Overbetuwe langs 249 km bordjes en keuzepunten geplaatst. Voor de startpanelen zijn per kern specifieke teksten geschreven over de omgeving. Het netwerk verbindt zo de regio met de lokale belevingswaarde.
- Ondernemers die vanaf 2025 Toeristenbelasting heffen en afdragen zijn in 2024 geïnformeerd over de werkwijze. Er is daarnaast afgesproken om een terugkerend bestuurlijk overleg in te plannen met de ondernemers uit de sector Toerisme en Recreatie.

Wat heeft het programma Leefbare en bereikbare samenleving gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Actuele Begroting 2024	Realisatie 2024	Saldo 2024
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer			
Lasten	3.600	3.603	-3
Baten	0	-4	4
Totaal 1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	**3.600**	**3.599**	**1**
1.2 Openbare orde en Veiligheid			
Lasten	2.001	1.939	61
Baten	-128	-96	-31
Totaal 1.2 Openbare orde en Veiligheid	**1.873**	**1.843**	**30**
2.1 Verkeer en Vervoer			
Lasten	6.929	5.811	1.118
Baten	-216	-384	168
Totaal 2.1 Verkeer en Vervoer	**6.713**	**5.427**	**1.286**
2.2 Parkeren			
Lasten	194	192	2
Totaal 2.2 Parkeren	**194**	**192**	**2**
2.5 Openbaar vervoer			
Lasten	103	133	-30
Baten	0	-9	9
Totaal 2.5 Openbaar vervoer	**103**	**124**	**-21**
3.1 Economische ontwikkeling			
Lasten	487	450	37
Baten	0	0	0
Totaal 3.1 Economische ontwikkeling	**487**	**450**	**37**
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur			
Lasten	166	464	-297
Baten	-80	-60	-19
Totaal 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	**87**	**403**	**-317**
3.3 Bedrijfsloket- en regelingen			
Lasten	245	240	5
Baten	-199	-189	-11
Totaal 3.3 Bedrijfsloket- en regelingen	**46**	**52**	**-6**

Exploitatie	Actuele Begroting 2024	Realisatie 2024	Saldo 2024
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recr.			
Lasten	5.701	5.007	694
Baten	-207	-258	50
Totaal 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recr.	**5.494**	**4.749**	**744**
8.1 Ruimtelijke Ordening			
Lasten	848	805	43
Baten	-197	-132	-65
Totaal 8.1 Ruimtelijke Ordening	**651**	**673**	**-22**
8.2 Grondexpl. (niet bedrijventerreinen)			
Lasten	494	634	-140
Baten	-803	-615	-187
Totaal 8.2 Grondexpl. (niet bedrijventerreinen)	**-309**	**19**	**-328**
8.3 Wonen en bouwen			
Lasten	2.108	1.813	295
Baten	-1.496	-2.061	565
Totaal 8.3 Wonen en bouwen	**612**	**-248**	**860**
Gerealiseerd resultaat	**19.550**	**17.283**	**2.267**

Toelichting op afwijkingen groter dan € 100.000.

2.1 Verkeer en vervoer	Voordelen	Nadelen	I/S
- In 2024 is (verder) gewerkt aan een aantal eenmalige projecten, waarvoor nog geen uitgaven zijn gerealiseerd. Voor deze posten is een overhevelingsverzoek ingediend. - Impuls onderhoud wegen € 225.000 - Reparatie geluidswal € 140.000 - Grondwerk nutstracé € 80.000 - Stationsomgeving Zetten-Andelst € 50.000 - Wegencategoriseringsplan € 30.000 - Verkeersplannen per kern € 30.000 - Park Tergouw € 26.000 - Verkenning gebiedsaanpak A325 (geen overhevelingsverzoek ingediend) € 25.000 - Herziening Nota Parkeernormen € 20.000 - Verkeersveiligheid € 5.000 In 2024 ontstaat er een voordeel op dit taakveld, echter valt dit voordeel weg tegen een lagere onttrekking aan de algemene reserve op taakveld "mutatie reserves".	631		I
- In 2024 zijn een aantal zaken niet uitgevoerd die op de planning staan in 2025. Dit betreft een eenmalig budgettair voordeel waarvoor een verzoek tot resultaatbestemming is ingediend: - Bijdrage herinrichting Zeegstraat Valburg € 150.000 - Onderhoud wegen door weersomstandigheden € 100.000 - Verkeersplannen per kern € 31.000 - Bestrijding invasieve plantensoorten € 11.000	292		I
- Het bovenwijkse project Afslag 38 had over 2024 een positief saldo van € 283.000 hetgeen op dit taakveld leidt tot een niet geraamd voordeel. Dit voordeel heeft feitelijk geen gevolgen voor het totale exploitatieresultaat 2024, omdat dit saldo is gestort in de bestemmingsreserve Afslag 38 via taakveld 0.10 (mutatie reserves). Op taakveld 0.10 staat een niet geraamd storting (€ 283.000 nadeel).	283		I
- De onderhoudsafdracht vanuit Prorail voor het beheer en in stand houden van de NABO aan de Heterensestraat in Valburg wordt in 2025 uitgekeerd vanwege uitstel van het project. Dit betreft geen budgettair voordeel, omdat dit saldo gestort zou worden in een bestemmingsreserve via taakveld 0.10 (mutatie reserves).		190	I
- Een aantal projecten heeft vertraging in de uitvoering opgelopen, onder andere Bloemenbuurt Heteren en Mozartstraat Elst. De kapitaallasten van deze projecten schuiven door naar 2025.	90		I
- De werkelijke rente is lager dan begroot. Dit leidt tot een voordeel op de rentelasten. Hier staat echter een nadeel tegenover op taakveld 0.5 Treasury (zie uitgebreidere toelichting bij TV0.5).	86		I
- Lagere energielasten straatverlichting	59		I
- Hogere inkomsten voor nutswerkzaamheden	52		I
Saldo diverse overige voor- en nadelen		17	I
Totaal	1.493	207	

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur.	Voordelen	Nadelen	I/S
- Bij het actualiseren van de exploitatieopzetten per 1 januari 2025 zijn de verwachte resultaten van de bedrijvencomplexen De Merm Oost (€ 248.000), Elst Centraal (€ 25.000) en Spoorallee (€ 18.000) meer negatief als gevolg van kostenstijgingen. Dit leidt tot een aanvullende storting in de voorziening verliesgevende complexen.		291	I
Saldi diverse overige voor- en nadelen		26	I
	0	317	

5.7 Openbaar groen & (openlucht) recreatie	Voordelen	Nadelen	I/S
- Voor de uitvoering van het IKP OR voor de kernen Oosterhout, Randwijk en Indoornik is inmiddels een plan opgesteld. De uitvoering vindt echter pas plaats in 2025 (o.a. door het plantseizoen) waardoor er in 2024 sprake is van een onderbesteding Via de bestemming van het rekeningresultaat wordt voorgesteld om dit niet ingezette budget over te hevelen naar 2025.	275		I
- Vanwege vertragende factoren zoals de levertijden van de speeltoestellen vindt de uitvoering van het speelplan Andelst-Herveld plaats in 2025. In 2024 ontstaat er een voordeel op dit taakveld, echter valt dit voordeel weg tegen een lagere onttrekking aan de algemene reserve op taakveld "mutatie reserves".	225		I
- Door vertraging in de uitvoering zijn de middelen voor het integraal beheerplan (€ 31.000) en klimaatadaptatie (€ 38.000) nog niet volledig besteed. Dit is echter geen budgettair voordeel want hier staat een lagere onttrekking uit de algemene reserves tegenover op het taakveld 0.10.	69		I
- Hogere opbrengsten vanuit grondverhuur.	49		I
- De vergroening van de Reethsestraat Valburg heeft vertraging opgelopen waardoor de uitvoering in 2025 plaatsvindt.	26		I
- Door vertraging in de uitvoering van een aantal projecten zoals landschapspark de Danenberg en een lagere werkelijke rente is er sprake van een rentevoordeel.	61		I
- Lagere dan geraamde bijdrage aan gemeenschappelijke regeling Park Lingezegen.	22		I
Saldi diverse overige voor- en nadelen.	17		I
	744	0	

8.2 Grondexploitatie (excl. bedrijventerreinen)	Voordelen	Nadelen	I/S
- Ten opzichte van de begroting zijn er minder uren besteed aan de woningbouwcomplexen. De loon- en overheadkosten werden derhalve niet gedekt door de betreffende grondexploitaties.		539	I
- Hogere dan geraamde storting in de voorziening faciliterende projecten.		85	I
- Niet geraamde ontvangen bijdrage voor het fonds bovenwijkse voorzieningen vanuit het project De Pas Zuid. Dit betreft echter geen budgettair voordeel omdat het bedrag via het taakveld 0.10 mutaties reserves is doorgestort in de bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen.	196		I
- Vrijval uit de voorziening verliesgevende complexen voor het complex Elst Centraal West naar aanleiding van de actualisatie van de exploitatieopzetten per 1 januari 2024.	72		I
Saldo diverse overige voor- en nadelen *Zie de paragraaf grondbeleid voor een uitbreidere toelichting.*	28		I
	296	624	

8.3 Wonen en bouwen	Voordelen	Nadelen	I/S
- Bij de 1e Bestuursrapportage 2024 is de raming voor de opbrengsten leges omgevingsvergunningen verhoogd met € 250.000 tot € 1.361.000. Door onverwacht meer aanvragen in de laatste maanden van 2024, waaronder enkele grote, zijn de werkelijke opbrengsten uiteindelijk nog hoger uitgevallen.	469		I
- Onderbesteding van het budget voor invoering van de Omgevingswet. Aangezien deze uitgaven gedekt worden uit de algemene reserve, wordt dit voordeel gecompenseerd door een lagere onttrekking aan deze reserve op het taakveld "mutaties reserves".	105		I
- De werkelijke rente is lager dan begroot (1,10 % i.p.v. 1,5 %). Dit leidt tot een voordeel op de rentelasten.	95		I
- Hogere dan geraamde ontvangen creditrente van Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (Svn) inzake nog niet uitgezette middelen voor startersleningen ed.	81		I
- Lagere presentiegelden en advieskosten bouw- en woningtoezicht.	57		I
- Voordelig exploitatiesaldo uit verhuur van uitgekochte woningen onder hoogspanningskabels.	33		I
Saldo diverse overige voor- en nadelen	20		I
	860	0	

Beleidsindicatoren

Indicator *	2020	2021	2022	2023	2024	NL (meest actuele)	Bron
Winkeldiefstal: aantal per 1.000 inwoners	0,9	0,8	1,1	1,2	1,0	2,2	CBS - Criminaliteit CBS - Diefstallen
Diefstal uit woning: aantal per 1.000 inwoners	1,5	1,2	0,7	0,7	1,1	1,2	CBS - Criminaliteit CBS - Diefstallen
Misdrijven: aantal per 1.000 inwoners	2,9	3,4	2,5	3,2	3,8	4,3	CBS - Criminaliteit CBS - Diefstallen
Vernielingen: aantal per 1.000 inwoners	3,4	3,5	4,4	4,8	4,0	5,7	CBS - Criminaliteit CBS - Diefstallen
Verwijzingen Halt: aantal per 1.000 inwoners van 12-17 jaar	8	8	6	6	9	9	Stichting Halt
Banen: aantal per 1.000 inwoners 15-74 jaar	736,8	724,6	808,6	828,2	-	836,6	CBS Bevolkingsstatistiek/ LISA - bewerking ABF Research
Vestigingen: aantal per 1.000 inwoners 15-65 jaar	155,0	161,5	169,0	174,5	-	181,8	LISA
% Functiemenging	52,8	52,3	54,7	55,3	-	54,2	CBS BAG / LISA - bewerking ABF Research
Woonlasten éénpersoonshuishouden:	545	613	693	705	746	957,0	COELO, Groningen
Woonlasten meerpersoonshuishouden:	595	660	747	756	792	1.050,0	COELO, Groningen
WOZ-waarde woningen:	265	287	327	382	405	379	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
Nieuwbouwwoningen: aantal per 1.000 woningen	8,6	8,8	7,1	8,4	-	9,1	BAG - bewerking ABF Research
% Demografische druk	77,4	78,0	78,1	77,9	78,6	70,4	CBS - Bevolkingsstatistiek

*Gebaseerd op de actuele gegevens van waarstaatjegemeente.nl mei 2025, ontbrekende gegevens zijn niet beschikbaar

PROGRAMMA 3. INTERACTIE MET DE SAMENLEVING

Toelichting

De interactievisie ‘Gemeente Overbetuwe: samenlevingsgericht, communicatief en betrouwbaar!’ geeft richting aan ons handelen in interactie met de samenleving. Dit doen we door de behoefte van inwoners en de kracht van gemeenschappen centraal te stellen. En inwoners het vertrouwen en de mogelijkheid te geven om samen oplossingen te bedenken. Op deze manier geven we richting aan de participatiecultuur, waarbij de gemeente zich bewust is van haar eigen rol, investeert in professioneel handelen en zo een dienstbare overheid is.

Beleidsnota's

Lokaal beleid:
Participatiebeleid Overbetuwe (2021)
Interactievisie: Gemeente Overbetuwe: samenlevingsgericht, communicatief en betrouwbaar! (2020)
Interactiewijzer (2020)
Dienstverleningsconcept 2017-2021

Wat hebben we in 2024 gerealiseerd en welke activiteiten zijn daarvoor verricht?

Interactie met de samenleving

3.1 Participatiecultuur

Wij realiseerden verschillende instrumenten om participatie rond onze projecten en trajecten beter vorm te geven. Zo is er een online participatieplatform ingericht. Helpen betrokkenheidsprofielen ons bij een meer gerichte communicatie en zorgen wij via het participatiecanvas voor heldere participatiekaders en randvoorwaarden bij de start van onze projecten en trajecten. Dit canvas zorgt er ook voor dat participatieniveau en -middelen vroegtijdig helder zijn.

3.2 Interactie met de samenleving

In Heteren en Valburg is gewerkt aan een update van het dorpsontwikkelingsplan. In Zetten onderzocht men de mogelijkheden tot een dorpendeal. In Oosterhout gingen actieve werkgroepen aan de slag met de dorpsagenda. Herveld-Andelst was actief met het opstellen van een dorpsagenda. Slijk-Ewijk is vooral actief op Jeugd en Spelen. In Driel is een dorpendeal afgesloten voor een Huiskamer. Naast deze resultaten waren er door de hele gemeente veel bewonersgroepen actief op terreinen als duurzaamheid en verbinding. Door Overbetuwe Doet zijn weer veel initiatieven gerealiseerd. De Dashboards met actuele data per dorp/wijk zijn klaar en te vinden via Overbetuwe.incijfers.nl

3.3 Dienstbare overheid

Er is in 2024 gewerkt aan het uitwerken van de eisen voor een leeraanbod gericht op de benodigde kennis, houding, gedrag en vaardigheden van onze medewerkers. Dit spitst zich met name toe op helder en duidelijk communiceren, zowel in schrift als gesprek. In 2024 is door gebrek aan capaciteit het dienstverleningsconcept niet vastgesteld; allereerst moet een meting plaatsvinden naar de beleving van inwoners van onze dienstverlening. De implementatie en uitvoering van het vastgestelde dienstverleningsconcept heeft dus afgelopen jaar niet plaatsgevonden.

Wat heeft het programma Interactie met de samenleving

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Actuele Begroting 2024	Realisatie 2024	Saldo 2024
0.2 Burgerzaken			
Lasten	1.491	1.477	14
Baten	-983	-1.068	85
Totaal 0.2 Burgerzaken	**508**	**408**	**99**
Gerealiseerd resultaat	**508**	**408**	**99**

Toelichting op afwijkingen groter dan € 100.000.

Er zijn geen taakvelden met een afwijking groter dan € 100.000.

PROGRAMMA 4. INCLUSIEVE EN PARTICIPATIESAMENLEVING

Toelichting

Een inclusieve en participatieve samenleving is een samenleving waarin iedereen meedoet. We creëren in Overbetuwe een sterke sociale basis waarin de mogelijkheden, talenten en eigen regie van inwoners centraal staan. We streven naar een inclusieve cultuur waarin wij verschillen erkennen, respecteren en benutten.

Zorg voor elkaar is in essentie de verantwoordelijkheid van onze inwoners zelf. De ondersteuning aan mensen die een steuntje nodig hebben, maken we laagdrempelig beschikbaar. Ondersteuning en hulp vindt bij voorkeur dichtbij en in het eigen netwerk plaats. Daarbij staat voorop dat iedereen die dat kan, de regie over zijn/haar eigen ondersteuningsvraag houdt.

Voor het bereiken van onze ambitie van een sterke sociale basis en om onze wettelijke taken effectief, integraal en efficiënt uit te voeren, zetten we vanuit het Sociaal Team Overbetuwe (STO) in op een integrale dienstverlening. In april 2024 is het extern advies over de (optimale) inrichting van de dienstverlening van het sociaal domein opgeleverd en op basis van een bestuursopdracht begonnen met de implementatie hiervan.

Het beleidsplan sociaal domein 2020-2025 'Een sterke sociale basis in Overbetuwe', is gericht op de noodzakelijke transformatie in het sociaal domein zodat inwoners die ondersteuning nodig hebben, dit ook in de toekomst kunnen blijven ontvangen. In 2024 zijn de eerste contouren opgesteld voor een langetermijn visie op het sociaal domein als opvolging van het huidige meerjarig beleidsplan voor het sociaal domein 2020-2025. Hierin nemen wij ook een meerjarig perspectief mee. De nadere uitwerking wordt in 2025 verwacht.

Wat hebben we in 2024 gerealiseerd en welke activiteiten zijn daarvoor verricht?

Inclusieve en participatiesamenleving

Het beleidsplan sociaal domein 2020-2025 is gericht op het realiseren van; de werkelijke transformatie. Zodat zij die ondersteuning nodig hebben, dit ook in de toekomst kunnen blijven ontvangen. Het beleid is gericht op:
- Inwoners van Overbetuwe hebben zorg voor elkaar.
- Inwoners voelen zich vitaal, iedereen telt en doet mee.
- Ondersteuning is passend en nabij, voor jong en oud.
- Inwoners hebben mogelijkheden zichzelf te ontwikkelen (m.n. jeugd).
- Inwoners zijn tevreden met hun leefomgeving.
- Voorzieningen en ondersteuning zijn betaalbaar, toegankelijk en kwalitatief goed.

4.1 WMO

In elk dorp is een Huiskamer actief. Inmiddels is ook een Huiskamer + actief in Heteren, waarbij zorg ter plekke geleverd kan worden in plaats van thuis. Tevens lopen er gesprekken in Zetten en Herveld voor een vergelijkbaar concept. De Huiskamers werden in 2024 goed bezocht dankzij een grote inzet van vrijwilligers.

In 2024 is verder uitvoering gegeven aan de valrisico beoordeling voor inwoners van 65 jaar e.o. Het aantal fysio's dat de trainingen valpreventie uitvoert, is toegenomen en zorgt voor een betere spreiding van het aanbod in de gemeente. De regionale ketenaanpak heeft verder vorm gekregen in samenwerking met 'Onze Huisartsen' en zorgkantoor Menzis.

De lokale nota gezondheidsbeleid is vastgesteld. Met onder andere de middelen van het Gezond Leven Akkoord (GALA) en het Integrale Zorgakkoord (IZA) wordt uitvoering gegeven aan de plannen.

De woonzorgvisie is vastgesteld. Er is een start gemaakt met het uitwerken van de actielijnen voor de vier thema's uit de woonzorgvisie.

4.2 Jeugdzorg

Het plan voor het versterken van de sociale basis voor jeugd is in 2023 geïmplementeerd. Hieronder de stand van zaken:

- Inzet van jongerenwerk binnen het onderwijs blijven we continueren.
- School Maatschappelijk Werk: inzet van Schoolmaatschappelijk werk op het VO is uitgebreid.
- Preventie medewerker jeugd: Inzet in 2024 is gecontinueerd.
- Praktijk Ondersteuner Jeugd: Eind 2024 is één van de twee aanbieders gestopt. Inzet van POJ is vervangen door een andere aanbieder waardoor er nog steeds twee aanbieders binnen het POJ actief zijn. Extra capaciteit is nog niet ingevuld.

Beleidsnota 18-18+: In de overgang naar volwassen worden, verandert er veel voor jongeren. Ze krijgen te maken met nieuwe verantwoordelijkheden, kansen én uitdagingen. In september 2024 is er een bijeenkomst georganiseerd met beleidsadviseurs, raadsleden, professionals én jongeren over de thema’s van de zogeheten ‘Big Five’ voor jongeren: wonen, school en werk, inkomen, welzijn en gezondheid en ondersteuning. Hiervoor is een memo geschreven met de opbrengst van deze bijeenkomst.

Implementatieplan kansrijke start: Ieder kind verdient de best mogelijke start van zijn of haar leven en een optimale kans op een goede toekomst. De eerste 1000 dagen van een kind zijn cruciaal voor een goede start. De gezondheid van een kind voor, tijdens en na de geboorte blijkt een belangrijke voorspeller te zijn van problemen – zowel fysiek als mentaal – op latere leeftijd. In 2024 zijn er voorlichtingsbijeenkomsten gehouden, georganiseerd door jeugdverpleegkundigen en verloskundigen. Daarnaast is er een conceptversie van het projectplan Kansrijke Start opgesteld en is gestart met het in kaart brengen van een sociale kaart voor het domein rondom de geboortezorg.

Ten aanzien van de Hervormingsagenda is er in 2024 een start gemaakt met de robuustheidscan in de regio. Dit leverde een 0-meting en aandachtspunten op voor regionale en lokale uitwerking in de komende jaren. Eind 2024 is een eerste concept gemaakt van een lokaal ontwikkelplan voor 2025 t/m 2027. Begin 2025 start een projectleider die dit plan afmaakt en aan de slag gaat met de verdere implementatie van de Hervormingsagenda Jeugd.

Verder sturen wij op de instroom van maatwerk. Dit doen wij door nieuwe aanvragen kritisch te blijven beoordelen en dit cijfermatig te volgen. Daarnaast verwijzen wij naar maatregelen die in 2024 in gang gezet zijn naar aanleiding van de kadernota en de in de begroting 2025 afgesproken taakstelling om voor € 500.000 om te buigen.

4.3 Schuldhulpverlening

In 2024 hebben we de aanpak vroegsignalering doorontwikkeld, waarbij de nadruk meer is komen te liggen op persoonlijk contact met de inwoner met (een) betaalachterstand(en) via de telefoon en via huisbezoeken. De aanpak was effectief: we zijn met meer inwoners met betaalachterstanden in contact gekomen. Het implementatietraject van fase 2 (het zelf uitvoeren van de schuldregelingen door de eigen schuldhulpverleners) bleek toch meer tijd en capaciteit te kosten dan vooraf werd ingeschat. Hierdoor hebben wij de eerdere deadline zoals opgenomen in de programmabegroting 2024 niet gehaald. Wij verwachten nu dat het implementatietraject uiterlijk 1 maart 2025 is afgerond. Ook zijn wij in 2024 gestart met een pilot financiële educatie (geldlessen) op 3 voortgezet onderwijs scholen met als doel om leerlingen op jonge leeftijd om te leren gaan met geld en geldzorgen in de toekomst te voorkomen.

4.4 Armoedebeleid

In 2024 hebben we de inzet van energiefixers voorgezet. Op die manier hebben we weer een grotere groep inwoners kunnen ondersteunen om minder energie te gebruiken.

Ons huidige armoedebeleid is in 2024 voortgezet. We hebben controles uitgevoerd op de rechtmatigheid van de toegang voor de collectieve zorgkostenverzekering en de Meedoenregeling. Hierdoor zorgen we ervoor dat het geld terecht komt bij inwoners die het echt nodig hebben.

In 2025 zetten we de herijking van het armoedebeleid voort.

4.5 Sterke sociale basis sociaal domein

We hebben in 2024 een bestuursopdracht gegeven voor de implementatie van het externe advies 'Bouwen aan een stevig fundament' (Het advies en de bestuursopdracht hebben wij ter informatie met u gedeeld). Met het in dienst nemen van de screeners, de medewerkers van het Interventieteam, de gedragsdeskundige en de professional met expertise GGZ/Psychiatrie hebben we een stevig lokaal team met een duidelijke toegang ingericht. Het werken volgens de AVG is geborgd.

Er is verder gewerkt aan de verbetering van de werkprocessen. We hebben heldere opdrachten inclusief sturingsprincipes gegeven aan zowel het STO als de welzijnspartners in de sociale basis. Er is geïnvesteerd in het verstevigen van het partnerschap tussen gemeente en partners. Er zijn tactische, strategische en bestuurlijke overlegtafels ingericht om het partnerschap verder vorm te geven, aan de gezamenlijke ambitie binnen het sociaal domein te werken en onze resultaten daarbij te monitoren.

Wat heeft het programma Inclusieve en participatiesamenleving gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Actuele Begroting 2024	Realisatie 2024	Saldo 2024
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie			
Lasten	7.601	7.452	149
Baten	-2.643	-2.627	-15
Totaal 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	**4.958**	**4.825**	**133**
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen			
Lasten	4.693	3.998	695
Baten	-25	-153	128
Totaal 6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	**4.668**	**3.845**	**823**
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)			
Lasten	2.636	2.453	182
Baten	-84	-55	-29
Totaal 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	**2.552**	**2.398**	**153**
6.71a Huishoudelijke hulp (WMO)			
Lasten	5.313	5.377	-64
Baten	-280	-369	89
Totaal 6.71a Huishoudelijke hulp (WMO)	**5.033**	**5.008**	**25**

Exploitatie	Actuele Begroting 2024	Realisatie 2024	Saldo 2024
6.71b Begeleiding (WMO)			
Lasten	4.232	4.033	198
Baten	0	0	0
Totaal 6.71b Begeleiding (WMO)	**4.232**	**4.033**	**198**
6.71c Dagbesteding (WMO)			
Lasten	751	777	-26
Totaal 6.71c Dagbesteding (WMO)	**751**	**777**	**-26**
6.71d Overige maatw.arrangementen (WMO)			
Lasten	239	239	0
Totaal 6.71d Overige maatw.arrangementen (WMO)	**239**	**239**	**0**
6.72a Jeugdhulp begeleiding			
Lasten	4.452	4.541	-89
Baten	0	-15	15
Totaal 6.72a Jeugdhulp begeleiding	**4.452**	**4.526**	**-74**
6.72b Jeugdhulp behandeling			
Lasten	4.686	4.841	-155
Baten	0	-34	34
Totaal 6.72b Jeugdhulp behandeling	**4.686**	**4.807**	**-121**
6.72c Jeugdhulp dagbesteding			
Lasten	516	692	-175
Baten	0	-186	186
Totaal 6.72c Jeugdhulp dagbesteding	**516**	**506**	**10**
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig			
Lasten	109	109	0
Totaal 6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	**109**	**109**	**0**
6.73a Pleegzorg			
Lasten	512	496	16
Totaal 6.73a Pleegzorg	**512**	**496**	**16**
6.73b Gezinsgericht			
Lasten	940	865	75
Totaal 6.73b Gezinsgericht	**940**	**865**	**75**
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig			
Lasten	2.731	2.643	88
Totaal 6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	**2.731**	**2.643**	**88**
6.74a Jeugd behandeli. GGZ zonder verbl.			
Lasten	3.417	3.640	-223
Totaal 6.74a Jeugd behandeli. GGZ zonder verbl.	**3.417**	**3.640**	**-223**
6.74b Jeugdhulp crisisLTAGGZ-verblijf			
Lasten	655	982	-327
Totaal 6.74b Jeugdhulp crisisLTAGGZ-verblijf	**655**	**982**	**-327**
6.74c Gesloten plaatsing			
Lasten	108	313	-205
Totaal 6.74c Gesloten plaatsing	**108**	**313**	**-205**
6.81a Beschermd wonen (WMO)			
Lasten	67	101	-34
Baten	-478	-510	32
Totaal 6.81a Beschermd wonen (WMO)	**-411**	**-409**	**-2**
6.81b Maatsch.- en vrouwenopvang (WMO)			
Lasten	38	42	-4
Totaal 6.81b Maatsch.- en vrouwenopvang (WMO)	**38**	**42**	**-4**

Exploitatie	Actuele Begroting 2024	Realisatie 2024	Saldo 2024
6.82a Jeugdbescherming			
Lasten	627	683	-56
Baten	0	-25	25
Totaal 6.82a Jeugdbescherming	**627**	**657**	**-30**
6.82b Jeugdreclassering			
Lasten	138	133	5
Totaal 6.82b Jeugdreclassering	**138**	**133**	**5**
Gerealiseerd resultaat	**40.953**	**40.437**	**516**

Toelichting op afwijking groter dan € 100.000.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Voordelen	Nadelen	I/S
- Conform de formatie-uitbreiding inburgering obv collegevoorstel 2022-060215 wordt dit bedrag ingezet in 2025. Hiervan dekken we € 90.000 uit de algemene reserve. Daardoor valt dit deel van het voordeel weg tegen een lagere onttrekking aan de algemene reserve op het taakveld "mutatie reserves".	104		I
- Algemeen maatschappelijk en sociaal cultureel werk, er is € 55.000 van de subsidie aan Forte onder gebracht in de Brede SPUK.	55		I
- De exploitatielasten van de vier brede scholen (Zon, Kersentuin, Plataan en Vogeltuin) zijn € 160.000 hoger dan geraamd door hoofdzakelijk hogere energielasten en schoonmaakkosten. Hier staat echter een onttrekking uit de bestemmingsreserve brede school tegenover van € 134.000 op het taakveld 0.10 Mutaties reserves.		160	I
- Een van de ombuigingen uit de Kadernota 2022 (quick win 6) was een jaarlijkse opbrengst van € 100.000 voor vervreemding van vastgoed. In 2024 is deze opbrengst niet gerealiseerd.		100	I
- Bij alle welzijnsaccommodaties samen (met uitzondering van de hierboven genoemde brede scholen) is sprake van een exploitatienadeel door met name diverse afrekeningen uit 2023.		54	I
- Uitvoeringskosten inburgering, Het overschot op inburgering voor de taakmutatie maatschappelijke begeleiding en formatie-uitbreiding inburgering 2023-056524 Inburgering worden bestemd om in te zetten in 2025. We dekken dit bedrag uit de algemene reserve. Daardoor valt het voordeel weg tegen een lagere onttrekking aan de algemene reserve op het taakveld "mutatie reserves".	62		I
- GGZ: o.a. het budget voor GGZ in de wijk van € 55.000 is niet uitgegeven, dit budget dekken we uit de algemene reserve daardoor valt dit voordeel weg tegen een lagere onttrekking aan de algemene reserve op het taakveld "mutatie reserves". Tevens is er € 7.000 onder gebracht in de SPUK IZA(Integraal Zorgakkoord), bij het opstellen van de tweede bestuursrapportage was dit nog niet bekend dat er binnen deze regionale middelen ruimte was om deze kosten hieruit te financieren.	69		I
- Algemene voorziening Wmo dagbesteding: er is € 30.000 onder gebracht in de SPUK IZA (Integraal Zorgakkoord), bij het opstellen van de tweede bestuursrapportage was nog niet bekend dat er binnen deze regionale middelen ruimte was om deze kosten hieruit de financieren.	49		I
- Lagere uitgaven bij Innovatiebudget SD door verminderde inzet Projectleider Implementatie en Procesbegeleider sociale innovatie, verder is er geen gebruik gemaakt van de ruimte voor nieuwe innovatieve projecten	86		I
- MGR Regionale facilitering Zorg., Dit voordeel betreft de nagekomen afrekening van het regionale jeugdbudget 2023	17		I
- Saldo diverse overige voor- en nadelen.	5		I
Totaal	447	314	

6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Voordelen	Nadelen	I/S
- We hebben een deel van de uitgaven voor het uitvoeringsbudget STO en Wijkgerichte GGZ incidenteel weten onder te brengen in de SPUK IZA (Integraal Zorgakkoord). Bij het opstellen van de tweede bestuursrapportage was nog niet bekend dat er binnen deze regionale middelen ruimte was om deze kosten hieruit de financieren.	86		I
- Uitvoeren programma inrichting STO: Er is budget overgebleven omdat er uitgaven begroot waren voor de aanbesteding en implementatie van een mogelijk nieuw applicatielandschap in het sociaal domein. Deze aanbesteding is echter uitgesteld, waardoor de kosten niet in 2024 zijn gevallen maar in 2025/2026. Dit budget dekken we uit de algemene reserve. Daardoor valt dit voordeel weg tegen een lagere onttrekking aan de algemene reserve op het taakveld "mutatie reserves". Dit bedrag maakt onderdeel uit van de aanvraag tot overheveling.	550		I
- Monitor SD: niet alle incidentele middelen zijn ingezet maar zijn in 2025 wel nodig voor de voorzetting van outcome gericht werken. Dit bedrag maakt onderdeel uit van de aanvraag tot overheveling	32		I
- Communicatie STO: hier zijn in 2024 geen kosten geweest	25		I
- Lagere kosten inhuur bij Interventieteam € 38.000 grotendeels door zwangerschapsverlof en Uitvoeringsbudget STO € 113.000 grotendeels door minder inhuur gedragswetenschapper.	151		I
- Jeugdgezondheidszorg lokaal maatwerkdeel, dit nadeel wordt grotendeels veroorzaakt door het niet volledig toekennen van de prijsinflatie, hiervan is € 23.000 structureel		42	I/S
- Saldo diverse overige voor- en nadelen.	21		I
Totaal	865	42	

6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Voordelen	Nadelen	I/S
- In 2024 hebben we, anders dan in voorgaande jaren, minder cliënten gehad met een kostbare woningaanpassing. Daarnaast is de gemiddelde reisbehoefte van Wmo-reizigers afgenomen, wat leidt tot lagere kosten dan verwacht op het vraagafhankelijk vervoer. We hebben wel iets meer kosten gemaakt voor overige hulpmiddelen, zoals scootmobielen en aangepaste fietsen.	153		I
Totaal	153	0	

6.71b Begeleiding (WMO)	Voordelen	Nadelen	I/S
- Sinds de tweede helft van 2024 zien we het aantal cliënten individuele begeleiding dalen door het strenger indiceren en het op tijd afschalen van zorg. Dit zorgt voor lagere kosten dan we hadden verwacht bij het opstellen van de 2e Bestuursrapportage 2024.	198		I
Totaal	198	0	

6.72b Jeugdhulp behandeling	Voordelen	Nadelen	I/S
- De overschrijding bij jeugdhulp behandeling is het gevolg van de lagere toekenning van prijsinflatie in de 2e Bestuursrapportage 2025.		121	I
Totaal	0	121	

6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	Voordelen	Nadelen	I/S
- De overschrijding bij jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf is deels het gevolg van de lagere toekenning van prijsinflatie in de 2e Bestuursrapportage 2024. De uitgaven in de laatste maanden van het jaar waren daarnaast iets hoger dan waarmee rekening gehouden, ondanks relatief stabiele cliëntenaantallen voor behandeling GGZ.		223	I
Totaal	0	223	

6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	Voordelen	Nadelen	I/S
- Bij de 2e Bestuursrapportage 2024 werd uitgegaan van een stabiel bestand. Waar we in totaliteit op jeugdhulp een lichte afname zien in het aantal cliënten, zien we voor deze vormen van zorg dat de aantallen licht zijn gestegen in de laatste maanden van 2024. De zorg die binnen deze taakvelden wordt ingezet betreft specialistische en dure zorg. Om deze reden betekent een lichte stijging in de aantallen een overschrijding.		327	I
Totaal	0	327	

6.74c Gesloten plaatsing	Voordelen	Nadelen	I/S
- Bij de 2e Bestuursrapportage 2024 werd uitgegaan van een stabiel bestand. Waar we in totaliteit op jeugdhulp een lichte afname zien in het aantal cliënten, zien we voor deze vormen van zorg dat de aantallen licht zijn gestegen in de laatste maanden van 2024. De zorg die binnen deze taakvelden wordt ingezet betreft specialistische en dure zorg. Om deze reden betekent een lichte stijging in de aantallen een overschrijding.		205	I
Totaal	0	205	

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen dragen bij aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma:
- Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein (MGR)
- BVO Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN)
- Veilig Thuis
- Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM/GGD)

Beleidsindicatoren

Indicator *	2020	2021	2022	2023	2024	NL (meest actuele)	Bron
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement: aantal per 10.000 inwoners	470,0	490,0	530,0	550,0	530,0	650,0	CBS - Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein WMO
Jongeren met jeugdhulp: % van alle jongeren tot 18 jaar	12,4	13,0	13,1	14,5	14,5	13,7	CBS - Jeugd
Jongeren met jeugdreclassering: % van alle jongeren tot 18 jaar	0,4	0,4	0,2	0,2	0,2	0,4	CBS - Jeugd
Jongeren met jeugdbescherming: % van alle jongeren tot 18 jaar	1,2	1,3	1,1	0,8	0,8	1,0	CBS - Jeugd

*Gebaseerd op de actuele gegevens van waarstaatjegemeente.nl mei 2025, ontbrekende gegevens zijn niet beschikbaar

PROGRAMMA 5. WERKENDE EN LERENDE SAMENLEVING

Toelichting

Inwoners die zonder werk dreigen te raken ondersteunen we om hen van werk naar werk te begeleiden. Soms is daar een inzet van een opleiding bij nodig. Op die manier ondersteunen we ook de ook de lokale economie in hun zoektocht naar personeel.
Samen met de bibliotheken zorgen we ervoor dat informatie snel en gemakkelijk toegankelijk is voor onze inwoners.

Met onze cultuurvisie zorgen we ervoor dat we de lokale culturele voorzieningen laagdrempelig maken en houden en deze “beleefbaar” maken.

Beleidsnota's

Lokaal beleid:
Cultuurvisie 2022- 2025 ‘Op waarde geschat’.
Overbetuwe Werkt! Visie op re-integratie.
Strategisch meerjaren huisvestingsplan onderwijs (SHP)
Beleidsplan Sociaal Domein Overbetuwe. 2020-2025 ‘Een sterke sociale basis in Overbetuwe’
Visie op Vastgoed 2018
Visie op bibliotheekfuncties Overbetuwe 2016
Erfgoedplan Overbetuwe 2004

Regionaal/landelijk:
Participatiewet
Wet Inburgering
Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs), gewijzigd per 1 januari 2021.
Wet vereenvoudiging beslagvrije voet (Wvbvv)

Wat hebben we in 2024 gerealiseerd en welke activiteiten zijn daarvoor verricht?

Werkende en lerende samenleving

5.1 Participatiewet (re-integratie en participatie)

Door onze inzet is het uitkeringsbestand stabiel gebleven. Daarnaast is een grotere groep inwoners die opgenomen is in het doelgroepregister, naar passende werkomgeving begeleid.

De toekomstvisie voor inwoners met een Wsw-dienstverband is in ontwikkeling en de gesprekken hierover worden in 2025 voortgezet.

5.2 Participatiewet (inkomen)

We hebben eind 2024 het Uitvoeringsplan re-integratie 2025 vastgesteld, waarmee we beogen de re-integratieaanpak beter aan te laten sluiten op onze inwoners. In dit plan hebben we de keuze gemaakt om onze inzet te richten op specifieke groepen, waaronder jongeren en inwoners die de taal onvoldoende beheersen.

In tegenstelling tot wat er in de begroting 2024 staat, hebben we nog geen start gemaakt met het Uitvoeringsplan 'Bijstand op Maat'. We hebben de keuze gemaakt om hiermee te wachten tot het definitieve wetsvoorstel Participatiewet in Balans met eventuele aangenomen amendementen door de Tweede Kamer is vastgesteld en richting de Eerste Kamer gaat. Het is helaas nog niet precies duidelijk wanneer dit is.

5.3 Onderwijshuisvesting

In 2024 is het Strategisch Huisvestingsplan geactualiseerd naar een Integraal Huisvestingsplan (IHP). Het IHP is het resultaat van overleg tussen de schoolbesturen, de gemeente en de kinderopvangorganisaties. In het 1e kwartaal van 2025 wordt dit document aangeboden aan de raad. Het IHP beschrijft hoe we de komende jaren invulling geven aan een adequate huisvesting van het onderwijs.

In samenwerking met Lyceum Elst is een nieuw 3-laags tijdelijk gebouw gerealiseerd naast de huidige school. In januari 2025 wordt dit tijdelijke gebouw ter vervanging van een groot deel van de noodlokalen op de Woongaard in gebruik genomen. In het eerste kwartaal van 2025 worden de noodlokalen op de Woongaard verwijderd zodat gestart kan worden met de bouw van het MFSC (afhankelijk van de uitspraak van de raad van state).

Door vertraging in de ruimtelijke procedures, de complexiteit rondom de verkeerssituaties voor Driel Zuidoost en door de sluiting van basisschool De Vallei is een nieuw locatieonderzoek uitgevoerd voor de nieuwbouw voor basisschool De Meeuwenberg. Op 17 september 2024 heeft de raad besloten dat de locatie voor de nieuwbouw gewijzigd wordt van Driel Zuidoost naar de voormalige locatie van basisschool De Vallei aan de Fazantstraat. Er is gestart met de ontwerpfase voor de nieuwbouw op deze nieuwe locatie.

5.4 Onderwijs en zorg

In 2024 hebben wij het onderwijskansenbeleid opgeleverd. Het beleidsplan is geaccordeerd door de gemeenteraad. De uitvoering van het onderwijskansenbeleid wordt in 2025 voortgezet.
Een eerste concept lokale educatieve agenda is met kernpartners in het onderwijs en kinderopvang opgesteld in 2024. De agenda dient om de richting te geven aan de versterking van de inhoudelijke samenwerking tussen de gemeente, de kinderopvang en het onderwijs. In het derde kwartaal van 2025 wordt de definitieve agenda opgeleverd.

Veelal is er discussie over wat onder onderwijs valt en wat onder zorg. Het grijze gebied tussen onderwijs en zorg maakt het ook ingewikkelder om zorg in onderwijstijd goed te organiseren. We hebben daarom een uitvoeringsplan geschreven waarin wij de knelpunten rondom aansluiting onderwijs en jeugdhulp in kaart brengen. In 2025 hebben wij de evaluatie van dit uitvoeringsplan opgepakt. Verder zullen wij in het vierde kwartaal van 2025 met kernpartners aan de slag gaan met een afsprakenkader waarin wij de rollen en taken tussen jeugdhulp en (passend) onderwijs in de “grijze gebieden” verduidelijken.

Om de samenwerking in de praktijk tussen onderwijs en het Sociaal Team Overbetuwe te versterken, hebben wij een afstemmingstafel ingesteld met partners in het onderwijs en de jeugdhulp, waaronder het RBL, het samenwerkingsverband Passend Wijs, schoolmaatschappelijk werk, jeugdarts, jeugd-en gezinsconsulent en beleidsmedewerkers onderwijs en jeugd. Het betreft hier een casus overstijgend overleg gericht op het primair onderwijs. Het doel is om ook een dergelijk overlegstructuur voor kernpartners in de voorschoolse fase en het voortgezet onderwijs in te gaan richten.

5.5 Kunst, cultuur en erfgoed

In 2024 versterkten we de sociale samenhang en ondersteunden we initiatieven met een cultureel-maatschappelijk doel door subsidies voor culturele activiteiten en cultuureducatie. We organiseerden een culturele bijeenkomst die bijdroeg aan de doelen op het gebied van diversiteit en inclusie. In plaats van een digitaal cultuurplein, werd het Cultuurmenu voor het primair onderwijs uitgebreid en aangevuld met een cultuurkaart voor kwetsbare groepen. Ook werd er gewerkt aan een betere aansluiting bij het voortgezet onderwijs voor cultuureducatie. Muziekonderwijs bleef een vast onderdeel in het primair onderwijs, met nieuwe lessen voor verschillende leeftijden. Erfgoed kreeg extra aandacht tijdens het Romeinenfestival en de zichtbaarheid van UNESCO-Werelderfgoed werd verbeterd met nieuwe borden.

Wat heeft het programma Werkende en lerende samenleving gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Actuele Begroting 2024	Realisatie 2024	Saldo 2024
4.2 Onderwijshuisvesting			
Lasten	3.910	4.053	-142
Baten	-9	-40	30
Totaal 4.2 Onderwijshuisvesting	**3.901**	**4.013**	**-112**
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken			
Lasten	4.606	4.103	503
Baten	-955	-795	-160
Totaal 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	**3.651**	**3.308**	**344**
5.3 Cultuurpresentatie prod particip.			
Lasten	570	676	-106
Baten	0	-146	146
Totaal 5.3 Cultuurpresentatie prod particip.	**570**	**530**	**40**
5.5 Cultureel erfgoed			
Lasten	225	232	-7
Baten	0	-19	19
Totaal 5.5 Cultureel erfgoed	**225**	**212**	**12**
5.6 Media			
Lasten	1.160	1.168	-8
Baten	-71	-75	4
Totaal 5.6 Media	**1.089**	**1.093**	**-4**
6.3 Inkomensregelingen			
Lasten	15.587	15.112	475
Baten	-11.731	-11.598	-133
Totaal 6.3 Inkomensregelingen	**3.856**	**3.515**	**342**
6.4 WSW en beschut werk			
Lasten	3.754	3.650	104
Totaal 6.4 WSW en beschut werk	**3.754**	**3.650**	**104**
6.5 Arbeidsparticipatie			
Lasten	2.192	2.090	102
Baten	-108	-62	-46
Totaal 6.5 Arbeidsparticipatie	**2.084**	**2.028**	**56**
Gerealiseerd resultaat	**19.130**	**18.349**	**781**

Toelichting op afwijkingen groter dan € 100.000.

4.2 Onderwijshuisvesting.	Voordelen	Nadelen	I/S
- Doordat de oude noodlokalen bij het Lyceum in Elst niet meer gebruikt worden voor maatschappelijke functie vanaf half januari 2025, moet de waarde van de noodlokalen tegen marktwaarde worden opgenomen in de jaarrekening 2024. Dit betekent een extra afschrijving op de boekwaarde van € 414.000 ten laste van het resultaat 2024.		414	I
- De werkelijke rente is lager dan begroot (1,10% i.p.v. 1,50%). Dit leidt tot een voordeel van € 209.000 op dit taakveld. Daarnaast is er sprake van lagere rentelasten ter grootte van € 34.000 als gevolg van wat vertraging in de uitvoering van de nieuwbouwprojecten.	243		I
- Vertraging in de uitgaven voor de bouwbegeleiding bij diverse scholen heeft geleid tot een voordeel van € 43.000. Aangezien deze kosten gedekt worden uit de Algemene Reserve wordt er op het taakveld "mutaties reserves" een lagere onttrekking aan deze reserve verantwoord. Dit is dus geen budgettair voordeel.	43		I
Saldo diverse overige voor- en nadelen	16		I
Totaal	302	414	

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Voordelen	Nadelen	
- Door onderbesteding in de uitgaven en hogere huurinkomsten van enkele sporthallen (o.a. sporthal Westeraam en sporthal OBC) en gymlokalen is er sprake van lagere uitgaven voor bewegingsonderwijs.	44		I
- Schoolmaatschappelijk werk, dit nadeel wordt veroorzaakt door het niet volledig toekennen van de prijsinflatie.		27	S
- Onderwijskansenbeleid, dit voordeel is te verklaren door afrekeningen 2023 € 89.000, subsidie Forte School is onder gebracht in de NPO Middelen € 10.000 en een omzetting van de BTW-tabel € 8.000.	106		I
- Peuterspeelzalen, dit voordeel is grotendeels te verklaren door afrekeningen over 2023.	39		I
- Onderbesteding leerlingenvervoer door een lager aantal leerlingen dat gebruikt maakte van het leerlingenvervoer.	155		I
- Saldo diverse overige voor- en nadelen	27		I
Totaal	371	27	

6.3 Inkomensregelingen	Voordelen	Nadelen	I/S
- Uitkeringen algemene bijstand. Het aan uitkeringen betaalde bedrag is lager dan in de zomer voorzien, dit is een voordeel van € 150.000. Daarnaast zijn er meer terugvorderingen voldaan.	182		I
- Schuldhulpverlening. Het overschot op de post schuldhulpverlening wordt enerzijds veroorzaakt doordat de implementatie van de applicatie schuldhulpverlening (OnView) nog niet volledig is afgerond. In 2024 is geld begroot voor enkele (systeem)koppelingen tussen OnView en andere gemeentelijke systemen, maar een deel van deze koppelingen is nog niet gerealiseerd. De realisatie van deze koppelingen brengt (incidentele) implementatiekosten met zich mee in 2025. Daarom is er een overhevelingsverzoek gedaan voor deze incidentele kosten voor 2025. Anderzijds wordt het overschot veroorzaakt doordat enkele (relatief dure) uitgaven voor schuldhulpverlening voor ondernemers uiteindelijk niet in 2024 maar in 2025 worden gedaan.	55		I
- Meedoenregeling. Eind 2023 is een controle geweest op het bestand van de Meedoenregeling, o.a. of de deelnemers nog wel woonachtig in de gemeente waren en een inkomen hadden tot 120% van de bijstandsnorm. Een deel van de deelnemers bleek geen recht op de Meedoenregeling meer te hebben. In 2024 (1.457) waren er dus minder deelnemers die recht hadden op de Meedoenregeling dan in 2023 (1.767). Dit verklaart de lagere uitgaven in 2024. Ondanks het lagere deelnemersaantal, zien we wel een toename in het gebruik van de punten. In 2023 was 77,2% van het aantal toegekende punten gebruikt, in 2024 is dit percentage gestegen naar 82,6%.	31		I
- Eenm. energietoeslag lage inkomens 2023. De uitgekeerde energietoeslag is lager dan de beschikbare middelen hiervoor. Aangezien deze kosten gedekt worden uit de Reserve wordt er op het taakveld "mutaties reserves" een lagere onttrekking aan deze reserve verantwoord. Dit is dus geen budgettair voordeel.	45		I
- Alleen verdienersproblematiek. Gemeenten moeten financiële ondersteuning bieden aan huishoudens die als gevolg van de alleenverdienersproblematiek in 2023 en 2024 onder het bestaansminimum uitkomen. In 2025 loopt de werkzaamheden door. Dit bedrag maakt onderdeel uit van de aanvraag tot overheveling	25		I
- Saldo diverse overige voor- en nadelen	4		I
Totaal	342	0	

6.4 WSW en beschut werk	Voordelen	Nadelen	I/S
- Sociale werkvoorziening. Dit voordeel betreft de afrekening van het aanwijsbesluit Scalabor 2024.	98		I
- Saldo diverse overige voor- en nadelen	6		I
Totaal	104	0	

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen dragen bij aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma:
- Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein (MGR)
- BVO Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN)

Beleidsindicatoren

Indicator *	2020	2021	2022	2023	2024	NL (meest actuele)	Bron
% Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO)	1,5	1,6	1,7	2,4	-	2,4	DUO/Ingrado
Absoluut verzuim: aantal per 1.000 leerlingen	2,3	1,0	-	0,7	-	6,3	DUO/Ingrado
Relatief verzuim: aantal per 1.000 leerlingen	25,0	24,0	27,0	27,0	-	27,0	DUO/Ingrado
% Jongeren met delict voor de rechter	1,0	1,0	1,0	1,0	-	1,0	CBS – Jeugdmonitor
% Kinderen in uitkeringsgezin	3,0	3,0	3,0	3,0	-	6,0	CBS – Jeugdmonitor
% Jeugdwerkloosheid	2,0	1,0	1,0	2,0	-	2,0	CBS – Jeugdmonitor
% Netto arbeidsparticipatie	72,9	72,9	75,0	76,1	76,3	73,2	CBS – Arbeidsdeelname
Bijstandsuitkeringen: aantal per 10.000 inwoners	236,9	222,8	188,5	183,8	187,5	343,6	CBS - Re- integratie
Aantal re-integratievoorzieningen: aantal per 10.000 inwoners 15-64 jaar	267,2	276,3	277,2	-	184,0	203,1	CBS - Re- integratie

*Gebaseerd op de actuele gegevens van waarstaatjegemeente.nl mei 2025, ontbrekende gegevens zijn niet beschikbaar

PROGRAMMA 6. INFORMATIE EN KENNISSAMENLEVING

Toelichting

Onze inwoners verwachten steeds meer digitale dienstverlening die op elkaar is afgestemd. Deze dienstverlening moet begrijpelijk en transparant zijn, en we moeten als gemeente makkelijk bereikbaar en aanspreekbaar zijn. We zijn aan de slag gegaan om de toegang tot diensten en producten te verbeteren en werken ook de komende jaren hieraan verder. We werken daarbij meer op basis van data, procesgericht en digitaal zodat we onze dienstverlening verder kunnen ontwikkelen en een meer dienstbare overheid zijn.

Beleidsnota's

Lokaal beleid:
Informatiebeleid 2021-2025

Moties en amendementen:
Motie Maak raadsinformatie c.q. bestuurlijke informatie goed en eenvoudig vindbaar, doorzoekbaar en toegankelijk
Motie goede leesbaarheid openbare mededelingen

Wat hebben we in 2024 gerealiseerd en welke activiteiten zijn daarvoor verricht?

Informatie en kennissamenleving

6.1 Toegang tot diensten en producten

In 2024 hebben we gewerkt aan het verbeteren van (de toegang tot) onze diensten en producten, zoals de digitale dienstverlening via onze websites. In dat kader zijn afgelopen jaar websites getoetst op toegankelijkheid en waar nodig zijn verbeteringen doorgevoerd.

De Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (Wmebv) is vertraagd en gaat later in, namelijk per 1 januari 2026. Wel zijn in 2024 voorbereidingen getroffen, onder andere door het maken van een implementatieplan voor zowel de invoering van de Wmebv als de Wet open overheid (Woo). Het nieuwe zaaksysteem voorziet straks in een Persoonlijke Internet Pagina (PIP) voor onze inwoners. In 2024 is gewerkt aan de juiste inrichting hiervoor.

6.2 Verantwoord werken met gegevens

Afgelopen jaar hebben wij stappen gezet om meer gebruik van onze data te maken en de kwaliteit hiervan te borgen. Ons datawarehouse is in 2024 verder ingericht en er zijn meerdere dashboards ontwikkeld voor medewerkers en managers. Deze dashboards leveren ons stuurinformatie. Ook hebben we belangrijke stap gezet in het ontsluiten van openbare bronnen voor onze inwoners, deze kunnen zij makkelijk via de website raadplegen (Overbetuwe.incijfers).

6.3 Digitaal en procesmatig werken

In 2024 hebben we belangrijke stappen gezet op het gebied van digitaal en procesmatig werken. We hebben geïnvesteerd in het vergroten van kennis over zaak- en procesgericht werken, waardoor medewerkers zelf beter in staat zijn om zaak- en procesgericht te werken ten behoeve van een goede dienstverlening. Daarnaast hebben we een kwaliteitsverbetering doorgevoerd in projectmatig werken. Als hulpmiddel voor zaakgericht werken is een nieuw zaaksysteem aangeschaft. Deze is grotendeels ingericht en zal in 2025 worden opgeleverd. Het opleveren van een gekwalificeerde elektronische handtekening die ook bijdraagt aan efficiency en dienstverlening is onderdeel van dit project.
Op het gebied van autorisaties is er aan continue kwaliteitsverbetering gewerkt. Zo versterken we de informatiebeveiliging en beperken we de bedrijfsvoeringsrisico’s. Tevens is een nieuw financieel

systeem in gebruik genomen, waarbinnen meer procesmatig gewerkt kan worden en facturen efficiënter afgehandeld kunnen worden. Tot slot zijn we een project begonnen om digitaal en archiefwaardig samen te werken in Microsoft 365.

Wat heeft het programma Informatie en kennissamenleving gekost?

Met dit programma zijn geen financiële middelen gemoeid. Deze maken onderdeel uit van het taakveld dat bij programma 7 is ondergebracht.

PROGRAMMA 7. FINANCIËN EN BEDRIJFSVOERING

Toelichting

Gemeente Overbetuwe heeft ook in 2024 een solide financieel beleid gevoerd. We doen alleen uitgaven die we hebben begroot en kiezen voor investeringen waarvan we de lasten op langere termijn kunnen blijven dragen. Door realistisch te begroten en regelmatig te rapporteren, houden we grip op onze financiën. We spannen ons in om de gemeentelijke lasten voor onze inwoners op een laag niveau te houden.

Een goed functionerende bedrijfsvoering is het fundament waarop onze doelstellingen en ambities op een efficiënte en effectieve wijze kunnen worden gerealiseerd. Goede bedrijfsvoering zorgt voor betrouwbare informatie die noodzakelijk is bij het nemen van beslissingen, het afleggen van verantwoording draagt bij aan het goed functioneren van onze organisatie. In 2024 heeft een verdere doorontwikkeling van de bedrijfsvoering op diverse fronten plaats gevonden. In de doelstellingen gaan we hier dieper op in en ook in de paragraaf bedrijfsvoering vindt u nadere informatie hierover.

Beleidsnota's

Lokaal beleid:
Mandaatbesluit 2023
Klachtenverordening 2023
Financiële verordening 2023
Treasurystatuut 2022
Informatiebeleid 2021-2025
Stuurmodel Overbetuwe 2023
Informatiebeveiligingsbeleid gemeente Overbetuwe 2020
Inkoop- en aanbestedingsbeleid gemeente Overbetuwe 2019
Nota risicomanagement 2023
Privacybeleid- en reglement gemeente Overbetuwe 2018
Visie op bedrijfsvoering Meerwaarde creëren 2018-2020
Algemene Verordening Gegevensbescherming en aanverwante regelgeving

Moties en amendementen:
Motie: Krapte op de arbeidsmarkt en vitale functies

Wat hebben we in 2024 gerealiseerd en welke activiteiten zijn daarvoor verricht?

Uitvoeringsagenda 2018-2022

7.1 Financiën

We hebben in 2024 de financiële tekorten weten te beperken, waarbij de aanspraak op de algemene reserve beperkt is gebleken. Gedurende 2024 is de financiële positie van onze gemeente, net als vele andere, onder druk komen te staan. Zowel bij het opstellen van de Kadernota 2025 en de Begroting 2025, hebben we materiële ombuigingen door moeten voeren om tot een sluitend financieel beeld te komen.

Over 2024 gaat het college de financiële rechtmatigheidsverklaring afgeven bij de jaarrekening conform de regelgeving van het Rijk.

We streven naar een weerstandsratio tussen de 1,4 en 2,0. Op deze wijze zijn de risico’s voldoende beheersbaar met de beschikbare middelen. We komen voor 2024 binnen deze bandbreedte uit.

7.2 Bedrijfsvoering

Ook in 2024 zijn we bezig geweest met het verbeteren van onze bedrijfsvoeringsprocessen. We hebben een nieuw financieel systeem geïmplementeerd en hiermee de grip op onze financiële processen verbeterd; met name het vastleggen van verplichtingen draagt hieraan bij. Onze informatiebeveiliging hebben we versterkt door in te zetten op procesverbeteringen en technologische ontwikkelingen; we borgen het thema in een vroeg stadium bij nieuwe IT-ontwikkelingen, hebben geïnvesteerd in monitoring en detecting en blijven aandacht geven aan bewustwording binnen de organisatie. Vanuit het programma Participatiecultuur werkten wij aan het versterken van de kwalitatieve en kwantitatieve inzet op communicatie en participatie, onder meer door de inzet van een adviseur communicatie en participatie.

Wat heeft het programma Financiën en bedrijfsvoering gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Actuele Begroting 2024	Realisatie 2024	Saldo 2024
0.4 Overhead			
Lasten	19.953	19.644	310
Baten	-1	-353	352
Totaal 0.4 Overhead	**19.952**	**19.290**	**662**
Gerealiseerd resultaat	**19.952**	**19.290**	**662**

Toelichting op afwijkingen groter dan € 100.000.

0.4 Overhead	Voordelen	Nadelen	I/S
- In 2024 is (verder) gewerkt aan een aantal eenmalige projecten waarvoor nog geen uitgaven zijn gerealiseerd en de dekking plaatsvindt vanuit de algemene reserve: - Doorontwikkeling architectuurprincipes ICT € 219.000 - Informatiebeveiliging € 132.000, waarvan € 90.000 niet vanuit de algemene reserve - Implementatie Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer € 25.000 In 2024 ontstaat er een voordeel op dit taakveld, echter valt dit voordeel weg tegen een lagere onttrekking aan de algemene reserve op taakveld "mutatie reserves".	376		I
- Lagere lasten van het personeelsbudget taakveld overhead. Zie de uitgebreidere toelichting hierover in de paragraaf bedrijfsvoering.	151		I
- Bij de afronding van het project van de verbouw- en nieuwbouw van het gemeentehuis Elst medio 2020 was een verplichting opgenomen voor nagekomen facturen. Van deze verplichting stond nog bedrag van € 81.000 open. Omdat er geen facturen meer zullen komen, kan de verplichting vrijvallen ten gunste van het resultaat 2024.	81		I
- Onderbesteding Wet open overheid. In 2024 is onderzoek uitgevoerd om het documentarchiefsysteem uit te faseren. De daadwerkelijk uitfasering waarmee de kosten gemoeid zijn vindt in 2025 plaats.	75		I
- Door het niet volledig toekennen van de prijsinflatie ICT ontstaat er een nadeel op de structurele budgetten.		60	S
- Onderbesteding versterken participatie.	28		I
- Hogere bijdrage aan de VNG.		30	I
- Saldo diverse voor- en nadelen.	41		I
	752	90	

PROGRAMMA 8. ALGEMEEN BESTUUR

Toelichting

De gemeente Overbetuwe, liggend in het hart van de regio Arnhem-Nijmegen, is een groot voorstander van regionale samenwerking. Wij vinden het belangrijk dat de regionale samenwerking effectief en slagvaardig is opgezet om de gezamenlijke doelen te realiseren. Dat is noodzakelijk om de concurrentiepositie, aantrekkingskracht en bereikbaarheid van onze regio te versterken.
De raad ontvangt jaarlijks de jaarstukken, (concept) begroting en (concept) regionale agenda met bijhorende opgaveovereenkomsten en wordt in de gelegenheid gebracht hierop een zienswijze in te dienen. Waar nodig informeren we inwoners over de (voortgang op de) opgaven en ontwikkelingen bij verbonden partijen.

Beleidsnota's

Lokaal beleid:
Nota verbonden partijen, gemeente Overbetuwe 2024

Regionaal beleid:
Regionale agenda 2023-2025 Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen
Strategische visie middengebied Overbetuwe en Lingewaard, 2021

Moties en amendementen:
Motie: Vergaderplanning besluitvormingscyclus Groene Metropool Regio

Wat hebben we in 2024 gerealiseerd en welke activiteiten zijn daarvoor verricht?

Algemeen bestuur

8.1 Regionale samenwerking

Resultaat 2024
De Groene Metropoolregio (GMR) heeft de ‘Regionale Agenda 2025-2028’ opgeleverd. In september 2024 stemde Overbetuwe in - voor het jaar 2025 - met deelname aan de vijf opgaven binnen deze regionale agenda. Highlights in 2024:

ALGEMEEN
- Is cofinanciering via regionale bijdragen geëffectueerd bij onder andere RES-gelden (SPUK Warmte) en Regiodeal én is ondersteund bij specifieke subsidies (zoals Impuls Woningbouw).
- Verzorgt de GMR (in afstemming met de provincie) de monitoring, zoals de RES-monitor, de Economische Monitor en de woningbouwmonitor.
- Profileert en positioneert de GMR in tal van netwerken én heeft de regio een sterke vertegenwoordiging in Den Haag, Brussel én Nordrhein-Westfalen.

VERBONDEN REGIO
- Is richting gegeven voor een nieuw regionaal mobiliteitsprogramma met het Koersdocument Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP). Dit document geeft de ambities, doelstellingen en gekozen richting op de inzet van (regionale) mobiliteit.
- Geeft de regio met een position paper input mee aan de provincie voor de Concessie OV Arnhem-Nijmegen-Foodvalley 2026-2036.
- Er is een verkenning uitgevoerd naar de koppelkansen tussen mobiliteitshubs en Toeristische Overstappunten (TOPs), o.a. station Elst en carpoolplaats A325 Elst.
- Het Veluwewaal-pad is uitgewerkt zodat het gereed is om in 2025 een samenwerkingsovereenkomst te sluiten. Hierin worden afspraken vastgelegd over het gezamenlijk toewerken naar realisatie een deze verbinding.

PRODUCTIEVE REGIO

- De uitgangspunten voor het Regionaal Programma Werklocaties 2025-2028 zijn in het najaar door gemeenteraden behandeld.
- Vervolgens is op basis van deze uitgangspunten en de ontvangen zienswijzen het RPW uitgewerkt, ten behoeve van vaststelling in mei 2025.
- De uitvoering van het Human Capital Akkoord is geborgd bij The Economic Board en stimuleert initiatieven voor werkenden en werkzoekenden.
- Doorverwijzing voor de mkb'er zijn/worden periodiek geeffectueerd, met als doel toekomstbestendiger door meer kennis, kunde en slagkracht van MKB'ers.

GROENE GROEI REGIO

- Zijn er regionaal circa 20.000 woningen bijgebouwd (meetpunt 2020) volgens de afspraken in de Woondeal.
- Voor het Rijksprogramma 'Een thuis voor iedereen' zijn we koploperregio geworden; er is een beleidskader aandachtsgroepen ontwikkeld, als bouwsteen voor lokale woonzorgvisies.
- Is inzet van de Flexpool geleverd voor realisatie in woningbouwprojecten, inclusief kennisdeling t.b.v. ondersteuning bij grond/prijsinstrumenten.
- Zijn er een reality-checks gedaan met de marktpartijen op lopende woningbouwplannen in de pijplijn. Op grond hiervan zijn afspraken gemaakt over o.a. samenwerking rond netcongestie.
- Werkten we gebiedsgericht: de ambities Novex, Regioarrangement en Verstedelijkingsstrategie zijn gesynchroniseerd; de gezamenlijke uitvoeringsagenda landt in de gebiedsprogramma's; hiervoor zijn de structuur en aanpak voor gebiedsprogramma's voltooid. Deze is reeds benut voor bouwstenen RMP, Woondeal, RWP en RES, deze is gereed voor updates en aanscherpingen begin 2025.

ONTSPANNEN REGIO

- De contouren vastgelegd voor een uitvoeringsagenda Groen-Blauw Raamwerk, inclusief selectie koploperprojecten (o.a. Boven-Linge in het Middengebied), met provinciale financiering voor het proces van uitwerking.
- Is het vernieuwd recreatieve wandelnetwerk voltooid: 350 kilometer aan wandelpaden kreeg bebording en informatiepanelen.
- Is het Ambitiedocument Duurzaam toerisme en Cultuur op drie verhaallijnen vastgesteld: WOII, de rivieren én het en Romeins verleden.

CIRCULAIRE REGIO

- De RES 2024 is opgeleverd met daarin de wijze waarop uitvoering van de RES-1.0 uitspraken wordt uitgevoerd en gestimuleerd. Het regionale Warmteprogramma is klaar en uitvoering loopt, o.a. onderzoek geothermie in het cluster van gemeenten Lingewaard, Overbetuwe, Arnhem en Nijmegen. We zijn gestart met integraal programmeren en geven invulling aan de maatregelen uit het regionaal uitvoeringsprogramma netcongestie.
- We hebben regionaal opgetrokken over het Soorten management Plan (SMP).
- Regiodeal project Lifeport Cool Lab is toegekend en de kennisdeling met andere deelnemende gemeenten en inzet van studenten is gestart.

8.2 Verbonden partijen

In 2024 heeft de raad de gewijzigde Nota verbonden partijen gemeente Overbetuwe 2024 vastgesteld, waarin aanbevelingen die voortvloeiden uit de Evaluatie verbonden partijen uit 2023 in samenspraak met de raad zijn verwerkt.

Wat heeft het programma Algemeen bestuur gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Actuele Begroting 2024	Realisatie 2024	Saldo 2024
0.1 Bestuur			
Lasten	2.906	3.883	-977
Baten	0	-1	1
Totaal 0.1 Bestuur	**2.906**	**3.882**	**-976**
Gerealiseerd resultaat	**2.906**	**3.882**	**-976**

Toelichting op afwijkingen groter dan € 100.000.

0.1 Bestuur	Voordelen	Nadelen	I/S
- Als gevolg van een lagere rekenrente (2,325% ten opzichte van 3,16% in vorige berekening) en een iets hogere levensverwachting was sprake van een niet geraamde storting in de voorziening wethouderspensioenen.		1.100	I
- Niet geraamde storting in de voorziening nabestaandenpensioen als gevolg van de lagere rekenrente.		20	I
- Lagere storting in de voorziening wachtgelden door een nieuwe functie van één van de vertrokken wethouders.	193		I
- Hogere uitgaven gewezen wethouders vanwege begeleidingstrajecten.		37	I
Saldo diverse overige voor- en nadelen		12	I
	193	1.169	

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen dragen bij aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma:
- Euregio RijnWaal
- Regio Arnhem Nijmegen (Groene Metropoolregio)

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN, VPB, ONVOORZIEN EN MUTATIES RESERVES

Algemene dekkingsmiddelen, VPB en onvoorzien

Lasten (bedragen x € 1.000)	Begr. na wijz. 2024	Realisatie 2024	Verschil
Onvoorzien:			
- werkelijke raming onvoorzien	0	0	0
VPB:			
- raming vpb	65	140	-75
Overige lasten:			
- lasten heffingen en invordering gemeentelijke belastingen	1.216	1.461	-246
- lasten deelnemingen	1	1	0
- lasten geldleningen	0	0	0
- reeds bestemde structurele financiële ruimte	535	0	535
- eenmalige financiële ruimte	333	0	333
- stelposten (algemeen)	-171	205	-376
- overige lasten	4.585	4.931	-346
Totaal lasten	**6.564**	**6.739**	**-174**
Baten (bedragen x € 1.000)	**Begr. na wijz. 2024**	**Realisatie 2024**	**Verschil**
Algemene dekkingsmiddelen:			
- uitkeringen gemeentefonds	89.471	89.970	499
- onroerende zaakbelastingen eigenaren	8.661	8.647	-15
- onroerende zaakbelastingen gebruikers	1.464	1.483	19
- rentetoevoeging aan algemene dienst:	0	0	0
- rente bestemmingsreserves	185	201	16
- rente voorzieningen	329	371	42
- rente overlopende passiva	8	0	-8
- hondenbelasting	385	369	-16
- dividend deelnemingen	10	40	30
- precariobelastingen	38	43	6
Overige baten:			
- overige baten	5.325	5.837	512
Totaal baten	**105.875**	**106.961**	**1.086**

De taakvelden met een verschil groter dan € 100.000 worden hieronder toegelicht.

Toelichting Algemene dekkingsmiddelen, VPB en onvoorzien

De algemene dekkingsmiddelen, VPB en onvoorzien bestaan uit de taakvelden 0.5, 0.61, 0.62, 0.64, 0.7, 0.8 en 0.9. Alle mutaties van deze taakvelden zijn verwerkt in bovenstaande tabel. Per saldo is er sprake van een totaal voordeel van € 912.000 (is saldo van voordeel baten van € 1.086.000 en nadeel lasten van € 174.000). Hieronder zijn de taakvelden toegelicht waarbij sprake is van een verschil dat groter is dan € 100.000.

0.64 Belastingen overig	Voordelen	Nadelen	I/S
- Dit taakveld heeft per saldo een voordeel van de inkomsten van de belastingsamenwerking. Echter betreft dit geen budgettair voordeel, want hier staan nadelen op andere taakvelden tegenover onder andere op taakveld 0.4 overhead.	121		I
Totaal	121	0	

0.7 Algemene Uitkering	Voordelen	Nadelen	I/S
- In december 2024 is de decembercirculaire verschenen. Het budgettaire voordeel van die circulaire is € 131.000 (zie TIC-lijst 2025-003418). Daarnaast was er nog een nagekomen voordelige afrekening over 2024 van € 43.000. Het totale budgettaire voordeel komt daarmee dus uit op € 174.000.	174		I
- De Algemene Uitkering is via de decembercirculaire 2024 ook nog verhoogd met € 250.000 voor nieuwe taken en decentralisatie-uitkeringen. Dit betreft: # Landelijke beëindigingsregeling veehouderijbedrijven (DU) € 125.000 # Meerkosten Oekraïne Sociaal domein € 56.000 # Spreidingswet € 46.000 # Uitvoering Hervormingsagenda Jeugd € 13.000 # Register Externe veiligheidsrisico's € 10.000 De toegekende bedragen voor deze vijf mutaties leiden dus tot een voordeel in boekjaar 2024 van € 250.000. Via de resultaatbestemming worden deze middelen gereserveerd.	250		I
- Daarnaast hebben nabetalingen plaatsgevonden over 2022 en 2023. Dit heeft geresulteerd in een (budgettair) nadeel van € 75.000.	75		I
Totaal	499	0	

0.8 Overige baten en lasten	Voordelen	Nadelen	I/S
- Voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen ontvangen de gemeenten, op basis van de standaard normvergoeding, middelen van het Rijk. De ontvangen vergoeding was in 2024 ook weer hoger dan de gerealiseerde kosten voor het faciliteren van de opvang. Bij het opstellen van de 2e bestuursrapportage 2024 was echter uitgegaan van een overschot van € 1.000.000. Door hogere dan verwachte uitgaven voor onder andere locatiemanagers, programmamanagers, inrichting, btw-correctie en diverse overige kosten is het werkelijke overschot uitgekomen op € 481.000. Ten opzichte van de bestuursrapportage is dat dus een nadeel van € 519.000.		519	I
- In de begroting 2024 was eenmalige financiële ruimte opgenomen voor onder andere taakmutaties van de Algemene Uitkering. Deze financiële ruimte is echter niet ingezet in 2024 waardoor er sprake is van een voordeel op dit taakveld. Het betreft: # invoering omgevingswet (decembercirculaire 2023) € 299.000 # gebiedsgerichte aanpak (decembercirculaire 2023) € 34.000 Dit betreft echter geen budgettair voordeel omdat hier geen onttrekking uit de Algemene Reserve tegenover staat op het taakveld "mutaties reserves".	333		I
- In de begroting 2024 was structurele financiële ruimte opgenomen voor onder andere taakmutaties van de Algemene Uitkering. Deze financiële ruimte is echter niet ingezet in 2024 waardoor er sprake is van een voordeel. Het betreft: # Kwaliteitsborging bouwtoezicht 2022 (septembercirculaire 2022) € 103.000 # IU Participatie / WSW (septembercirculaire 2023) € 46.000 # Goed verhuurschap (decembercirculaire 2022) € 31.000 # Wet betaalbare huur (septembercirculaire 2024) € 29.000 # POK-middelen 2021 en 2022 (decembercirculaire 2021) € 21.000 Het budgettaire voordeel is € 106.000. Het overige deel van (dus € 124.000 wordt gecompenseerd door een lagere onttrekking aan Algemene Reserve op het taakveld "mutaties reserves".	230		I
- Niet ingezette stelposten van financiële ruimte beheerplannen Openbare Ruimte.	290		I
- Overschot P-budget (zie ook taakveld 0.4). De toelichting over het P-budget 2024 is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering.	715		I
- Niet geraamde storting in de voorziening dubieuze debiteuren belastingen naar aanleiding van een geactualiseerde onderbouwing.		72	I
- Een van de dekkingsmiddelen uit de Kadernota 2024 was een stelpost van € 0,5 miljoen vanwege het temporiseren van structurele uitgaven (zie pagina 20 Kadernota 2024). Deze dekking is volledig gerealiseerd op de overige taakvelden. Tegenover al die (kleinere) voordelen op de taakvelden staat op dit taakveld een nadeel. Per saldo is er dus geen voor- of nadeel.		500	I

- Naar aanleiding van een aanvullende opgave btw en het btw-compensatiefonds over het jaar 2023 (suppletie) is per saldo een bedrag van € 56.000 terugontvangen.	56		I
- Een deel van de CAO-stijging 2024 kon niet worden doorbelast aan derden via bijvoorbeeld afvalstoffenheffing, rioolheffing en grondexploitatie. Dit betreft een incidenteel nadeel want in de begroting 2025 kon dat wel worden gerealiseerd.		118	I
Saldo diverse overige voor- en nadelen	6		I
Totaal	1.630	1.209	

Mutaties reserves per programma

Toevoegingen (bedragen x € 1.000)	Begr. na wijz. 2024	Realisatie 2024	Verschil
Toevoeging aan reserves programma 01	0	0	0
Toevoeging aan reserves programma 02	910	1.238	-328
Toevoeging aan reserves programma 03	0	0	0
Toevoeging aan reserves programma 04	809	698	111
Toevoeging aan reserves programma 05	0	0	0
Toevoeging aan reserves programma 06	0	0	0
Toevoeging aan reserves programma 07	0	0	0
Toevoeging aan reserves programma 08	0	0	0
Toevoeging aan reserves alg. dekkingsmidd.	390	390	0
Totaal toevoegingen	**2.109**	**2.326**	**-217**
Onttrekkingen (bedragen x € 1.000)	**Begr. na wijz. 2024**	**Realisatie 2024**	**Verschil**
Onttrekkingen aan reserves programma 01	-846	-267	-579
Onttrekkingen aan reserves programma 02	-2.303	-1.205	-1.098
Onttrekkingen aan reserves programma 03	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves programma 04	-1.130	-508	-621
Onttrekkingen aan reserves programma 05	-1.255	-911	-344
Onttrekkingen aan reserves programma 06	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves programma 07	-875	-589	-287
Onttrekkingen aan reserves programma 08	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves alg. dekkingsmid.	-1.115	-588	-527
Totaal onttrekkingen	**-7.524**	**-4.069**	**-3.455**

Saldo (bedragen x € 1.000)	Begr. na wijz. 2024	Realisatie 2024	Verschil
Saldo mutaties reserves programma 01	-846	-267	-579
Saldo mutaties reserves programma 02	-1.393	32	-1.426
Saldo mutaties reserves programma 03	0	0	0
Saldo mutaties reserves programma 04	-321	190	-510
Saldo mutaties reserves programma 05	-1.255	-911	-344
Saldo mutaties reserves programma 06	0	0	0
Saldo mutaties reserves programma 07	-875	-589	-287
Saldo mutaties reserves programma 08	0	0	0
Saldo mutaties aan reserves alg. dekkingsmid.	-725	-198	-527
Totaal saldo	**-5.415**	**-1.744**	**-3.672**

A. PARAGRAFEN

I. Lokale lasten

Inleiding

In deze paragraaf bieden wij inzicht in het beleidskader rond de lokale heffingen, kostendekking per verordening, de tariefs- en kostenontwikkeling, de lokale lastendruk en het kwijtscheldingsbeleid. Daarnaast is aan het einde van deze paragraaf een kosten- en dekkingsoverzicht opgenomen van de belangrijkste bestemmingsheffingen: rioolheffing en de reinigingsheffingen.

Het beleidskader van de lokale heffingen

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

Beleidskader

Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ), Verordening onroerendezaakbelastingen gemeente Overbetuwe 2024.

Algemeen

Jaarlijks worden de WOZ-waarden voor woningen en niet-woningen vastgesteld. Deze WOZ-waarde is de grondslag voor de aanslag OZB. Wij zorgen voor een tijdige en correcte verzending van de waardebeschikkingen (WOZ-waarde) en belastingaanslagen. Met dagtekening 23 februari 2024 zijn de WOZ-beschikkingen/aanslagen gemeentelijke belastingen 2024 verzonden.

Door verlaging van de proceskostenvergoeding voor no cure no pay bureaus bij gegronde bezwaren zijn er 1.025 WOZ-bezwaren in 2024 ingediend. 575 minder dan in 2023 (1.600). De afhandeling van de bezwaarschriften heeft tijdig plaatsgevonden. De wettelijke termijn voor het doen van een uitspraak is het einde van het kalenderjaar. In 2024 is 80% van de bezwaren tegen de WOZ-waarde binnen 7 maanden na ontvangst afgehandeld. Eind 2024 waren alle WOZ-bezwaren afgehandeld.

Herwaardering

Voor het belastingjaar 2024 is de OZB gebaseerd op de WOZ-waarden per de waardepeildatum 1 januari 2023. Vanaf 1 januari 2022 zijn de woningen getaxeerd op basis van de gebruiksoppervlakte (GBO) en niet meer op bruto inhoud. De Waarderingskamer heeft alle gemeenten daartoe verplicht. Hiermee wordt aangesloten bij wat branche breed bij waardering van objecten de tendens is. Uitgangspunt is dat schommelingen van WOZ-waarden geen invloed hebben op de hoogte van de gemiddelde aanslag OZB. Niet alleen wanneer waarden dalen, maar ook niet als waarden stijgen. Wel kan het natuurlijk zo zijn dat bepaalde typen onroerende zaken een waardeontwikkeling laten zien die van het gemiddelde afwijkt, wat dan ook tot een hogere of lagere belastingaanslag zal leiden.

Tarieven

In de programmabegroting 2024 is een verhoging van de onroerende-zaakbelastingen met 5,9% (2023: 4,3%) opgenomen. Dit betreft 3,9% inflatie en een verhoging van 2% conform het aangenomen amendement ‘A-9 Verhoging OZB maximaal 2%’ door de raad op 9 november 2021 bij de behandeling van de Programmabegroting 2022-2025.

Bij de vaststelling van de OZB-tarieven voor 2024 is rekening gehouden met de waardeontwikkeling van de onroerende zaken. De waarden van woningen zijn in de periode van 1 januari 2022 tot 1 januari 2023 met gemiddeld 6,4% gestegen (2021-2022: 15,8%). De waarden van niet-woningen zijn in die periode gemiddeld met 12,5% gestegen (2021-2022: 2,5%). De OZB-tarieven voor 2024 zijn, naast de hiervoor vermelde aanpassing in verband met de waardeontwikkeling, dus verhoogd met 5,9% (2023: 4,3%). De totale OZB-opbrengst 2024 inclusief areaal uitbreiding bedraagt € 10.130.000 (afgerond) (2023: 9.485.000).

Hondenbelasting
Beleidskader
Verordening hondenbelasting gemeente Overbetuwe 2024.

Algemeen
De hondenbelasting is een algemene belasting waarvan de opbrengst in de algemene middelen vloeit en van waaruit gemeenten zelf mogen bepalen waaraan het wordt besteed. Uit onze inkomsten van de hondenbelasting worden onder andere de aanleg, het onderhoud en de schoonmaak van de hondenvoorzieningen (honden uitlaatplaatsen en hondenlosloopgebieden) betaald.

Tarieven
De tarieven van de hondenbelasting 2024 zijn met 3,9% (2023: 2,3%) inflatie. De opbrengst van de hondenbelasting 2024 bedraagt € 369.000 (afgerond) (2023: € 360.000).

Rioolheffing
Beleidskader
Verordening rioolheffing gemeente Overbetuwe 2024, Gemeentelijk Rioleringsplan Overbetuwe 2018-2022 (GRP) dat met twee jaar verlengd is tot en met 2024.

Algemeen
De rioolheffing wordt geheven voor de bekostiging van beheer en onderhoud van het gemeentelijke rioleringsstelsel. Evenals de afvalstoffenheffing is de rioolheffing kostendekkend: we gaan uit van het principe ‘de vervuiler betaalt’. De belasting wordt geheven van de gebruiker van een pand.

De raad heeft een voorziening riolering ingesteld: het verschil tussen de opbrengsten en de kosten van riolering komen ten gunste of ten laste van de voorziening. Als uit de jaarrekening verschillen blijken met het vastgestelde GRP, dan wordt dit verschil bij de tariefvaststelling van het eerstvolgende jaar meegenomen.

Tarieven
De totale opbrengst uit de rioolheffing 2024 bedraagt € 2.334.000 (afgerond) (2023: 1.815.000). De tarieven voor 2024 zijn verhoogd met 27,4% (inclusief 3,9% inflatie) (2023: 7,5%). Daarin is de eenmalige verlaging verwerkt van € 10,63 voortvloeiende uit de doorwerking van het voordeel uit de jaarrekening 2022. Het belangrijkste tarief 2024 is € 106,74 (2023: € 83,77) voor een waterverbruik tot 500 kubieke meter.

Om tot een volledige kostendekking voor 2024 te komen is een onttrekking aan de voorziening nodig geweest van afgerond € 1.568.000 (2023: 1.995.000). Dit is € 164.000 meer ten opzichte van de vastgestelde primaire begroting.
De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:
a. lagere kapitaallasten door o.a. een lagere toegerekende rente: € 243.000 (lagere onttrekking);
b. diverse begrotingsmutaties voortvloeiende uit bestuursrapportages: € 190.000 (hogere onttrekking);
c. hogere kosten voor onderhoud en reparaties: € 96.000 (hogere onttrekking);
d. hogere BTW kosten door toegenomen lasten: € 69.000 (hogere onttrekking);
e. hogere energielasten: € 82.000 (hogere onttrekking).

Door de inzet van de voorziening riolering kunnen de riooltarieven beperkt blijven.

Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten
Beleidskader
Artikel 15.33 van de Wet milieubeheer, Verordening reinigingsheffingen gemeente Overbetuwe 2024.

Algemeen
Voor de reinigingsheffingen geldt het beginsel: de vervuiler betaalt. Om die reden is de 100% kostendekking het uitgangspunt.

Tarieven
De hogere kosten voor het inzamelen van afval zijn doorberekend aan de inwoners waarbij uitgegaan wordt van 100% kostendekking. De vaste tarieven zijn in 2024 met 4,9% verhoogd (2023: 5,3%) en de variabele tarieven voor 2024 zijn niet gestegen ten opzichte van 2023. De totale opbrengst uit de reinigingsheffingen 2024 bedraagt € 6.281.000 (afgerond) (2023: 6.043.000).

Precariobelasting
Beleidskader
Verordening precariobelasting gemeente Overbetuwe 2024.

Algemeen
Precariobelasting wordt geheven voor het hebben van voorwerpen op de voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Een voorbeeld hiervan is het plaatsen van een terras of verkoopwagen.

Tarieven
De tarieven voor precariobelasting zijn in 2024 verhoogd met 3,9% (2023: 2,3%).

Marktgelden/standplaatsen
Beleidskader
Verordening marktgelden gemeente Overbetuwe 2024.

Algemeen
Iedereen die een standplaats heeft op de wekelijkse markt betaalt marktgeld. Dat geldt ook voor degene die een standplaats heeft voor bijvoorbeeld een dag. Naast marktgeld betalen ze een bedrag voor de elektriciteitsvoorzieningen als daarvan gebruik wordt gemaakt.

Tarieven
Voor de goederenmarkt in Zetten geldt een lager tarief dan voor Elst. De reden hiervoor is de beperktere omvang van de kern Zetten en de markt. De tarieven zijn afgeleid van de in de Tarieventabel leges, behorende bij de legesverordening, opgenomen tarieven voor overige standplaatsen. De tarieven voor marktgeld zijn in 2024 verhoogd met 3,9% inflatie (2023: 2,3%).

Lijkbezorgingsrechten
Beleidskader
Verordening lijkbezorgingsrechten gemeente Overbetuwe 2024.

Algemeen
Voor het gebruik van een algemene begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats worden rechten geheven. In deze gemeente zijn er drie algemene begraafplaatsen.

Tarieven
De tarieven voor lijkbezorgingsrechten zijn in 2024 verhoogd met 3,9% (2023: 2,3%).

Bedrijveninvesteringszone (BIZ)
Beleidskader
Verordening bedrijveninvesteringszone centrum Elst 2020-2024, Verordening bedrijven-investeringszone centrum Heteren 2022-2026 en Verordening bedrijveninvesteringszone centrum Zetten 2023-2027.

Algemeen
Ondernemers in het centrum van Elst, Heteren en Zetten hebben een bedrijveninvesteringszone (BIZ) opgericht. In de BIZ investeren ondernemers in de kwaliteit van hun bedrijfsomgeving. De gebruikers en/of eigenaren van panden in het centrum van Elst, Heteren en Zetten die niet als woning worden gebruikt, betalen hiervoor een BIZ-bijdrage aan de gemeente. De gemeente geeft de opbrengst als subsidie aan Stichting Centrummanagement Elst, Stichting Centrummanagement Heteren en Stichting Centrummanagement Wizet die hiervoor activiteiten uitvoeren.

Voor 2024 is de belastingopbrengst €167.000 (afgerond) (2023: € 156.000).

Leges
Beleidskader
Legesverordening gemeente Overbetuwe 2024 en de Tarieventabel leges 2024.

Algemeen
We heffen leges om een gedeelte van onze taken te bekostigen. Deze taken worden in de vorm van een dienst individueel afgenomen door bewoners of bedrijven.
Tarieven
De tarieven voor leges zijn verhoogd met 3,9% (inflatie) (2023: 2,3%). Voor sommige diensten heeft het Rijk een maximumtarief ingesteld, zoals voor rijbewijzen, paspoorten en identiteitskaarten. Het uitgangspunt voor de tarieven is gebaseerd op 100% kostendekking.

Toeristen- en forensenbelasting
Per 1 januari 2025 wordt de toeristen- en forensenbelasting ingevoerd. De betreffende verordeningen zijn in december 2024 vastgesteld door de raad.

Lokale lastendruk

De lokale lasten worden jaarlijks door het Centrum voor Onderzoek van de economie van de lagere Overheden (COELO) in beeld gebracht. De cijfers van de COELO over 2024 leveren een goede vergelijking op van de lastendruk in onze gemeente ten opzichte van het regionale en landelijke beeld. De woonlasten voor een gemiddeld gezin (eigenaar-bewoner) in Overbetuwe zijn in 2024 de op drie na laagste van de 51 gemeenten in de provincie Gelderland.

Belastingdruk per object en inwoner op basis van de werkelijke opbrengsten van de afgelopen belastingjaren:

	2020	2021	2022	2023	2024
Opbrengst per object	654,54	713,94	723,46	762,17	814,79
Opbrengst per inwoner	307,26	331,53	339,52	359,86	387,28

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen
Beleidskader
Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990, Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen gemeente Overbetuwe 2024.

Algemeen
Net als in voorgaande jaren worden de maximale mogelijkheden tot het verlenen van kwijtschelding benut. Kwijtschelding is mogelijk voor de OZB, het vaste bedrag van de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Of kwijtschelding wordt verleend hangt af van de betalingscapaciteit van belastingschuldigen. Bij de bepaling daarvan houden wij rekening met 100% van de kosten van levensonderhoud zoals die normatief zijn opgenomen in de landelijke richtlijnen voor het kwijtscheldingsbeleid.

Kwijtscheldingsaanvragen
Voor degenen die eerder ook al kwijtschelding hebben gekregen maken we, met verleende toestemming van de belastingschuldigen, gebruik van een procedure voor automatische toetsing voor kwijtschelding door het Inlichtingenbureau. Dit heeft ertoe geleid dat in 2024 350 belastingschuldigen geen verzoek om kwijtschelding hoefden in te dienen.

In 2024 zijn er, naast de automatische kwijtschelding, nog 280 (2023: 345) kwijtscheldingsaanvragen ingediend. Van deze aanvragen zijn er 180 (2023: 229) geheel of gedeeltelijk gehonoreerd. In 2024 is 96,5% (2023: 96,5%) van alle kwijtscheldingsaanvragen binnen 4 maanden afgehandeld.
Er is voor € 168.000 (afgerond) (2023: € 176.000) aan kwijtschelding verleend. Ten opzichte van 2023 zijn er 85 kwijtscheldingsaanvragen minder ingediend.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroot 2024 incl. begr. wijz.	Werkelijk 2024
OZB woningen	6.489	6.483
OZB niet-woningen	3.637	3.647
Hondenbelasting	385	369
Rioolheffing	2.323	2.334
Afvalstoffenheffing/Reinigingsrechten	6.283	6.281
Marktgelden*	33	21
Standplaatsen*	7	0
Lijkbezorgingsrecht	85	110
BIZ	159	167
Precariobelasting	37	43
Kwijtschelding	-180	-168
Leges	2.596	3.072
Totaal netto opbrengst heffingen	**21.854**	**22.359**

*deel ontbrekende opbrengsten verantwoord in 2025

Heffing	Opbrengst per object (aantal)	Opbrengst per inwoner (aantal)	totaal 2024 in %
OZB woningen	€ 278,81	€ 132,52	29
OZB niet-woningen	€ 156,84	€ 74,55	16
Hondenbelasting	€ 15,86	€ 7,54	2
Rioolheffing	€ 100,37	€ 47,71	10
Afvalstoffenheffing/Reinigingsrechten	€ 270,13	€ 128,40	28
Marktgelden	€ 0,92	€ 0,44	0
Standplaatsen	€ 0,00	€ 0,00	0
Lijkbezorgingsrecht	€ 4,72	€ 2,24	1
BIZ	€ 6,43	€ 3,05	1
Precariobelasting	€ 1,86	€ 0,88	0
Kwijtschelding	-€ 7,22	-€ 3,43	-1
Leges	€ 132,11	€ 62,79	14
Totaal	**€ 960,83**	**€ 456,69**	**100**

De kostendekking

Inleiding

Het BBV schrijft voor dat in deze paragraaf inzicht gegeven moet worden in de mate van kostendekking van de belastingen die op inwoners en/of bedrijven worden verhaald.
In het beleidskader (zie hiervoor) wordt de beoogde dekking omschreven. Hierna wordt inzicht gegeven in de gerealiseerde kostendekking van de twee belangrijkste bestemmingsheffingen, te weten: de rioolheffing en de reinigingsheffingen.

In de paragraaf lokale heffingen bij de programmabegroting 2024 én in de vastgestelde “Financiële verordening gemeente Overbetuwe 2023” staan de uitgangspunten voor de berekeningswijze opgenomen.

Kostendekking 2024 per verordening

Verordening Rioolheffing Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Taakveld	Omschrijving (sub)taakveld	Basis	Toe te rekenen	Begroot primair	Realisatie	Toelichting
Directe lasten	7.2	riolering	2.486	100%	2.486	2.615	
Inkomsten	7.2	riolering	-4		-4	-161	
Netto kosten					**2.482**	**2.454**	
Toe te rekenen kosten							
Overhead: opslag uurtarief	7.2	riolering	13.526 uur	100%	658	658	
Compensabele BTW	7.2	riolering	332	100%	332	400	
Kwijtschelding	6.3	inkomensregelingen	55	100%	55	54	
Kosten waterbeheer	5.7	openbaar groen	195	100%	195	328	
Kosten straatreiniging	2.1	verkeer en vervoer	116	100%	116	116	
Totale kosten					**3.838**	**4.010**	**1**
Opbrengst heffing	7.2	riolering		-2.323	-2.323	-2.334	**2**
Bespaarde rente VZ riolering	0.5	treasury		-111	-111	-108	
Totale baten					**-2.433**	**-2.442**	
Totale baten - lasten (onttrekking aan voorziening riolering)					**1.405**	**1.568**	**3**
Dekkingspercentage excl. de onttrekking aan voorziening					**63,40%**	**60,89%**	
Dekkingspercentage incl. de onttrekking aan voorziening					**100,00%**	**100,00%**	
Opm: in deze berekening is de rente over de voorziening meegenomen in de kostendekking. Dat is een lokale keuze.							

Toelichting:

1. De totale lasten zijn € 172.000 hoger door:
    a. Lagere kapitaallasten (€ 243.000), vooral door vertraging in uitvoering van de projecten en een verlaging van de rente naar 1,10%.
    b. Diverse begrotingsmutaties voortvloeiende uit bestuursrapportages (€ 190.000 nadeel).
    c. Hogere kosten voor onderhoud en reparaties (€ 96.000).
    d. Hogere energielasten (€ 82.000).
    e. Hogere BTW kosten met name door toegenomen directie lasten (€ 69.000).
    f. Saldo diverse voordelen (€ 22.000).

2. Hogere inkomsten uit rioolheffing: € 11.000.

3. Per saldo hogere onttrekking uit de voorziening riolering: € 164.000. Zie de toelichting 1 en 2 alsmede enkele kleinere mutaties.

Verordening Reinigingsheffingen						
Omschrijving (bedragen x € 1.000)	**Taakveld**	**Omschrijving (sub)taakveld**	**Begroot primair**	**Realisatie**	**Verschil**	**Toelichting**
Directe lasten	7.3	afval	5.279	5.505	-226	
Inkomsten	7.3	afval	-898	-1.213	315	
Netto kosten			**4.381**	**4.292**	**89**	**1**
Toe te rekenen kosten						
Overhead: opslag uurtarief (incl. Boa's)	7.3	afval	871	871	0	
Compensabele BTW	7.3	afval	870	938	-68	
Activiteiten zwerfafval	2.1	Verkeer en vervoer	36	39	-3	
Kwijtschelding	6.3	inkomensregelingen	125	114	11	
Totale kosten			**6.283**	**6.253**	**30**	**1+2**
Verordening Rioolheffing	**Taakveld**	**Omschrijving (sub)taakveld**	**Begroot primair**	**Realisatie**	**Verschil**	**Toelichting**
Opbrengst heffing	7.3	afval	-6.283	-6.281	-2	
Totale baten			**-6.283**	**-6.281**	**-2**	
Totale baten - lasten			**0**	**-28**	**28**	
Dekkingspercentage			**100,00%**	**100,44%**	**-0,4%**	

Toelichting:

1. De totale netto kosten zijn € 90.000 lager. Dat komt door:
    a. Diverse begrotingsmutaties vooral voortvloeiende uit bestuursrapportages: € 312.000 (nadeel).
    b. Hogere vergoeding verpakkingsafval: € 163.000 (voordeel).
    c. Lagere verwerkingskosten milieustraat: € 99.000 (voordeel).
    d. Capaciteit en communicatie nieuwe maatregelen Grondstoffenbeleidsplan loopt door in Q1 2025: € 60.000 (voordeel).
    e. Lagere inzamelkosten gft vanwege uitstel aanbesteding: € 42.000 (voordeel).
    f. Hogere inkomsten oud papier: € 38.000 (voordeel).

2. De toe te rekenen kosten zijn € 60.000 hoger. Dat komt voornamelijk door:
    a. Hogere BTW kosten i.v.m. hogere directe lasten € 68.000 (nadeel).

Verordening Marktgelden/standplaatsen Omschrijving	Taakveld	Omschrijving (sub)taakveld	Begroot primair	Realisatie	Verschil	Toelichting
Directe lasten	3.3	markten en standpl.	46	88	-42	
Inkomsten	3.3	markten en standpl.	-10	-1	-9	
Netto kosten			**36**	**86**	**-50**	
Toe te rekenen kosten						
Overhead: opslag uurtarief	3.3	markten en standpl.	0	0	0	
Compensabele BTW	3.3	markten en standpl.	10	18	-9	
Kwijtschelding						
Totale kosten			**46**	**105**	**-59**	**1**
Opbrengst heffing	3.3	markten en standpl.	-30	-20	-10	
Totale baten			**-30**	**-20**	**-10**	**2**
Totale baten - lasten			**16**	**85**	**-69**	
Dekkingspercentage			**65,7%**	**19,0%**	**46,7%**	

Toelichting:
1. Betreft met name hogere energielasten.
2. Deel van de opbrengsten is verantwoord in 2025.

Verordening Lijkbezorgingsrecht Omschrijving	Taakveld	Omschrijving (sub)taakveld	Begroot primair	Realisatie	Verschil	Toelichting
Directe lasten	7.5	begraafplaatsen	76	138	-62	
Inkomsten		begraafplaatsen	0	0	0	
Netto kosten			**76**	**138**	**-62**	
Toe te rekenen kosten						
Overhead: opslag uurtarief	7.5	begraafplaatsen	26	26	0	
Compensabele BTW	7.5	begraafplaatsen	n.v.t.	n.v.t.	0	
Kwijtschelding			n.v.t.	n.v.t.	0	
Totale kosten			**102**	**164**	**-62**	**1**
Opbrengst heffing	7.5	begraafplaatsen	-85	-110	**25**	
Totale baten			**-85**	**-110**	**25**	**2**
Totale baten - lasten			**17**	**54**	**-38**	
Dekkingspercentage			**83,5%**	**66,8%**	**16,7%**	

Toelichting:
1. Betreft met name hogere onderhoudskosten.
2. Hogere opbrengsten begraafplaatsen.

Kostendekking Leges

Overzicht kostendekking legesverordening 2024

Hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening			directe kosten	overhead	baten	Kosten-dekking
paragraaf	1	Burgerlijke stand	€ 49.839	€ 45.439	€ 71.415	75,0%
paragraaf	2	Reisdocumenten en Ned. ID kaart	€ 523.482	€ 172.689	€ 705.825	101,4%
paragraaf	3	Rijbewijzen	€ 95.801	€ 106.421	€ 197.295	97,6%
paragraaf	4	Verstrekkingen uit Basis Registratie Personen	€ 18.238	€ 8.109	€ 23.397	88,8%
paragraaf	5	Vervallen	€ 0	€ 0	€ 0	n.v.t.
paragraaf	6	Vervallen	€ 0	€ 0	€ 0	n.v.t.
paragraaf	7	Bestuursstukken	€ 0	€ 0	€ 0	n.v.t.
paragraaf	8	Vastgoedinformatie	€ 0	€ 0	€ 0	n.v.t.
paragraaf	9	Overige Publiekszaken	€ 15.415	€ 8.412	€ 7.195	30,2%
paragraaf	10	Gemeentearchief	€ 0	€ 0	€ 0	n.v.t.
paragraaf	11	Huisvestingswet 2014 (n.v.t.)	€ 0	€ 0	€ 0	n.v.t.
paragraaf	12	Leegstandswet	€ 0	€ 0	€ 0	n.v.t.
paragraaf	13	Gemeentegarantie (n.v.t.)	€ 0	€ 0	€ 0	n.v.t.
paragraaf	14	Vervallen	€ 0	€ 0	€ 0	n.v.t.
paragraaf	15	Vervallen	€ 0	€ 0	€ 0	n.v.t.
paragraaf	16	Kansspelen	€ 0	€ 0	€ 0	n.v.t.
paragraaf	17	Kinderopvang	€ 35.405	€ 7.433	€ 16.432	38,4%
paragraaf	18	Kabels en Leidingen	€ 31.797	€ 34.986	€ 27.821	41,7%
paragraaf	19	Verkeer en Vervoer	€ 22.330	€ 18.152	€ 6.910	17,1%
paragraaf	20	Diversen	€ 15.524	€ 16.390	€ 11.824	37,1%
Kostendekking Hoofdstuk 1			**€ 807.832**	**€ 418.030**	**€ 1.068.114**	**87,1%**

Hoofdstuk 2 Dienstverlening en besluiten in het kader van de omgevingswet			directe kosten	overhead	baten	Kosten-dekking
paragraaf	1	Algemene begripsbepalingen	€ 0	€ 0	€ 0	n.v.t.
Paragraaf	2	Vooroverleg/beoordeling conceptaanvraag	€ 42.773	€ 33.203	€ 10.074	13,3%
Paragraaf	3	Omgevingsvergunning	€ 747.626	€ 803.437	€ 1.819.501	117,3%
Paragraaf	4	Vermindering	€ 0	€ 0	€ 0	n.v.t.
Paragraaf	5	Teruggaaf	€ 0	€ 0	€ 0	n.v.t.
Paragraaf	6	Intrekking Omgevingsvergunning	€ 0	€ 0	€ 0	n.v.t.
Paragraaf	7	Wijziging Omgevingsvergunning als gevolg van project	€ 0	€ 0	€ 0	n.v.t.
Paragraaf	8	Bestemmingsplan	€ 191.281	€ 210.461	€ 132.240	32,9%
Paragraaf	9	In deze titel niet benoemde beschikking	€ 0	€ 0	€ 0	n.v.t.
Kostendekking Hoofdstuk 2			**€ 981.680**	**€ 1.047.101**	**€ 1.961.814**	**96,7%**

Hoofdstuk 3 Dienstverlening waarop de Dienstenrichtlijn van toepassing is			directe kosten	overhead	baten	Kosten-dekking
Paragraaf	1	Horeca	€ 7.189	€ 7.910	€ 2.037	13,5%
Paragraaf	2	Organiseren evenement of markt	€ 0	€ 0	€ 0	n.v.t.
Paragraaf	3	Prostitutiebedrijven	€ 0	€ 0	€ 0	n.v.t.
Paragraaf	4	Huisvestingswet 2014	€ 0	€ 0	€ 0	n.v.t.
Paragraaf	5	Marktstandplaatsen	€ 11.775	€ 0	€ 5.921	50,3%
Paragraaf	6	Winkeltijdenwet	€ 0	€ 0	€ 0	n.v.t.
Paragraaf	7	In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	€ 0	€ 0	€ 0	n.v.t.
Kostendekking Hoofdstuk 3			**€ 18.965**	**€ 7.910**	**€ 7.958**	**29,6%**

Recapitulatie Hoofdstuk 1, 2 en 3						
Totaal			**directe kosten**	**overhead**	**baten**	**Kosten-dekking**
Kostendekking Hoofdstuk 1			€ 807.832	€ 418.030	€ 1.068.114	87,1%
Kostendekking Hoofdstuk 2			€ 981.680	€ 1.047.101	€ 1.961.814	96,7%
Kostendekking Hoofdstuk 3			€ 18.965	€ 7.910	€ 7.958	29,6%
Kostendekking totale tarieventabel			**€ 1.808.476**	**€ 1.473.041**	**€ 3.037.887**	**92,6%**

II. Weerstandsvermogen

Algemeen

Voor een adequate bedrijfsvoering is het belangrijk dat we (fraude)risico's en onzekerheden tijdig in beeld hebben en ze op een gestructureerde wijze beheersen. We nemen deel aan een samenleving die complex en aan verandering onderhevig is en dit vraagt om een passend risicobewustzijn.
De uitgangspunten van ons risicobeleid en de wijze waarop we dit beleid uitvoeren zijn beschreven in de 'Nota risicomanagement Gemeente Overbetuwe 2023' dat in december 2022 is vastgesteld door de raad. Een van die uitgangspunten is dat er twee keer per jaar, bij de jaarstukken en de begroting, een integraal beeld geschetst wordt van de risico's, de aanwezige weerstandscapaciteit en de ratio voor het weerstandsvermogen.
Conform het Besluit Begroting en Verantwoording komt in deze paragraaf de volgende informatie aan de orde:

- Beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- Inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- Inventarisatie van de risico's;
- Financiële kengetallen;
- Beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's

Een risico is een mogelijke gebeurtenis met een negatief gevolg voor de gemeentelijke doelstellingen. Door middel van een risicomanagementinformatiesysteem prioriteert, analyseert en beoordeelt de gemeentelijke organisatie risico's op systematische wijze. Aan de hand van een goed systeem van risicomanagement kunnen bestuurders en managers passende beheersmaatregelen nemen. Op basis van de inventarisatie is een risicoprofiel voor de jaarrekening van 2023 opgesteld.

De uitgangspunten van ons risicobeleid en de wijze waarop we dit beleid uitvoeren zijn beschreven in de 'Nota risicomanagement Gemeente Overbetuwe 2023' dat in december 2022 is vastgesteld door de raad. Een van de uitgangspunten is dat twee keer per jaar, bij de jaarstukken en de begroting, een integraal beeld geschetst wordt van de risico's, de aanwezige weerstandscapaciteit en de ratio voor het weerstandsvermogen.

Cyclische aanpak
De gemeente Overbetuwe heeft gekozen voor een cyclische aanpak in plaats van ad hoc bij de begroting en jaarrekening, zodat risicomanagement in het DNA gaat zitten van alle medewerkers. Structureel aandacht voor risicomanagement gaat zorgen voor een hoger bewustzijn, waardoor nieuwe risico's eerder in beeld komen en beheerst worden.

Fase 1: Kaderstelling en strategie
De kaders zijn vastgelegd in de Nota Risicomanagement 2023 Gemeente Overbetuwe.

Fase 2: Risicoanalyse
Het inventariseren van de potentiële risico's en deze vastleggen in een risicokaart. Per risico wordt inzicht gegeven in de kans en frequentie dat een risico zich voordoet en het inschatten van het financiële gevolg (verdeeld in 5 klassen). Uiteindelijk bepaalt dit de risicoscore.

Fase 3: Beheersmaatregelen
Bij het benoemen van de risico's worden ook de oorzaken en gevolgen van deze risico's in beeld gebracht. Dit maakt het mogelijk om daarop eventuele beheersmaatregelen af te stemmen die het oorspronkelijke risico verkleinen of geheel wegenemen. Aan de risico's wordt een risico-eigenaar gekoppeld die voor de invulling en uitvoering van de beheersmaatregelen zorgdraagt.

Fase 4 Monitoren en toetsen
In deze fase wordt informatie verstrekt, worden ontwikkelingen in beeld gebracht en resultaten beoordeeld.

Fase 5: Toezicht en toetsen
Risico's worden (mede in het kader van interne controle) in verband gebracht met de beheersmaatregelen en het beschikbare weerstandsvermogen.

Fase 6: continue verbetering
Op basis van (tussentijdse) resultaten kan beleid en methodiek worden bijgesteld.

Schematisch

Risicobeleid

Met het risicobeleid willen we inzicht krijgen in de risico's die we lopen. Dit inzicht helpt om:
- Maatregelen te treffen die voorkomen dat het risico zich voordoet.
- Maatregelen te nemen om zich voordoende risico's beperken (mitigeren);
- Te toetsen of er voldoende financiële ruimte is om de risico's op te vangen, zonder dat dit leidt tot beleidswijzigingen.

Rolverdeling

De volgende actoren hebben een rol bij risicomanagement:

- De raad stelt de paragraaf “Weerstandsvermogen en risicobeheersing” in de begroting en jaarrekening vast;
- Het college ziet toe op een juiste uitvoering van risicomanagement en de verantwoording daarover;
- Het management en het ambtelijk apparaat zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van het risicomanagement waarbij het identificeren van de risico’s en het uitvoeren van beheersmaatregelen de kern vormen.

Weerstandsvermogen

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, moet de relatie worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij horende benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit (buffer)}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit (risico's)}}$$

In onderstaande tabel wordt de waardering van de ratio weergegeven.

Waarderingscijfer	Ratio	Kwalificatie
A	> 2	Uitstekend
B	1,4 ≤ 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 ≤ 1,4	Voldoende
D	0,8 ≤ 1,0	Matig
E	0,6 ≤ 0,8	Onvoldoende
F	≤ 0,6	Ruim onvoldoende

De gemeente Overbetuwe streeft naar een weerstandsratio tussen de 1,4 en 2. Met deze gewenste ratio (B) krijgt het weerstandsvermogen de kwalificatie “ruim voldoende”. Deze kwalificatie sluit aan bij ons streven naar duurzaamheid en bestendigheid en is passend bij goed rentmeesterschap. Tevens streven we naar een minimum van € 10 miljoen aan algemene reserve.

Op basis van de jaarrekening 2024 is de ratio van ons incidentele weerstandsvermogen 1,90 (afgerond 1,9) en daarmee “Ruim voldoende”. Ten opzichte van de programmabegroting 2025 (1,9) is de ratio gelijk gebleven. Dit is te verklaren doordat in de begroting 2025 de stand van de algemene reserve lager is ingeschat door het verwerken van claims uit voorgaande jaren, welke uiteindelijk niet aan de algemene reserve onttrokken zijn in 2024. Daarnaast is een risico opgenomen voor de dekking van het tekort in 2026.

In deze berekening is rekening gehouden met de onttrekking aan de algemene reserve om de begroting 2025 sluitend te krijgen, maar geen rekening gehouden met de resultaatbestemming 2024 (onttrekking 2,8 miljoen), de reeds vastgestelde begrotingswijzigingen door de raad na het vaststellen van programmabegroting 2025 en het verwacht rekeningtekort na het opstellen van de 1e Bestuursrapportage 2025 (€ 0,3 miljoen). Hierdoor wordt de algemene reserve (afgerond) € 16 miljoen. Wanneer we deze mutaties meenemen in de berekening is de weerstandsratio 1,59.

Bedragen x € 1.000	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2024	Rekening 2023
Eenmalige risico's	10.060	8.985	8.690	8.535
Eenmalige weerstandscapaciteit	19.117	16.819	16.934	18.853
Ratio	1,9	1,9	1,9	2,2
Kwalificatie	Ruim voldoende	Ruim voldoende	Ruim voldoende	Uitstekend

Beschikbare weerstandscapaciteit

In theorie beschikt een gemeente over incidentele en structurele weerstandscapaciteit. De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserve, de bestemmingsreserves, de begrotingspost onvoorzien en aanwezige stille reserves. De structurele weerstandscapaciteit wordt bepaald door de omvang van toekomstige bezuinigingsmogelijkheden en het onbenutte deel van de belastingcapaciteit.
In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de werkelijk beschikbare weerstandscapaciteit per 31 december 2024.

Soort	Bedrag
Incidentele weerstandscapaciteit	
Algemene reserve	€ 21.699.000
Stille reserves	€ p.m.
Onttrekking algemene reserve begroting 2025	€ -/- 2.587.000
Post onvoorzien	€ 5.000
Totale incidentele weerstandscapaciteit	€ 19.117.000
Structurele weerstandscapaciteit	
Onbenutte belastingcapaciteit	€ 3.122.000

De algemene reserve is vrij aanwendbaar en kan worden ingezet voor onvoorziene lasten c.q. ter dekking van risico's. Per 31 december 2024 is het saldo van de Algemene Reserve € 21.699.000.

Stille reserves zijn niet-bedrijfsgebonden eigendommen van de gemeente met een hogere waarde in het economisch verkeer dan de boekwaarde. Stille reserves dragen bij aan de weerstandscapaciteit, omdat een deel van de eigendommen kan worden verkocht boven de boekwaarde. Hierdoor wordt winst gerealiseerd. Deze winst kan worden ingezet ter dekking van financiële risico's.

Als de begroting sluit met een positief saldo is sprake van begrotingsruimte. Deze kan worden ingezet voor financiële tegenvallers, zonder ingrijpende beleidswijzigingen.

In 2025 is de begroting sluitend gemaakt, door dekking te vinden voor de incidentele kosten. Deze Onttrekking algemene reserve begroting 2025 is in mindering gebracht op de incidentele weerstandscapaciteit per 31-12-2024.

De post onvoorzien is ter dekking van niet voorziene uitgaven.

Onbenutte belastingcapaciteit. De gemeente kan haar belastingen, te weten: OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing, voor zover deze laatste twee niet maximaal mogelijk en/of kostendekkend zijn verhogen om financiële tegenvallers op te vangen.

De onbenutte belastingcapaciteit bij de OZB is zo groot als het verschil tussen het gehanteerde tarief en het maximale tarief van de WOZ-waarde 0,1595%.

Wanneer het gemiddelde OZB-tarief voor de gemeente lager is dan het percentage voor toelating artikel 12, is er in principe sprake van onbenutte belastingcapaciteit, immers een verhoging van het OZB percentage zal nodig zijn om voor een aanvullende uitkering in aanmerking te komen.

Percentage van de WOZ-waarde voor toelating art.12	0,11035%
Werkelijk gewogen percentage WOZ-waarde gemeente Overbetuwe	0,09195%
Onbenutte belastingcapaciteit t.o.v. norm	30,8%
Onbenutte belastingcapaciteit	€ 3.121.770

Bij de berekeningen is uitgegaan van de huidige totale WOZ-waarde van € 11.016.028.000.
Het bedrag van € 3.121.770 geeft aan hoeveel de OZB-inkomsten nog maximaal verhoogd kunnen worden binnen de norm.

Omdat de afvalstoffenheffing en rioolheffing maximaal kostendekkend zijn, wordt bij de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit alleen naar de OZB gekeken.

Met betrekking tot de onbenutte belastingcapaciteit geldt dat we terughoudend zijn in het doorvoeren van belastingverhogingen. In de coalitie is voor de kadernota 2026 de afspraak gemaakt om de ombuigingen op basis van 30% lastenverhoging en 70% maatregelen doorvoeren gedekt worden. Onze insteek blijft het aanbieden van een goed voorzieningenniveau tegen geringe lasten.

Benodigde weerstandscapaciteit

Het is verplicht om de risico's te vermelden die de financiële positie van de gemeente kunnen beïnvloeden. In het kader van de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit hebben we de risico’s per 31 december 2024 geactualiseerd. In onderstaande tabel is de benodigde weerstandscapaciteit van circa € 10 miljoen als volgt berekend:

Nr.	Risico	Beschrijving risico	Soort risico	Geschatte financiële omvang (bedragen x € 1.000)
1	Open eind regelingen Sociaal Domein	Het risico bestaat dat er meer wordt uitgegeven, aangezien dit openeinderegelingen zijn. De levering van zorg staat hierbij voorop. Er is sprake van openeinderegelingen, waardoor het mogelijk is dat de middelen ontoereikend zullen zijn. De gemeente kan echter geen cliëntenstop afkondigen.	Financieel risico	€ 1.100
2	Gemeenschappelijke regeling	Als deelnemer aan een verbonden partij zijn we (indirect) verantwoordelijk voor de financiële risico’s van deze partij.	Financieel risico	€ 250
3	Grondexploitatie bedrijventerreinen	Onzekerheid over opbrengsten en kosten als gevolg van aanpassing plan t.b.v. betere verkoopmogelijkheden voor bedrijventerreinen De Merm Oost, Spoorallee en Elst Centraal Oost.	Financieel risico	€ 470

Nr.	Risico	Beschrijving risico	Soort risico	Geschatte financiële omvang (bedragen x € 1.000)
4	Grondexploitatie woningbouwprojecten	Stationsplein West: Bestemmingsplan moet nog vastgesteld worden m.a.w. planologisch risico.	Financieel risico	€ 100
5	Faciliterende grondexploitaties (circa 25 projecten)	Bij enkele faciliterende grondcomplexen kunnen niet alle plankosten verhaald worden op de ontwikkelaar.	Financieel risico	€ 75
6	Calamiteiten	In het geval van incidenten op “rampschaal” kan de gemeente worden geconfronteerd met flinke financiële aanspraken, zoals herstelwerkzaamheden, opvang, begeleiding en compensatie van schade.	Maatschappelijk risico	€ 250
7	Juridische procedures	Met juridische procedures en daaruit voortvloeiende claims kunnen hoge kosten gemoeid zijn.	Financieel risico	€ 150
8	Informatievoorziening en informatieveiligheid	Verschillende cyber gerelateerde incidenten kunnen leiden tot verlies en of onbeschikbaarheid van informatie en/of systemen.	Juridisch / aansprakelijkheidsrisico + financieel en bedrijfsvoeringsrisico	€ 425
9	Overige risico's	Dit betreft een inschatting van het totaal van kleine risicobedragen en de beschikbaarheid van fysieke werklocaties.	Bedrijfsvoeringsrisico	€ 500
10	Privacy	Het in verkeerde handen vallen van (privacy) gevoelige informatie/ persoonsgegevens.	Juridisch / aansprakelijkheidsrisico	€ 380
11	Aantrekken en binden van personeel	Het lastig kunnen vervullen van vacatures en vervanging i.v.m. ziekte.	Bedrijfsvoeringsrisico	€ 300
12	Tekort aan materiaal en capaciteit	De stijgende inflatie en het tekort aan grondstoffen, personeel en oplopende rente etc. op projecten en materiele kosten.	Financieel risico/ Bedrijfsvoeringsrisico/ Maatschappelijkrisico	€ 3.200
13	Toename armoede (als gevolg van inflatie) door hogere kosten eerste levensbehoeften	De vraag naar voorzieningen en hulp bij schulden neemt toe als gevolg van de hoge inflatie.	Financieel risico/ Bedrijfsvoeringsrisico	€ 150
14	Hogere indexatie zorgkosten dan IMOC %	De OVA indexatie (NVZ) ligt hoger dan de indexatie op basis van de IMOC (uitgangspunt Gemeente). Hierdoor is de kans groot dat de kosten binnen het sociaal domein hoger worden dan begroot.	Financieel risico	€ 1.110

Nr.	Risico	Beschrijving risico	Soort risico	Geschatte financiële omvang (bedragen x € 1.000)
15	Bezuinigingen 2025 mogelijk niet volledig te realiseren.	Om de begroting 2025 sluitend te maken is een incidentele onttrekking op de algemene reserves ingeboekt. Daarnaast zijn in de begroting 2025 bezuinigingen doorgevoerd. Het risico bestaat dat de maatregelen later gerealiseerd worden dan vooraf is ingeschat.	Bedrijfsvoeringsrisico/ Financieel risico	€ 300
16	Ravijnjaar 2026	De algemene uitkering 2026 wordt gekort door het Rijk. Hierdoor moet de gemeente bezuinigingsmaatregelen treffen. Het risico bestaat dat de maatregelen niet gelijk in 2026 de benodigde ombuiging kan realiseren.	Bedrijfsvoeringsrisico/ Financieel risico	€ 1.300
			Totaal	**€ 10.060**

Kengetallen

Voor een beter inzicht in de financiële positie van de gemeenten is er een zestal wettelijke indicatoren ontwikkeld. De set kengetallen is bedoeld om raad en bestuursleden meer inzicht te geven in de financiële positie en om vergelijkingen mogelijk te maken.
Vanuit hun taak als financieel toezichthouder hebben de 12 provincies een gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK) opgesteld dat vanaf begrotingsjaar 2020 geldt. In het GTK zijn de volgende signaleringswaarden opgenomen.

Kengetallen	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024
1a. Netto schuldquote	70,0%	94,5%	72,8%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	63,8%	88,3%	66,7%
2. Solvabiliteitsratio	27,7%	18,5%	26,1%
3. Grondexploitatie	3,1%	6,6%	2,4%
4. Structurele exploitatieruimte	0,9%	0,0%	-0,5%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	72,6%	77,8%	73,3%

Signaleringswaarden kengetallen	Categorie A Minst risicovol	Categorie B Neutraal	Categorie C Meest risicovol
1a. Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	< 90%	90 - 130%	> 130%
2. Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
3. Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
4. Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

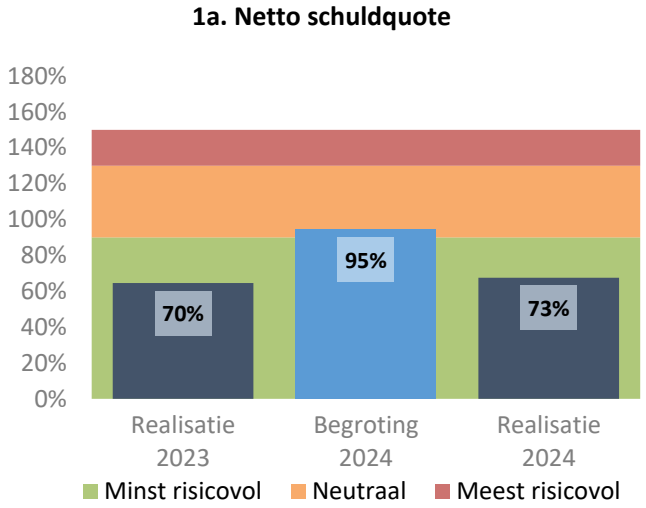

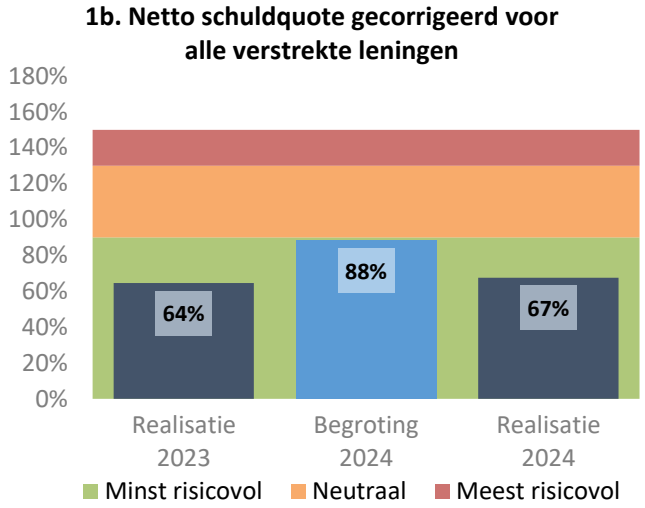

1a. Netto schuldquote
Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft dus een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen.

1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt dit kengetal zowel berekend inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager deze percentages, hoe beter.

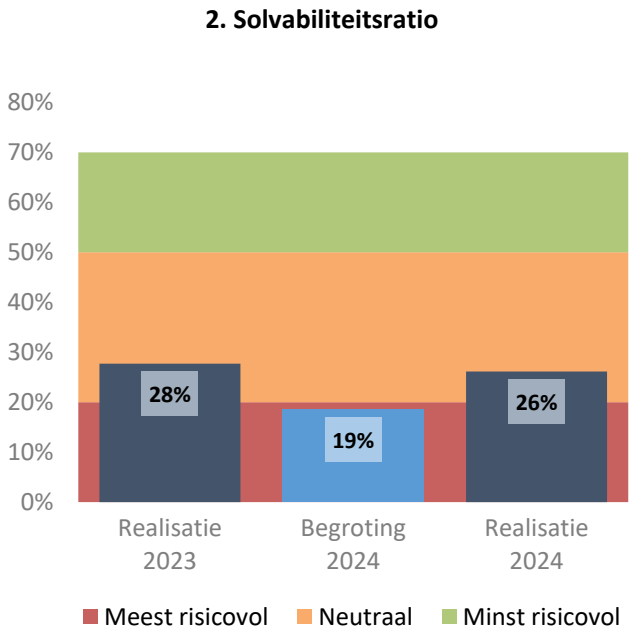

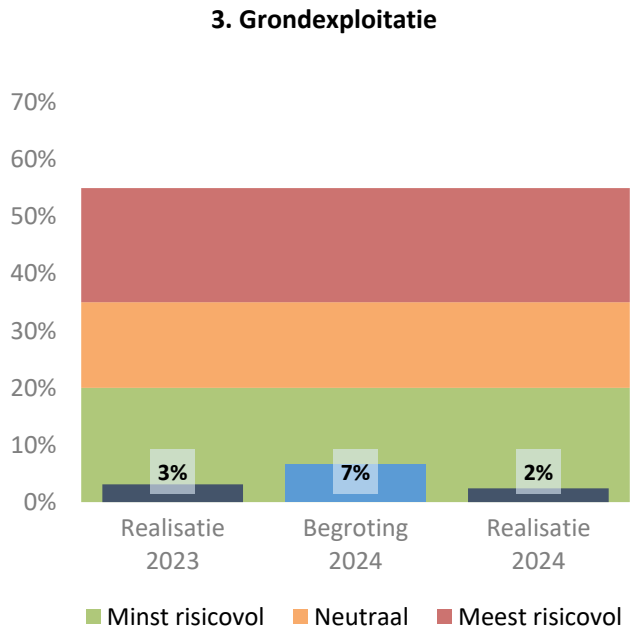

2. Solvabiliteit
Dit cijfer drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer.

3. Grondexploitatie
Dit cijfer geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico’s met zich mee. Een grondexploitatie van 10% of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar.

4. Structurele exploitatieruimte

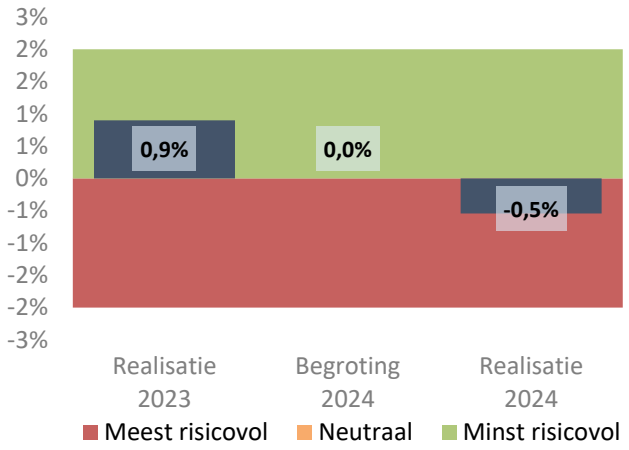

5. Gemeentelijke belastingcapaciteit

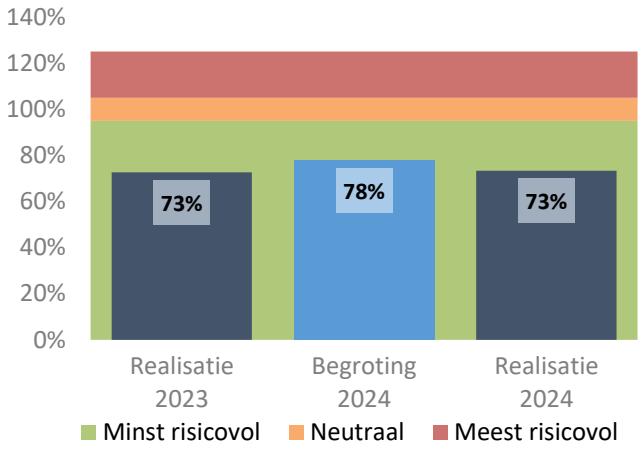

4. Structurele exploitatieruimte
Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.

5. Gemeentelijke belastingcapaciteit
Dit cijfer geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Als dit percentage laag ligt, betekent het dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt is een beleidskeuze.

Conclusie:

- Uitgaande van de signaleringswaarden zoals deze door de toezichthouder worden gehanteerd vallen de meeste ratio's in de categorie "minst risicovol". Uitzondering hierop zijn de ratio voor solvabiliteit en de ratio voor structurele exploitatieruimte.
- Bij het opstellen van de begroting 2024 werd verwacht dat de solvabiliteitsratio onder de 20% zou uitkomen, waarmee deze in de categorie 'meest risicovol' zou vallen. Doordat een groot deel van het positieve resultaat 2023 als vrij besteedbaar is toegevoegd aan de Algemene Reserve en de onttrekkingen in 2024 lager uitvielen dan verwacht, is de werkelijke solvabiliteitsratio uiteindelijk hoger uitgekomen en valt deze nu in de categorie 'neutraal'
- De Netto-schuldquote van de gemeente is op werkelijke basis beter uitgekomen dan was verwacht in de begroting 2024.
- De ratio grondexploitatie is nog altijd laag.
- De structurele exploitatieruimte laat zien dat de gemeente 2024 is afgesloten met een beperkt structureel tekort.
- De gemeentelijke belastingcapaciteit laat zien dat de gemeente minder belasting in rekening brengt dan het landelijk gemiddelde.

III. Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In de openbare ruimte bevinden zich veel zaken die eigendom van de gemeente zijn. Deze eigendommen kunnen als volgt worden ingedeeld:
- infrastructuur: wegen, water en riolering
- voorzieningen: groen (o.a. bomen), verlichting, sportvelden, speelvoorzieningen
- gebouwen: scholen, sport- en welzijnsaccommodaties, huisvesting gemeente en brandweer

Al deze eigendommen, die ook wel kapitaalgoederen worden genoemd, moeten door de gemeente worden onderhouden. De door de gemeenteraad vastgestelde kwaliteitsniveaus worden in deze paragraaf toegelicht.

Welke afspraken zijn over het onderhoud van de kapitaalgoederen gemaakt?

De gemeenteraad heeft beleids- en beheerplannen vastgesteld die de uitgangspunten bevatten voor dat onderhoud. Het Integraal Kwaliteitsplan Openbare Ruimte (IKP OR) is het beleidsdocument waarin de kwaliteit van de openbare ruimte is vastgelegd. Daarnaast staan de kwaliteitseisen t.b.v. inrichting en beheer openbare ruimte hierin vermeld.
Het vervolg is dat er op basis van de beleidsuitgangspunten van het IKP OR de nieuwe integrale beheerplannen worden opgesteld. In de plannen die op termijn ter vaststelling aan het college worden aangeboden worden naar aanleiding van het kwaliteitsniveau de beheermaatregelen concreter geformuleerd.

Beleidsdocument	Datum vaststelling	Geplande actualisatie [1]
Integrale beheerplannen Openbare Ruimte	14-12-2010	2025
Beheerplan wegen 2014 - 2018	17-03-2015	2025
Water- en Rioleringsprogramma 2025 – 2029	27-06-2024	2029 [2]
Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR)	21-03-2023	2028
Beleidsplan Licht in Overbetuwe	06-02-2018	2025
Speelbeleid Samenspel(en) in Overbetuwe	15-02-2022	2030
Nota Voorziening groot onderhoud gemeentelijke accommodaties	11-04-2013	2025
Grondstoffenbeleidsplan	27-06-2024	2029
Gemeentelijke accommodaties niet zijnde gebouwen (sportvelden, veldmeubilair, sportinventaris)	28-10-2008	2026
Visie op vastgoed	11-02-2025	2030

Kwaliteitsniveaus

In het Kwaliteitsplan Beheer Openbare Ruimte (IKP OR) is gewerkt met drie kwaliteitsniveaus te weten laag, basis en goed [3]. De beschrijving van de kwaliteitsniveaus op verschillende aspecten zijn in het hierna opgenomen overzicht uitgewerkt.

Kwaliteitsniveau	Laag	Basis	Hoog
Wettelijke voorschriften	Het onderhoudsniveau voldoet niet (of niet-geheel) aan de minimaal vereiste wettelijke voorschriften	Het onderhoudsniveau voldoet voldoende aan de vereiste wettelijke voorschriften	Het onderhoudsniveau voldoet ruimschoots aan de vereiste wettelijke voorschriften
Duurzaamheid (Vervangingstermijnen)	Door het lage onderhoudsniveau wordt de levensduur van het	De levensduur is de gebruikelijke vervangingstermijn van het kapitaalgoed	Door het hoge onderhoudsniveau wordt de levensduur van het kapitaalgoed verlengd

[1] Het jaartal geeft weer in welk jaar de actualisatie leidt tot een voorstel aan de gemeenteraad.
[2] Zie ook de opmerkingen over de bekostigingssystematiek riolering in de paragraaf lokale lasten.
[3] In de overzichten is het kwaliteitsniveau “goed” gewijzigd in “hoog”.

Kwaliteitsniveau	Laag	Basis	Hoog
	kapitaalgoed korter dan gebruikelijk		
Opbouw achterstallig onderhoud	Achterstallig onderhoud komt periodiek voor	Achterstallig onderhoud komt incidenteel voor	Achterstallig onderhoud komt niet voor
Milieu effecten	Het onderhoudsniveau van het kapitaalgoed is zodanig dat in onvoldoende mate efficiënt en zuinig met natuurlijke hulpbronnen wordt omgegaan	Het onderhoudsniveau van het kapitaalgoed is zodanig dat in voldoende mate efficiënt en zuinig met natuurlijke hulpbronnen wordt omgegaan	Het onderhoudsniveau van het kapitaalgoed is zodanig dat in ruime mate efficiënt en zuinig met natuurlijke hulpbronnen wordt omgegaan
Oordeel inwoners (schaal 1,0-10,0)	Score 1,0 - 5,5	Score 5,5 – 7,0	Score 7,1 – 10,0
Veiligheid (objectief)	Door de wijze van onderhoud is de kans op ongelukken niet uitgesloten	Door de wijze van onderhoud bestaat weinig kans op ongelukken	Door de wijze van onderhoud bestaat een zeer geringe kans op ongelukken
Gevoelswaarde inwoners (subjectief)	Inwoners ervaren de openbare ruimte (m.b.t. het betreffende kapitaalgoed) als onveilig en onvoldoende leefbaar	Inwoners ervaren de openbare ruimte (m.b.t. het betreffende kapitaalgoed) als voldoende veilig en leefbaar	Inwoners ervaren de openbare ruimte (m.b.t. het betreffende kapitaalgoed) als zeer veilig en leefbaar
Klachten	De gemeente ontvangt veel klachten over het kapitaalgoed	De gemeente ontvangt weinig klachten over het kapitaalgoed	De gemeente ontvangt geen klachten over het kapitaalgoed
Claims	Grote kans op gegronde schadeclaims	Weinig kans op gegronde schadeclaims	Geen kans op gegronde schadeclaims

In plannen vastgelegde kwaliteitsniveaus van het onderhoud

Naam beleids-/beheersplan	Datum raadsbesluit	Kwaliteitscriteria (laag, basis of hoog)
Integrale beheerplannen Openbare Ruimte	14-12-2010	*Wegen:* basisniveau *Groen* Binnen bebouwde kom: basis/hoog niveau Buiten bebouwde kom: basisniveau Bedrijventerreinen: basisniveau *Straatreiniging* Centra en bebouwde kom: basisniveau Buiten bebouwde kom: basisniveau Bedrijventerreinen: basisniveau Openbare verlichting: basisniveau *Straatmeubilair* Binnen bebouwde kom: basisniveau Buiten bebouwde kom: basisniveau Bedrijventerreinen: basisniveau
Integraal Kwaliteitsplan Openbare Ruimte	2021	In het IKP OR is de strategie, de bekostiging en het beleid van de verschillende beheerdisciplines voor de openbare ruimte op hoofdlijnen uitgewerkt. Het doelmatig en eigentijds beheer moet leiden tot een aantrekkelijke leefomgeving waarin inwoners prettig kunnen wonen en werken. Het IKP zorgt dat voor bestuur, de organisatie en de inwoners duidelijk is wat men mag verwachten van het beheer van de openbare ruimte. Het vastgestelde IKP OR is uitgangspunt voor het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte en de basis voor de uitwerking in beheerplannen.
Beheerplan Wegen 2014 - 2018	17-03-2015	Wegen: basisniveau
Water- en Rioleringsprogramma WRP 2025 – 2029	27-06-2024	Door invulling te geven aan de uitvoering van het WRP worden de volgende effecten beoogd: • zorgdragen voor een goede volksgezondheid. • verbeteren van de kwaliteit van het oppervlaktewater. • verminderen van de verdroging. • klimaatbewust handelen van bewoners, bedrijven en instellingen. • beperken van wateroverlast bij hevige regenval. • klimaat robuust ingerichte openbare ruimte. De LAS (Lokale Adaptatiestrategie) helpt ons om te gaan met het veranderende klimaat, en een omgeving te creëren die deze veranderingen aankan. Dat is dus een

Naam beleids-/beheersplan	Datum raadsbesluit	Kwaliteitscriteria (laag, basis of hoog)
Vervolg Water- en Rioleringsprogramma WRP 2025 – 2029		klimaat adaptieve omgeving. Om dit in 2050 te kunnen bereiken, moet er voldoende aandacht zijn voor: • terugdringen van wateroverlast bij piekbuien • verminderen van langdurige droogte • het beperken van hittestress in de bebouwde gebieden • verminderen van het risico op overstromingen. We zijn in gemeente Overbetuwe al jaren bezig om de leefomgeving aan te passen op het veranderende klimaat. Dit zetten we de komende jaren door. Klimaatadaptatie wordt steeds meer een onderdeel van ons dagelijks werk. Wanneer we projecten uitvoeren doen we dit op een klimaat adaptieve manier, dit is geborgd in het IKP-OR.
Beleidsplan Licht in Overbetuwe	06-02-2018	Zowel voor de beheerskaders (masten, armaturen, etc.) als voor de beleidskaders (sociale veiligheid, verkeersveiligheid, etc.) is in het plan vastgelegd dat het na te streven kwaliteitsniveau “basis” is. Uitgangspunt is: Openbare verlichting voor de verkeersveiligheid en op hoofdfietsroutes (plus). Dit betekent alleen openbare verlichting buiten de bebouwde kom als dat voor de verkeersveiligheid nodig is (bijvoorbeeld bij kruispunten en verkeersgevaarlijke situaties als bochten, obstakels ed.) en er geen betere alternatieven zijn zoals markering, reflectie e.d. Op alle hoofdfietsroutes (en plus routes) is oriëntatieverlichting behalve op de Drielse Rijndijk, de Randwijks Rijndijk en de Waaldijk vanwege de flora en faunawetgeving, dit is namelijk Natura2000 gebied.
Speelbeleid Samenspel(en) in Overbetuwe	15-02-2022	Onderhoud en beheer van speelvoorzieningen gaat uit van wettelijke (veiligheids)voorschriften. Met behulp van inspecties wordt dit geborgd. Er is een grens aan de financiële ruimte voor het onderhoud en beheer. Met behulp van een meerjaren renovatieplan wordt wijk- en kerngericht gewerkt aan renovaties van speelruimte. In 2022 is het nieuwe speelbeleid ‘Samenspel(en) in Overbetuwe’ vastgesteld in de gemeenteraad.
Nota voorziening groot onderhoud gemeentelijke accommodaties	11-04-2013	Het gaat hier om de gemeentelijke gebouwen voor welzijn en sport, de schoolgebouwen en de overige gebouwen (huisvesting bestuur en ambtenaren, brandweer, enz.). De basis onder de onderhoudsbegrotingen is gelegen in door derden opgestelde meerjarenonderhoudsplanningen (MJOP’s). In de loop van 2025 worden de MJOP’s geactualiseerd. De huidige MJOP’s zijn feitelijk gezien geen DMJOP’s, maar “MJOP’s-plus”. Dat wil zeggen dat er alleen eenvoudig te realiseren duurzaamheidsmaatregelen in zijn opgenomen. In (volledige) DMJOP’s zitten alle mogelijke duurzaamheidsmaatregelen van een gebouw opgenomen.
Gemeentelijke accommodaties niet zijnde gebouwen (voetbalvelden, veldmeubilair en sportinventaris)	28-10-2008	Bij de voetbalvelden bekijken we jaarlijks kritisch welk onderhoud daadwerkelijk nodig is. We hebben hiervoor geen meerjarenonderhoudsplannen gemaakt. Op 7 september 2021 heeft de gemeenteraad de sport- en beweegnota vastgesteld. In deze nota is o.a. afgesproken dat een nieuwe tarievenstructuur wordt onderzocht. Dit onderzoek is afgerond. Resultaat is dat er geen kostprijsdekkende tarieven worden ingevoerd maar de tarieven worden voor een periode van 3 jaar gebaseerd op een vast te stellen percentage van kostendekkendheid. Voor een natuurgrasveld geldt een percentage van kostendekkendheid van 15% en voor een kunstgrasveld een percentage van 12%. De sportinventaris wordt jaarlijks gekeurd. Hiervoor is in 2024 weer een aanbesteding opgezet. Aan de hand van de jaarlijkse keuring bekijken we of vervanging nodig is of dat onderhoud voldoende is. Ook controleren we middels jaarlijkse inspecties het veldmeubilair. Aan de hand hiervan bekijken we welk veldmeubilair aan vervanging toe is. Op basis hiervan kan het na te streven onderhoudsniveau worden aangemerkt als “basis”.
Visie op Vastgoed	11-02-2025	In december 2024 heeft het college de Visie op Vastgoed 2025 voorgelegd aan de raad waarna die in de raadvergadering van 11 februari 2025 is vastgesteld. Vanaf het vaststellen beschikken we over een actuele visie op vastgoed voor de gemeente Overbetuwe.

Financiële consequenties

Het integraal kwaliteitsplan Openbare Ruimte (IKP OR) gaat nader in op de benodigde en beschikbare budgetten. Aan de hand hiervan zijn er extra middelen beschikbaar gesteld en zijn deze middelen meegenomen in de begroting. De volgende stap is het gewenste kwaliteitsniveau verder uitwerken in de integrale beheerplannen deze vast te laten stellen. Zodat de uitwerking van het IKP OR verder vormgegeven wordt. In de integrale beheerplannen wordt meegenomen wat dit betekent voor het onderhoud en de vervangingen/vernieuwingen.

Tevens wordt aangegeven of er naast de reguliere budgetten ook (onderhouds)voorzieningen gevormd moeten worden, waaruit de vervangingen/vernieuwingen op de langere termijn kunnen worden bekostigd.

Omschrijving	Plan	Jaar vaststelling	Werkelijk 2024 *(bedragen x € 1.000)*	Voorz. /BR beschikbaar	Voldoende omvang?
Wegbeheer	Integraal Kwaliteits Plan Openbare Ruimte	2021	5.403	Nee	IKP/OR
Openbaar groen	Integraal Kwaliteits Plan Openbare Ruimte	2021	2.337	Nee	IKP/OR
Straatreiniging	Beheerplan Openbare Ruimte	2010	25	Nee	IKP/OR
Water	WRP	2024	328	Maakt deel uit van GRP	Zie GRP
Riolering	WRP	2024	2.454 [4]	Ja	Ja
Straatverlichting	Beleidsplan Openbare Verlichting	2018	487	Nee	IKP/OR
Speelvoorzieningen	Speelbeleid	2022	267	Nee	IKP/OR
Schoolgebouwen	Nota voorziening groot onderhoud gemeentelijke accommodaties Basis is het M.O.P. 2021	2013	130	Ja	Ja
Gebouwen voor huisvesting bestuur en ambtelijk apparaat	Nota voorziening groot onderhoud gemeentelijke accommodaties Basis is het M.O.P. 2021	2013	83	Ja	Ja
Gebouwen voor welzijn en sport	Nota voorziening groot onderhoud gemeentelijke accommodaties Basis is het M.O.P. 2021	2013	225	Ja	Ja
Accommodaties niet zijnde gebouwen (sportvelden, veldmeubilair, sportinventaris)	Sportnota	2024	326	Nee	Ja
Totaal			**12.065**		

Voor de gemeentelijke gebouwen zijn de ramingen voor onderhoudslasten uit het meerjarenonderhoudsplan op het overzicht vermeld. Op de taakvelden van de gemeentelijke gebouwen zijn namelijk ook overige niet onderhoudsgerelateerde exploitatielasten verwerkt.

[4] Excl. de onttrekking uit de voorziening.

IV. Financiering

Financiering

Deze paragraaf gaat over de gemeentelijke treasuryfunctie. Treasury staat voor het geldbeheer van de gemeente. Binnen de treasuryfunctie is financiering een belangrijk werkveld.

Beleidskader
De Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) stelt regels aan de financieringsfunctie van gemeenten en biedt een kader voor de beheersing van risico's die uit deze functie voortvloeien. Op lokaal niveau is deze regelgeving vertaald in een treasurystatuut dat door de gemeenteraad is vastgesteld. In dit statuut is de bestuurlijke infrastructuur voor de uitvoering van de treasuryfunctie vastgelegd. Een belangrijk uitgangspunt van de wet fido is dat gemeenten voorzichtig moeten omgaan met publieke middelen. Dit uit zich onder andere in de beheersing van renterisico's. Hierbij gelden als wettelijke normen de, hieronder nader toegelichte, kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Daarnaast zijn decentrale overheden verplicht tot het schatkistbankieren boven een bepaald drempelbedrag, maar kunnen niet lenen van de schatkist. Ook stelt de Wet fido strenge eisen aan de kredietwaardigheid van tegenpartijen en de te gebruiken instrumenten.

Schatkistbankieren
Het schatkistbankieren verplicht gemeenten om hun overtollige liquiditeiten vanaf een bepaald drempelbedrag onder te brengen bij het Rijk. Het drempelbedrag is tegenwoordig vastgesteld op 2% van het begrotingstotaal. Voor de gemeente bedroeg dit drempelbedrag in 2024 € 2.609.020 (2023: € 2.420.000). Het drempelbedrag is in 2024 niet overschreden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar 2024			
(1)	Drempelbedrag	2609,020			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	737	678	735	695
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.872	1.931	1.874	1.914
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar 2024			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	130.451	130.451	130.451	130.451
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	130.451	130.451	130.451	130.451
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-	-	-	-
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	2.609	2.609	2.609	2.609

Marktrente ontwikkelingen
De geldmarktrente (bij kortlopende financiering) is in 2024 gedaald. De 1 maands Euro Interbank Offered Rate (EURIBOR); belangrijke maatstaf voor de geldmarktrente is in 2024 gedaald van 3,9% naar 2,8% ultimo 2024. De rente op de geldmarkt wordt voornamelijk bepaald door het rentebeleid van de Europese Centrale Bank (ECB). De ECB gebruikt de rente als instrument om de inflatie te beïnvloeden. In 2024 heeft de ECB de depositorente, voor het aanhouden van liquiditeiten bij de ECB, met 1,25% laten dalen van 4% naar 2,75%.

De kapitaalmarktrente (bij langlopende financiering) of wel de lange rente met als maatstaf de rente op 10-jaars staatsleningen, is in 2024 redelijk stabiel gebleven en per saldo zelfs iets gestegen van 2,4% ultimo 2023 naar 2,6% ultimo 2024.

Gemeentefinanciering
De werkkapitaalfinanciering (korter dan 1 jaar) van de gemeente wordt gedaan door het uitnemen van kasgeldleningen. De rente op kasgeldleningen is gebaseerd op de betreffende EURIBOR. Zoals aangegeven is deze in 2024 gedaald. De hoogte van het totaal van aangetrokken kasgeldleningen wordt in belangrijke mate begrensd door de verderop toegelichte kasgeldlimiet.
Daarnaast heeft de gemeente opgenomen langlopende leningen (langer dan 1 jaar). De geldstromen die voortkomen uit investeringen in grote projecten en uit verkopen van grondcomplexen bepalen in belangrijke mate de omvang van deze langlopende leningenportefeuille. Het saldo van de langlopende leningen is in 2024 gedaald met afgerond € 0,2 miljoen. In totaal is in 2024 € 7 miljoen aan langlopende leningen afgelost en is voor € 7 miljoen aan nieuwe langlopende leningen afgesloten. De gemiddelde resterende looptijd van de uitstaande lange termijn leningen per ultimo 2024 is 17 jaar (2024 18 jaar). De gemiddeld gewogen rentelast op deze leningen is in 2024 gelijk gebleven aan 2023 op 1,4%.

Rentetoerekening
De financiering van de gemeentelijke activa vindt plaats met interne middelen (reserves en voorzieningen) en met extern aangetrokken geldleningen. Deze werkelijke rentelasten ofwel toe te rekenen rentelasten worden intern aan de diverse gemeentelijke producten doorberekend door middel van een omslagrente. De methode van rentetoerekening is voorgeschreven door de commissie Besluit Begroting en Verantwoording. Over 2024 is deze omslagrente bepaald op 1,10%. Het toerekenen gebeurt op basis van de boekwaarde van de investeringen op de balans. Het verschil tussen de werkelijk rentelasten en de toegerekende rentelasten door middel van de omslagrente vormt het renteresultaat. De totale boekwaarde van de investeringen bedroeg per 1 januari 2024 €165 miljoen. De toegerekende rentelasten over deze investeringen over het verslagjaar bedroegen € 1,8 miljoen. De werkelijke rentelasten in 2024 bedroegen afgerond € 1,7 miljoen, waarbij afgerond €93.000 is doorbelast aan grondexploitatie. Het renteresultaat over 2024 bedroeg per saldo afgerond € 95.000 positief, wat ligt binnen de bandbreedte volgens de regelgeving.

Het onderstaande renteschema geeft inzicht in de rentelasten en -baten, het renteresultaat en de rentetoerekening aan investeringen en grondexploitaties.

Schema rentetoerekening 2024		
(bedragen x €1.000)		
Netto rentelasten kort- en langlopende leningen		1.238
Rente over eigen vermogen en voorzieningen		572
Toe te rekenen rente aan grondexploitatie		-93
De werkelijk toe te rekenen rente aan investeringen		**1.717**
De toegerekende rente via renteomslag		**-1.812**
Renteresultaat op taakveld Treasury	**(Voordeel)**	**95**

Renterisicobeheer
Voor de beheersing van het renterisico op korte en lange financiering gelden de Fido-normen: kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

1. Kasgeldlimiet (renterisico op vlottende schuld)
De kasgeldlimiet begrenst de hoogte van het totaalbedrag aan kasgeldleningen (looptijd korter dan een jaar), waarover renterisico mag worden gelopen. Het opnemen van kasgeld geeft op langer termijn namelijk een renterisico; immers er is een de kans dat herfinanciering duurder uitpakt. De kasgeldlimiet voor onze gemeente bedraagt voor 2024 afgerond € 11 miljoen. Dit is 8,5% van het begrotingstotaal. Bij het overschrijden van de kasgeldlimiet zal onze gemeente de korte leningen omzetten naar langlopende leningen, behalve bij incidentele tijdelijke overschrijdingen. De kasgeldlimiet mag niet met meer dan twee achtereenvolgende kwartalen worden overschreden.

Kasgeldlimiet 2024				
(bedragen x €1.000)				
	Kwartaal 1	**Kwartaal 2**	**Kwartaal 3**	**Kwartaal 4**
1) Toegestane kasgeldlimiet				
- in procenten van de grondslag	8,50	8,50	8,50	8,50
- in bedragen	11.088	11.088	11.088	11.088
2) Omvang vlottende korte schuld	5.000	10.166	7.000	5.500
3) Vlottende middelen	1.671	1.037	4.305	2.617
4) Totaal netto vlottende schuld (2-3)	3.329	9.129	2.695	2.883
Toegestane kasgeldlimiet (1)	11.088	11.088	11.088	11.088
Ruimte +, Overschrijding - (1-4)	7.759	1.959	8.393	8.205

De kasgeldlimiet in 2024 is niet overschreden. De gemeente heeft dus binnen de wettelijke kaders gehandeld.

2. Renterisiconorm (renterisico op vaste schuld)
De renterisiconorm begrenst de rentegevoeligheid van de vaste schuldpositie van de gemeente. Het renterisico wordt bepaald door de som van het bedrag aan aflossingen en het bedrag aan renteherziening op de vaste schuld. De renterisiconorm bedraagt 20 procent van het begrotingstotaal. Dit houdt in dat maximaal 20 procent van het totaal van de begroting aan rentegevoeligheid onderhevig mag zijn. Hoe meer de aflossing van de schuld in de tijd wordt gespreid, hoe minder gevoelig de begroting wordt voor renteschokken bij herfinanciering.

Renterisiconorm en renterisico's van de vaste schuld 2024				
(bedragen x €1.000)				
Stap	Variabelen Renterisico(norm)	begroting	werkelijk	verschil
(1)	Renteherziening	0	0	0
(2)	Aflossingen	7.516	7.249	-267
(3)	Renterisico (1+ 2)	7.516	7.249	-267
(4)	Renterisiconorm	26.090	29.769	3.679
(5a)=(4>3)	**Ruimte onder renterisiconorm**	**18.574**	**22.520**	**3.946**
(5b)=(3>4)	**Overschrijding renterisiconorm**	**0**	**0**	**0**
Berekening	Renterisiconorm			
(4a)	Begrotingstotaal	130.451	148.843	18.392
(4b)	Percentage regeling	20%	20%	0
(4)=(4a x 4b)	**Renterisiconorm**	**26.090**	**29.769**	**3.679**

Uit deze tabel blijkt dat de renterisiconorm in 2024 niet is overschreden.

Kredietrisico's

Kredietrisico's ontstaan enerzijds door het verstrekken van leningen, anderzijds door het verstrekken van gemeentegaranties. In de financiële verordening en het Treasurystatuut is bepaald dat leningen en garanties alleen worden afgegeven indien zij een publieke taak dienen. Een overzicht van de afgegeven garanties is opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen. De gemeente heeft ultimo 2024 € 8,4 miljoen aan uitgezette leningen:

- Hypothecaire geldleningen verstrekt aan personeel € 30.050 (2023: € 38.188) (betreft restanten van de opgeheven regelingen).
- Verstrekte geldlening aan het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) van € 7.616.044 (2023: € 7.485.752).
- Overige leningen aan stichtingen, verenigingen, scholen en personeelsregelingen voor een bedrag van € 680.720 (2023: € 732.744), waaronder € 526.999 (2023: € 541.618) aan De Vereniging tot instandhouding en Exploitatie van "Ons Dorpshuis".

In 2024 hebben er op verstrekte leningen door de gemeente geen wanbetalingen plaatsgevonden.

V. Bedrijfsvoering

Inleiding

In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt ingegaan op de bedrijfsvoering disciplines personeel & organisatie, communicatie, informatiemanagement & informatiebeveiliging, planning & control en rechtmatigheidsverantwoording.

Een goede en efficiënte bedrijfsvoering ondersteunt de gemeentelijke organisatie bij het doelmatig en effectief uitvoeren van gemeentelijke taken voor inwoners, bedrijven en instellingen en het bestuur. In deze paragraaf wordt verslag gedaan van de ontwikkelingen in de bedrijfsvoering in 2024; zo hebben we een ontwikkeling doorgezet in het genereren van stuurinformatie en hebben we stappen gezet bij het toekomstbestendig en veiliger maken van onze ICT. Daarnaast hebben we aandacht gegeven aan de rechtmatigheidsverantwoording die door het college van B&W wordt opgesteld bij de jaarstukken.

Communicatie

In 2024 heeft de gemeente de communicatievisie geactualiseerd. De uitgangspunten zijn ‘samenlevingsgericht, communicatief en betrouwbaar’. Dit wordt bereikt door aandacht voor de processen van ‘luisteren, bespreken en vertellen’. Inwoners worden gerichter en proactiever geïnformeerd op basis van signalen uit de samenleving. De newsroom speelt hierin een centrale rol door maatschappelijke trends te duiden en communicatie daarop af te stemmen. Ook binnen het programma Participatiecultuur is gewerkt aan betere interactie en participatie met inwoners (zie programma 3).

Daarnaast zijn de communicatiekanalen doorontwikkeld om beter aan te sluiten op de informatiebehoefte. We zetten als organisatie in op een continue dialoog: niet alleen informeren, maar ook luisteren en het gesprek aangaan.
De digitale toegankelijkheid is verder verbeterd, zodat inwoners gemeentelijke informatie makkelijker kunnen vinden en gebruiken (zie programma 6).

Informatiemanagement & informatiebeveiliging

<u>Informatiemanagement</u>
In 2024 heeft de gemeente Overbetuwe verder gewerkt aan haar digitale werkomgeving. De gehele mailinfrastructuur is herzien en naar de Cloud gebracht. Hierbij zijn we wendbaarder en kunnen we voldoen aan complexere informatiebeveiligingseisen.

Met ons nieuwe financiële systeem krijgen we meer grip en kunnen we onze financiële administratie efficiënter afhandelen. We hebben ook meer dashboards ontwikkeld, zodat we beter kunnen sturen op basis van onze data.

Tot slot hebben we in 2024 grote stappen gezet om ons informatiebeheer verder op orde te brengen. Dit helpt ons om procesgericht te werken, maar bovenal om in lijn met de Wet Open Overheid transparanter te kunnen publiceren.

<u>Informatieveiligheid</u>
In 2024 heeft de gemeente Overbetuwe belangrijke stappen gezet in het versterken van de informatiebeveiliging. We hebben gewerkt aan het verbeteren van systemen, processen en medewerkers om te voldoen aan de veranderende wet- en regelgeving en om voorbereid te zijn op de groeiende digitale dreigingen. We hebben het Informatiebeveiligingsbeleid herzien en afgestemd op de nieuwste wetgeving, zoals BIO 2.0 en NIS2. Het beleid richt zich op het vernieuwde dreigingsbeeld en zorgt ervoor dat we klaar zijn voor toekomstige risico’s.

Het principe ‘Security & Privacy by Design’ is verder geïmplementeerd, waardoor we IT-initiatieven nu altijd op beveiliging en privacy beoordelen tijdens het IT-intakeboard voordat ze worden doorgevoerd.

Dit helpt ons risico's vroegtijdig te identificeren en aan te pakken.

Het bewustmaken van medewerkers over informatiebeveiliging heeft in 2024 prioriteit gekregen. We zijn gestart met een bewustwordingsprogramma en streven ernaar dat iedereen zijn rol pakt in het beschermen van gemeentelijke informatie.

In 2024 hebben we een risicogericht Informatiebeveiligingsmanagementsysteem (ISMS) geïntroduceerd, waarmee we beveiligingsrisico's systematisch in kaart brengen en beheersen.
Met de implementatie van een Security Information and Event Management (SIEM)-oplossing en een Security Operations Center (SOC) hebben we in 2024 grote vooruitgang geboekt. Deze systemen bieden realtime inzicht in de beveiliging van onze IT-infrastructuur. In september 2024 is samen met gemeente Lingewaard gestart met een pilot, waarvan de resultaten in 2025 worden meegenomen voor de definitieve oplossing.

Tot slot hebben we een GAP-analyse uitgevoerd van BIO 2.0 en NIS2. De inzichten uit deze analyse zijn verwerkt in onze roadmap, waarmee we ons voorbereiden op toekomstige wetgeving en cyberdreigingen. Doordat de Cyberbeveiligingswet pas eind 2025 definitief wordt kan het zijn dat er nog aanvullende maatregelen nodig zijn gezien deze nu nog niet volledig in beeld zijn.

De cyberbeveiligingswet wordt ingevoerd in aansluiting op de Europese NIS2-richtlijn; De EU heeft deze richtlijn ingevoerd omdat de digitale veiligheid van onze samenleving en economie steeds vaker onder druk staat. Ook voor onze gemeente is het van belang dat we de juiste maatregelen nemen om aan deze wetgeving te voldoen en daarmee onze digitale veiligheid te waarborgen.

Inkoop en contractmanagement

De inkooptrajecten t.b.v. de realisatie van MFC de Wanmolen zijn voorbereid en diverse IT applicaties aanbestedingen (o.a. zaak- en archief) zijn afgerond. Bij deze en overige inkoop uit 2024 zijn diverse duurzaamheidsdoelstellingen (incl. SROI verplichtingen) opgenomen.

De doelstellingen uit het programma duurzaamheid hebben we voor inkoop uitgewerkt in een actieplan Maatschappelijk verantwoord inkopen en opdrachtgeven.

In 2023 zijn er voorbereidingen getroffen door de VNG voor de actualisatie van het VNG model inkoop en aanbesteding beleid. In 2025 gebruiken we dit model om ons inkoop- en aanbestedingsbeleid te actualiseren.

Personeel en organisatie

Organisatieontwikkeling
In 2024 hebben we verder invulling gegeven aan de organisatieontwikkeling die in 2020 in gang is gezet via de destijds vastgestelde Organisatievisie en koers Overbetuwe. Onze visie geeft aan wie we willen zijn en waar we naar toe willen groeien. We hebben aan deze organisatieontwikkeling gewerkt door sturing op houding en gedrag en door sturing op resultaten.

In het organisatieplan staan strategische, domeinoverstijgende opgaven op het vlak van organisatieontwikkeling die extra aandacht behoeven in een jaar. In 2024 betrof het de thema's Dienstverlening; Participatiecultuur; Binden, boeien en blijven ontwikkelen; Warme zakelijkheid. Ten aanzien van het verbeteren van onze dienstverlening is geïnvesteerd in het ontwikkelen van een dienstverlenende houding. Tevens hebben we onze managementinformatie verder ontwikkeld om beter te kunnen sturen op de resultaten en is, mede in het kader van de invoering van de WMEBV en de WOO, geïnvesteerd in het verder ontwikkelen van onze dienstverleningsprocessen en achterliggende bedrijfsvoering. De kernwaarden van onze organisatie (eigenaarschap, resultaatgericht, zelfbewust en coöperatief) zijn daarbij nog altijd leidend in ons handelen.
In het thema Binden boeien en ontwikkelen hebben we diverse activiteiten ondernomen om onze positie op de arbeidsmarkt te versterken door ons te profileren als een aantrekkelijke werkgever.

Om onze medewerkers te blijven boeien, hebben we gewerkt aan rolduidelijkheid, beleid op het gebied van vitaliteit, het versterken van de samenwerking en het bevorderen van de interne mobiliteit.

Met betrekking tot het onderwerp Warme zakelijkheid zijn we meer gaan sturen op het maken en nakomen van afspraken. We hebben het lerend vermogen in de organisatie gestimuleerd door elkaar rechtstreeks aan te spreken en we hebben door middel van opleidingen en trainingen geïnvesteerd in het bestuurlijk-ambtelijk samenspel.

Tevens hebben we in 2024 verder opvolging gegeven aan de aanbevelingen uit twee uitgevoerde evaluaties in 2023. Dit betreft de evaluatie van de hoofdstructuur & verfijning, organisatievisie en koers en de evaluatie van de systematiek van het personeelsbudget. Dit heeft onder meer geleid tot een aanpassing van de organisatiestructuur en een tijdelijke investering in de formatie.

Personeel

Verzuimontwikkeling

Het verzuim laat in 2024 een stijging zien ten opzichte van 2023 en blijft om aandacht vragen. In de programmabegroting 2025 is opgenomen welke inspanningen worden gedaan om meer grip te krijgen op het (preventief) verzuim. De adviezen die bijvoorbeeld voortvloeien uit de RI&E, Arbodienst worden hierbij meegenomen. Een groot gedeelte van het verzuim bestaat uit langdurig verzuim, waarvan een ruim aandeel niet beïnvloedbaar is. Onderstaand een overzicht van de ontwikkeling van het verzuim over de periode 2021 t/m 2024.

	2021	2022	2023	2024
Norm Overbetuwe	5,4%	5,4%	6,3% [5]	6,3%
Werkelijk Overbetuwe	6,7%	8,4%	8,1%	8,4%
Landelijk gemeenten [6]	5,8%	6,7%	6,5%	N.n.b.
Landelijk gemeenten 20.000 - 50.000 inwoners [7]	5,8%	6,5%	6,3%	N.n.b.

Kaderstellende systematiek P-budget

In 2024 (januari) heeft de raad een besluit genomen over de Evaluatie systematiek P-budget. Aan de actiepunten op basis van het raadsbesluit is uitvoering gegeven of deze ligt in 2025 of later. Een van de besluiten is dat de nieuwe Berenschot- (7,3 fte per 1.000 inwoners) en Overbetuwerichtlijn (7,7 fte per 1.000 inwoners) is vastgesteld. Over de ontwikkeling van de richtlijn en andere besluiten wordt gerapporteerd in de P&C-cyclus.

Ontwikkeling P-budget 2021 -2024

Onderstaand overzicht geeft inzicht in de financiële ontwikkeling van het p-budget 2021 t/m 2024.

(Bedragen x € 1mln.)	2021	2022	2023	2024
Totale omvang P-budget o.b.v. primaire begroting	26,3	26,5	26,8	31,4
Totale omvang P-budget o.b.v. aangepaste begroting	26,8	26,9	29,7	32,1
Werkelijke uitgaven P-budget	26,1	27,1	29,7	31,2

Toelichting onderbesteding P-budget

Het totale P-budget 2024 resulteert in een incidenteel voordeel van € 866.000 afgerond (€ 32,1 aangepaste begroting en € 31,2 werkelijke uitgaven). Het P-budget is verdeeld in vier onderdelen en deze zijn Loonkostenbudget, Loongerelateerde budgetten, Niet loongerelateerde budgetten en P-gerelateerde budgetten. Het eenmalig voordeel is als volgt te verklaren.

[5] Norm bijgesteld op basis van de VNG-personeelsmonitor 2023.

[6] Bron jaarlijkse uitgave VNG Personeelsmonitor

[7] Bron jaarlijkse uitgave VNG Personeelsmonitor

Loonkostenbudget
Het loonkostenbudget laat een ruime onderbesteding zien van € 605.000. Het voordeel is met name te verklaren door het later invullen van vacatures, afname van inhuur die ten laste komt van het p-budget (zie ontwikkeling inhuur in onderstaande tabel) en het signaal dat is afgegeven in de 1e berap over het eenmalig voordeel schuldhulpverlening.

Overige budgetten
De Loon-, Niet loon- en P-gerelateerde budgetten laten per saldo een eenmalig voordeel zien van € 261.000. De Niet loongerelateerde budgetten laten een nadeel zien en Loon- en P-gerelateerde een voordeel. Het voordeel is met name te verklaren door meer UWV-gelden (o.a. door herberekeningen) die wij hebben ontvangen, minder uitgaven aan opleidingen en personele knelpunten.

Inzicht WGR en Inhuurkosten
Onderstaand wordt een opgave gedaan van de (inhuur)kosten en formatie en/of budgetten in verband met de WGR. Dit naar aanleiding van de aanbeveling die is gedaan bij de evaluatie P-budget en deze luidt; geef bij de jaarrekening de werkelijke omvang aan van de:
a. (inhuur)kosten uit projectgelden;
b. formatie en/of budgetten die op basis van de WGR bij samenwerkingsverband zijn ondergebracht.

a. Inhuurkosten
De totale inhuurkosten (incl. projecten) zijn in onderstaand overzicht opgenomen.

Inhuur 2024	Totaal inhuur	Inhuur tlv P-budget	Inhuur tlv taakveld	Investeringen/ projecten	Grexen e.d. [8]
Inhuur tlv P-budget	2.245.744	2.245.744			
Inhuur ziekte, personele knelpunten	1.120.041	1.120.041			
Inhuur tlv P-budget/ overige budgetten (budget overgeheveld naar P-budget)	4.108.325	317.783			
Totaal inhuur 2024	**7.474.112**	**3.683.568**	**2.618.504**	**605.028**	**567.012**
Totaal inhuur 2023	**8.338.441**	**4.781.792**	**2.484.888**	**732.715**	**339.046**
Totaal inhuur 2022	**7.459.061**	**3.844.416**	**2.463.781**	**724.728**	**426.136**
Totaal inhuur 2021	**5.749.683**	**3.531.623**	**1.167.509**	**603.129**	**447.421**

De inhuurkosten 2024 laten een ruime daling zien ten opzichte van 2023. Dit is met name ter verklaren door het invullen van vacatures waarop eerder werd ingehuurd.

WGR / outsourcen 2022	Uitvoering door	Formatie (Fte)	Kosten gebaseerd op aantal fte
ICT	Gemeente Lingewaard	8,5 fte	€ 764.000
Leerplicht	MGR	2,4 fte	€ 190.000

[8] De inhuurkosten maken deel uit van het totale grondexploitatieplan. Die kosten worden zoveel mogelijk gedekt uit grondverkopen. Jaarlijks wordt gerapporteerd over de (financiële) ontwikkeling van de grondcomplexen.

Indicatoren

Indicator	Realisatie 2021	Begroot 2022	Realisatie 2022	Begroot 2023**	Realisatie 2023	Begroot 2024**	Realisatie 2024
Formatie: aantal Fte per 1.000 inwoners	7,1	6,7*	6,8*	6,7*	6,9**	7,3**	7,7**
Bezetting: aantal Fte per 1.000 inwoners	6,4	6,3	6,4	6,3	6,6**	6,9	7,1**
Apparaatkosten: kosten per inwoner	641,5	649,5	654,6	655,7	732,4	737,0	774,6
Externe inhuur tlv P-budget	16%	13%	17%	15%	19%	15%	14%
Externe inhuur tlv P-budget incl overige budgetten	21%	17%	25%	19%	25%	22%	22%
Overhead: % van totale lasten	13%	14%	13%	15%	12%	15%	13%

*Excl. Formatie Uitvoeringsprogramma en diverse genomen raadsbesluiten.
** Incl. Formatie Uitvoeringsprogramma en diverse genomen raadsbesluiten.

Planning & control

In 2024 hebben we gewerkt op basis van het stuurmodel en het Intern Controleplan 2024. De materialiteit voor de rechtmatigheidsverklaring door het college is op 12 december 2023 door de raad vastgesteld, met een rechtmatigheidsgrens van 3% en een rapportagegrens van € 100.000. Daarnaast is op dezelfde datum het normenkader voor 2024 vastgesteld, waarbij de wijzigingen in het normenkader op 3 december 2024 door de raad zijn goedgekeurd.

De planning- en controlcyclus (P&C) verliep volgens plan. De programmabegroting, bestuursrapportages en jaarrekening zijn tijdig en binnen de vastgestelde kaders opgeleverd. Dit vormde niet alleen een solide basis voor bestuurlijke besluitvorming, maar droeg ook bij aan transparante communicatie met de gemeenteraad en andere belanghebbenden. Om de voortgang en resultaten overzichtelijk te presenteren, is in de P&C-documenten gebruik gemaakt van een kleurensysteem. De organisatie, het college en de auditcommissie hebben gezamenlijk de uitgangspunten voor het gebruik van de verschillende kleuren vastgesteld, zodat interpretatie en duiding uniform zijn.

Ook in 2024 hebben we Power BI ingezet voor zowel interne als externe stuurinformatie. Het platform ondersteunt het visualiseren van data en het verkrijgen van inzicht in prestaties en trends. We blijven werken aan het verder ontwikkelen van de interne stuurinformatie, waarmee we onze sturingsmogelijkheden verder optimaliseren.

In deze jaarrekening is de rechtmatigheidsverantwoording door het college over 2024 opgenomen. Eventuele onrechtmatigheden worden hierin vermeld.

Rechtmatigheidsverantwoording

Net als bij de jaarrekening 2023 is de Wet versterking decentrale rekenkamers (Wvdr) van toepassing voor de gemeente. Hierin is onder andere de verplichting opgenomen voor het college om de rechtmatigheidsverklaring af te geven als onderdeel van de jaarrekening. Het college heeft de raad gevraagd om de Financiële verordening gemeente Overbetuwe 2024 (artikel 212 Gemeentewet), de Verordening controle financiële beheer en organisatie gemeente Overbetuwe 2023 en de Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid bestuur gemeente Overbetuwe 2023 (artikel 213a Gemeentewet) vast te stellen. Echter het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn nog niet aangepast op grond van de Wvdr.

Het college legt door middel van de rechtmatigheidsverklaring in deze jaarrekening verantwoording af over het rechtmatig handelen aan de gemeenteraad. De verklaring gaat over drie onderdelen, het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium en Misbruik en oneigenlijk gebruik. In de verklaring worden alle fouten en onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens van 3% opgenomen. Aanvullend daarop wordt in deze paragraaf bedrijfsvoering een toelichting gegeven op fouten en onduidelijkheden boven de door de raad bepaalde rapportagegrens van € 100.000. De verantwoording- en rapportagegrens 2024 en het normenkader 2024 is door de raad vastgesteld op 3 december 2024. Vervolgens hebben we het intern controleplan opgesteld en de werkzaamheden gedurende het jaar op grond van het controleplan uitgevoerd. Hieronder valt ook het opstellen van een zogenaamde spendanalyse.

We constateren in 2024 een beperkt aantal afwijkingen die per saldo binnen de verantwoordingsgrens blijven. Op basis hiervan heeft het college de (financiële) rechtmatigheidsverklaring afgegeven.

We lichten kort de afwijkingen toe. Bij het begrotingscriterium hebben we vastgesteld dat de lasten beperkt zijn overschreden. Deze zijn verklaarbaar omdat we ook aanvullende opbrengsten hebben die daar tegen over staan.

Daarnaast hebben we voor € 0,5 miljoen aan onrechtmatigheden op het gebied van het voorwaardencriterium (acht leveranciers). Dit gaat over uitgaven die europees aanbesteed hadden moeten worden. Het betreft met name de totaal uitgaven van contracten die opgeteld over de jaren 2021 tot en met 2024 over de aanbestedingsgrens heen gaan. Dit betreft twee ICT-contracten met een totaalbedrag van € 0,2 miljoen uit het verleden, die meer gegroeid zijn dan toegestaan binnen de aanbestedingsregels. Het vervolg hierop is het aanbesteden van deze contracten in 2025. Daarnaast is er een onrechtmatigheid ten aanzien van de inhuur van € 0,2 miljoen. Deze onrechtmatigheid is veroorzaakt doordat snel gestart moest worden met inhuur. Begin 2025 is deze inhuur volgens de aanbestedingsregels ingevuld.

We hebben een aantal maatregelen die moeten bijdragen aan het voorkomen van deze onrechtmatigheden. Een maatregel is dat alle inkopen groter dan € 10.000 via het inkoopbureau gaan. Hiermee willen we aan de voorkant van het proces borgen dat we de juiste aanbestedingsprocedure volgen. Daarnaast volgen we met een spendanalyse hoe uitgaven zich in de loop van de tijd ontwikkelen bij een leverancier.

Op het gebied van Misbruik en Oneigenlijk gebruik zien we geen afwijkingen. We hebben in 2022 de Nota voorkomen misbruik en oneigenlijk gebruik opgesteld. We hanteren de uitgangspunten van deze Nota als leidraad voor het inbedden van dit thema in de bestaande processen. Het bestaande beleid zetten we voort en zo nodig anticiperen we op gewijzigde regelgeving.

Een geval van verdenking van fraude

In 2024 is een geval van verdenking van fraude geconstateerd door de organisatie. De aanleiding betrof een openstaande leges factuur (€ 500) en het onjuist toepassen van regelgeving (toepassen termijn). Na een aanmaning is het openstaande bedrag alsnog volledig voldaan. De betrokken medewerker is inmiddels uit dienst en er is aangifte gedaan bij de politie. Er zijn geen verdere financiële gevolgen voor de gemeente.

VI. Verbonden partijen

Inleiding

1. Algemeen

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), titel 2.3., artikel 15, dient de gemeente in de begroting aandacht te besteden aan derde rechtspersonen, waarmee de gemeente een bestuurlijke en financiële band heeft (verbonden partijen). Er zijn immers bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en risico's, die uit gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen in NV's, stichtingen of verenigingen of andere overeenkomsten kunnen voortvloeien.
De paragraaf verbonden partijen dient tenminste te bevatten:

1. de visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting;
2. de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
3. de lijst van verbonden partijen.

2. Bestuurlijk belang

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een bestuurlijke participatie of het hebben van stemrecht. Het uitoefenen van bestuurlijke invloed op het bestuur van een bestuurlijk verbonden organisatie door de gemeente is er op gericht het publieke belang te dienen. In het nastreven van het publieke belang dient de reden gelegen te zijn in het aangaan van een relatie met een derde rechtspersoon.

3. Financieel belang

Alleen een bestuurlijk belang maakt een partij nog geen zogenaamde verbonden partij, daarvoor is ook een financieel belang vereist. Onder financieel belang worden niet alleen eigendomsrechten, zoals die voortvloeien uit het bezit van aandelen begrepen, maar ook constructies als het verstrekken van leningen, het verlenen van subsidies en het stellen van garanties.

4. Beleid verbonden partijen

In de “Nota verbonden partijen” is een dwingend kader opgenomen voor de oprichting van en de deelneming in een publiekrechtelijke of privaatrechtelijke organisatie, maar ook voor de gemeentelijke vertegenwoordiging in deze organisaties. Bovendien geeft deze nota aan op welke wijze de interne controle, verantwoording en het toezicht met betrekking tot de verbonden partijen is geregeld. Het doel hiervan is de gemeenteraad inzicht te geven over de mate waarin de beoogde doelstellingen binnen de verbonden partijen worden gerealiseerd over goede borging van het publieke geld dat in de verbonden partijen omgaat en over adequate beheersing van de eventuele risico’s. Het gaat niet alleen om het bereiken van doelstellingen van de verbonden partijen zelf, maar ook om het bereiken van de doelstellingen die de gemeente met deelname in de verbonden partij heeft beoogd. Zowel financieel als inhoudelijke prestatieafspraken.

Financieel overzicht

Nr	Cat	Verbonden partij	Bijdrage	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
		(bedragen x € 1.000)	2024[9]	1 jan	31 dec	1 jan	31 dec
		Gemeenschappelijke regelingen					
1	A	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)	5.173	8.513	9.309	51.358	48.887
		Veilig Thuis	402	350	350	1.705	1.284
2	A	Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)	1.179	863	857	5.825	7.099
3	A	Park Lingezegen	302	4.984	5.031	234	167
4	A	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein (MGR)	4.374	714	560	6.757	4.141
5	B	Samenwerkingsverband Euregio Rijn/Waal	13	1.747	1.735	2.917	2.800
6	B	Recreatieschap Overbetuwe	0	0	0	0	0
7	B	BVO Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen	2.190	0	0	10.314	10.691
8	B	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	465	348	381	4.902	5.324
		Vennootschappen en coöperaties					
9	A	Commandiet Westeraam BV	0	21	21	0	0
10	B	Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	0	4.615	4.721	107.459	110.819
11	B	Vitens NV	0	649	678	1.447	1.559
		Stichtingen en Verenigingen					
12	B	St. Samenwerkingsverband Glasvezelnetwerk (SSGA)	4	2.042	1.770	822	899
		Totale bijdrage verbonden partijen	**14.102**				

Alle verbonden partijen vallen in de B-categorie, tenzij:
- Het financiële belang groter is dan € 500.000 én de kans dat dit bedrag niet verhaalbaar is of de gemeente aansprakelijk wordt gesteld groter wordt ingeschat dan klein
- De bestuurlijke zeggenschap door vertegenwoordiging in het bestuur of door het hebben van stemrecht, vrij groot of groot is
- Er een groot politiek-bestuurlijk belang mee gemoeid is.

De omvang van het eigen- en vreemd vermogen is gebaseerd op de (concept)jaarrekening 2024 van de verbonden partij, tenzij deze nog niet beschikbaar is. Dan is de omvang gebaseerd op de jaarrekening 2023. (Alleen Park Lingezegen en Commandiet Westeraam BV is op basis van 2024, de rest op 2023).

[9] Kolom "Bijdrage 2024" bevat de bijdrage die op basis van de begroting 2024 van de verbonden partij is bevoorschot.

Gemeenschappelijke regelingen

1. Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)	
VGGM: in 2024 is besloten om per 1 januari 2025 de governance VGGM te wijzigen. Verder geen relevante ontwikkelingen. Veilig Thuis: geen relevante ontwikkelingen	
Doelstelling/openbaar belang	Draagt zorg voor de wettelijke gemeentelijke taken op het gebied van openbare gezondheidszorg, jeugdgezondheidszorg, preventie, veilig thuis, epidemiologie, hulpverlening op het gebied van de brandweer, geneeskundige hulpverlening bij rampen, ambulancehulpverlening, bevolkingszorg, GGD en de meldkamerfunctie van brandweer en ambulancedienst.
Bestuurlijk belang	AB: - Burgemeester R.P. Hoytink-Roubos (plv. locoburgemeester) - Wethouder C.B.A. Teunissen (geen plv.) DB: Burgemeester gemeente Overbetuwe - Wethouder C.B.A. Teunissen (geen plv.)
Deelnemende partijen	15 regiogemeenten: Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar
Risico's	Groot. De algemene bedrijfsreserve (ABR) wordt gebruikt om exploitatieoverschotten en verliezen te compenseren en de risicoparagraaf af te dekken. Aangezien deze partij zelf geen verdere mogelijkheden heeft om nadelige exploitatiesaldi op te vangen komen eventuele hogere tekorten geheel voor rekening van de deelnemende gemeenten.
Programma	Duurzame en gezonde samenleving, Leefbare en bereikbare samenleving, Inclusieve en participatiesamenleving.

2. Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)	
In 2024 heeft de ODRA voor wat betreft de reguliere VTH-taken grotendeels gerealiseerd. De uren voor vergunningverlening lagen iets hoger door het afhandelen van de vele meldingen. Ook de uren voor toezicht en handhaving werden nagenoeg gehaald. Er is daarnaast in 2024 een extra inzet geleverd op het gebied van ondersteuning bouwtoezicht vanwege het vertrek van de eigen bouwtoezichthouder. Per saldo is uiteindelijk zo'n 91% van het begrote bedrag gerealiseerd.	
Doelstelling/openbaar belang	De regeling is ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Onder de belangen van de deelnemers wordt tevens begrepen het belang van een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland.
Bestuurlijk belang	AB: Wethouder A.T.L. van den Dam (plv. E.G.H. Westerbeek) DB: Wethouder A.T.L. van den Dam
Deelnemende partijen	Provincie Gelderland en 10 regiogemeenten: Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar.
Risico's	Risico is in principe beperkt tot de verstrekte bijdrage. Eventuele bedrijfsrisico's worden gedragen naar rato van inbreng van taken en verantwoordelijkheden zoals beschreven in het bedrijfsplan van ODRA.
Programma	Duurzame en gezonde samenleving

3. Parkorganisatie (Park Lingezegen)	
Om tijdig inzicht te krijgen in het beheer van de contracten en het verloop van de financiële positie van het park, is een dashboard gerealiseerd. Het dashboard is in 2024 in gebruik genomen.	
Doelstelling/openbaar belang	De realisatie en coördinatie van het beheer Park Lingezegen
Bestuurlijk belang	AB: Wethouder W.H. Hol, Wethouder A.T.L. van den Dam Plaatsvervangend AB: wethouder E.G.H. Westerbeek, Wethouder K. Grimm DB: Wethouder W.H. Hol
Deelnemende partijen	Gemeenten Arnhem, Lingewaard, Nijmegen en Overbetuwe
Risico's	n.v.t.
Programma	Leefbare en bereikbare samenleving

4. Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein regio Centraal Gelderland te Arnhem	
Op 27 juni 2024 heeft de gemeenteraad ingestemd met de jaarstukken 2023, de begrotingswijziging 2024 en de meerjarenbegroting 2025-2027 van de MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland. Sinds 1 januari 2024 zijn de taken van de MGR uitgebreid met het regiosecretariaat Zorg, het regio advies Jeugd en regionale projecten Jeugd, inclusief de financiële verantwoording van de bij deze taken horende financiële middelen (nav wijzigingsbesluit 26 september 2023).	
Doelstelling/openbaar belang	Het samenwerkingsverband behartigt de belangen van de deelnemers binnen het sociaal domein op het gebied van: - inkoop van dienstverlening dan wel goederen binnen het sociaal domein; - de Leerplichtwet 1969 en de RMC-functie; - de dienstverlening aan werkgevers in relatie tot het plaatsen van de doelgroepen waarvoor zij een re-integratieverantwoordelijkheid hebben; - het formele werkgeverschap voor medewerkers met een arbeidsovereenkomst in het kader van de Wet sociale werkvoorziening; - het contractbeheer en contractmanagement van inburgeringstrajecten; - het regiosecretariaat Zorg, het regio advies Jeugd en regionale projecten Jeugd dat vanaf 1 januari 2024 bij de MGR is ondergebracht (de raad van Overbetuwe heeft op 30 mei 2023 hiermee ingestemd)
Bestuurlijk belang	AB: Wethouder A.T.L. van den Dam (plv. Wethouder C.B.A. Teunissen).
Deelnemende partijen	De 11 regio- gemeenten: Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort en Zevenaar (Zevenaar na fusie met Rijnwaarden tot 1 gemeente).
Risico's	Risico beperkt zich tot de betaalde bijdrage. Risico is uittredende gemeenten uit de GR. Frictiekosten worden toegerekend aan de uittredende partij, maar de verdeling t.a.v. overhead zal verhogen.
Programma	Inclusieve en participatiesamenleving, Werkende en lerende samenleving

5. Samenwerkingsverband Euregio Rijn-Waal	
Geen bijzonderheden.	
Doelstelling/openbaar belang	Bevordering van de regionale grensoverschrijdende samenwerking
Bestuurlijk belang	Euregioraad: 1. Burgemeester R.P. Hoytink-Roubos 2. Raadslid: H. van der Heijden 3. Raadslid: G. Maaijen Plaatsvervangers Euregioraad: 1. Wethouder K. Grimm 2. Raadslid: J. Hanekamp-Janssen 3. Raadslid: D. Vennis
Deelnemende partijen	De Euregio Rijn-Waal is een Nederlands-Duits openbaar lichaam, gevestigd in Kleve, waarbij ca. 55 gemeenten en regionale overheden zijn aangesloten.
Risico's	Gering
Programma	Algemeen Bestuur

6. Recreatieschap Over-Betuwe	
In 2024 is de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Over-Betuwe gewijzigd en in lijn gebracht met de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen. In de Gemeenschappelijke Regeling met Recreatieschap Over-Betuwe vinden geen financiële transacties plaats. Sinds de verzelfstandiging van het Recreatieschap in 1999 staan deelnemende gemeenten meer op afstand. Het onroerend goed werd overgedragen en een afkoopsom werd betaald ten behoeve van toekomstig beheer. De recreatieschappen kozen voor een model van maatschappelijk ondernemen. De aanpassing van de gemeenschappelijke regeling volgens nieuwe wettelijke eisen is een verlenging van de vorige regeling, hiermee wijzigt de mate invloed of betrokkenheid niet.	
Doelstelling/openbaar belang	De belangen van de deelnemende gemeenten ten aanzien van openluchtrecreatie en het toerisme, het landschapsschoon en de natuurbescherming, voor zover het de behartiging van de belangen van de openluchtrecreatie betreft, op bovenlokaal niveau.
Bestuurlijk belang	Er zijn twee AB-leden, tevens DB-leden: 1. Wethouder W.H. Hol 2. Wethouder K. Grimm Er zijn twee plaatsvervangers: 1. Wethouder A.L.T. van den Dam 2. Wethouder E.G.H. Westerbeek
Deelnemende partijen	Gemeenten Arnhem, Lingewaard en Overbetuwe.
Risico's	Gering Het Recreatieschap Over-Betuwe is één van de drie aandeelhouders van de B.V. Recreatie-maatschappij Rivierengebied. In het geval deze BV niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen, gaat ze (uiteindelijk) zonder verdere verplichtingen van de aandeelhouders failliet.
Programma	Leefbare en bereikbare samenleving

7. Bedrijfsvoeringsorganisatie Vervoersorganisatie Arnhem Nijmegen (BVO-VAN, voorheen DRAN)	
In 2024 hebben alle 18 deelnemende gemeenten ingestemd met het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling BVO DRAN, zodat deze voldoet aan de Wet gemeenschappelijke regelingen van 1 juli 2022. Op 7 februari 2025 is de gewijzigde regeling gepubliceerd en in werking getreden. Als onderdeel van de prestatieafspraken met de vervoerders zijn normen met betrekking tot stiptheid, klanttevredenheid, aantal ontvangen klachten en de duurzaamheidsambitie opgenomen. In het vraagafhankelijk vervoer ligt de stiptheid op 92,5%. Dat is onder de contractuele norm van 95%. Belangrijkste oorzaak zijn de aanhoudende personeelstekorten, wat een verminderde beschikbare capaciteit tot gevolg heeft. Gezien de wervingsinspanningen die de vervoerder levert wordt dit deels als niet verwijtbaar beschouwd. Hierdoor is bij de toepassing van de malus enige coulance toegepast. Voor het routevervoer beschikken we nog niet over volledige jaarcijfers wat betreft de stiptheid. Voor wat betreft klanttevredenheid geldt voor het vraagafhankelijk vervoer dat de dienstverlening door reizigers met minimaal een 8,0 wordt gewaardeerd en voor het routevervoer 7,6. Met een waardering van 8,0 voor het vraagafhankelijk en een 7,6 voor het routevervoer wordt exact voldaan aan de gestelde norm. Met betrekking tot de uitvoering van het vraagafhankelijk vervoer is op 0,005% van de verreden ritten een klacht ingediend, ruim onder de contractuele norm van 0,4%. Op het veel omvangrijkere routevervoer zijn slechts 22 klachten bij de BVO DRAN ingediend, waarmee dit ook ruim onder de norm van 0,3% van het aantal ritten blijft. De doelstellingen op het gebied van de duurzaamheidsambitie richting zero emissie vervoer zijn ruimschoots behaald. In het vraagafhankelijk vervoer wordt conform de gestelde norm voor 2024 95% van de kilometers duurzaam (biobrandstof en zero emissie samen) verreden. Hiervan is bijna 45% zero emissie, waar de norm op 35% ligt. In het routevervoer wordt ook voldaan aan de norm van 95% duurzaam verreden kilometers. Het aandeel zero emissie ligt met ruim 30% boven de norm van 25% voor eind 2024.	
Doelstelling/openbaar belang	De samenwerking heeft als doel het gemeentelijk doelgroepenvervoer en het leerlingenvervoer slimmer, efficiënter en klantvriendelijker te organiseren en beter af te stemmen op de mogelijkheden van de inwoners.
Bestuurlijk belang	Bestuur: Wethouder K. Grimm (plv. Wethouder E.G.H. Westerbeek)
Deelnemende partijen	18 regiogemeenten: Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar
Risico's	Normaal. De BVO heeft geen eigen vermogen. Tekorten komen voor rekening van de deelnemende gemeenten.
Programma	Inclusieve en participatiesamenleving, Werkende en lerende samenleving

8. Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem Nijmegen (Groene metropoolregio).	
Resultaat 2024 De Groene Metropoolregio (GMR) heeft de 'Regionale Agenda 2025-2028' opgeleverd. In september 2024 stemde Overbetuwe in - voor het jaar 2025 - met deelname aan de vijf opgaven binnen deze regionale agenda. Highlights in 2024: ALGEMEEN • Is cofinanciering via regionale bijdragen geëffectueerd bij onder andere RES-gelden (SPUK Warmte) en Regiodeal én is ondersteund bij specifieke subsidies (zoals Impuls Woningbouw). • Verzorgt de GMR (in afstemming met de provincie) de monitoring, zoals de RES-monitor, de Economische Monitor en de woningbouwmonitor. • Profileert en positioneert de GMR in tal van netwerken én heeft de regio een sterke vertegenwoordiging in Den Haag, Brussel én Nordrhein-Westfalen. VERBONDEN REGIO • Is richting gegeven voor een nieuw regionaal mobiliteitsprogramma met het Koersdocument Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP). Dit document geeft de ambities, doelstellingen en gekozen richting op de inzet van (regionale) mobiliteit. • Geeft de regio met een position paper input mee aan de provincie voor de Concessie OV Arnhem-Nijmegen-Foodvalley 2026-2036. • Er is een verkenning uitgevoerd naar de koppelkansen tussen mobiliteitshubs en Toeristische Overstappunten (TOPs), o.a. station Elst en carpoolplaats A325 Elst. • Het Veluwewaal-pad is uitgewerkt zodat het gereed is om in 2025 een samenwerkingsovereenkomst te sluiten. Hierin worden afspraken vastgelegd over het gezamenlijk toewerken naar realisatie een deze verbinding. PRODUCTIEVE REGIO • De uitgangspunten voor het Regionaal Programma Werklocaties 2025-2028 zijn in het najaar door gemeenteraden behandeld. • Vervolgens is op basis van deze uitgangspunten en de ontvangen zienswijzen het RPW uitgewerkt, ten behoeve van vaststelling in mei 2025. • De uitvoering van het Human Capital Akkoord is geborgd bij The Economic Board en stimuleert initiatieven voor werkenden en werkzoekenden. • Doorverwijzing voor de mkb'er zijn/worden periodiek geeffectueerd, met als doel toekomstbestendiger door meer kennis, kunde en slagkracht van MKB'ers. GROENE GROEI REGIO • Zijn er regionaal circa 20.000 woningen bijgebouwd (meetpunt 2020) volgens de afspraken in de Woondeal. • Voor het Rijksprogramma 'Een thuis voor iedereen' zijn we koploperregio geworden; er is een beleidskader aandachtsgroepen ontwikkeld, als bouwsteen voor lokale woonzorgvisies. • Is inzet van de Flexpool geleverd voor realisatie in woningbouwprojecten, inclusief kennisdeling t.b.v. ondersteuning bij grond/prijsinstrumenten. • Zijn er een reality-checks gedaan met de marktpartijen op lopende woningbouwplannen in de pijplijn. Op grond hiervan zijn afspraken gemaakt over o.a. samenwerking rond netcongestie. • Werkten we gebiedsgericht: de ambities Novex, Regioarrangement en Verstedelijkingsstrategie zijn gesynchroniseerd; de gezamenlijke uitvoeringsagenda landt in de gebiedsprogramma's; hiervoor zijn de structuur en aanpak voor gebiedsprogramma's voltooid. Deze is reeds benut voor bouwstenen RMP, Woondeal, RWP en RES, deze is gereed voor updates en aanscherpingen begin 2025. ONTSPANNEN REGIO • De contouren vastgelegd voor een uitvoeringsagenda Groen-Blauw Raamwerk, inclusief selectie koploperprojecten (o.a. Boven-Linge in het Middengebied), met provinciale financiering voor het proces van uitwerking. • Is het vernieuwd recreatieve wandelnetwerk voltooid: 350 kilometer aan wandelpaden kreeg bebording en informatiepanelen. • Is het Ambitiedocument Duurzaam toerisme en Cultuur op drie verhaallijnen vastgesteld: WOII, de rivieren én het en Romeins verleden. CIRCULAIRE REGIO • De RES 2024 is opgeleverd met daarin de wijze waarop uitvoering van de RES-1.0 uitspraken wordt uitgevoerd en gestimuleerd. Het regionale Warmteprogramma is klaar en uitvoering loopt, o.a. onderzoek geothermie in het cluster van gemeenten Lingewaard, Overbetuwe, Arnhem en Nijmegen. We zijn gestart met integraal programmeren en geven invulling aan de maatregelen uit het regionaal uitvoeringsprogramma netcongestie. • We hebben regionaal opgetrokken over het Soorten management Plan (SMP). • Regiodeal project Lifeport Cool Lab is toegekend en de kennisdeling met andere deelnemende gemeenten en inzet van studenten is gestart.	
Doelstelling/openbaar belang	Opgaven bevinden zich vooral op ruimtelijke ontwikkeling (waaronder wonen, landschap, verkeer en mobiliteit) en sociaaleconomische ontwikkeling (waaronder werkgelegenheid, bedrijvigheid, recreatie, toerisme en cultuur). Inzet op drie niveaus: gedeelde lobby en Public Affairs (o.a. Den Haag en Brussel), gezamenlijke inzet bij opgaven met regionale schaal én samenwerking op thema's waar dit efficiënter is.
Bestuurlijk belang	• Lid AB: Wethouder A.T.L. van den Dam. • Groene Groeiregio: wethouder W.H. Hol • Verbonden Regio: wethouder W.H. Hol • Ontspannen Regio: wethouder A.T.L. van den Dam • Productieve Regio: wethouder K. Grimm • Circulaire Regio: wethouder E.G.H. Westerbeek

Deelnemende partijen	17 regio- gemeenten: Arnhem, Beuningen, Berg en Dal, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen, Zevenaar
Risico's	Indien bij de jaarrekening een tekort ontstaat, passen de deelnemende gemeenten het tekort bij. De verdeling van het tekort vindt plaats op overeenkomstige wijze als beschreven bij het bepalen van de inwonerbijdrage.
Programma	Algemeen bestuur

Vennootschappen en coöperaties

9. Commandiet Westeraam B.V. te Elst	
De liquidatie van de Commandiet Westeraam B.V. was voorzien voor 2024. Echter, door wisseling in de directie kon de liquidatie niet in 2024 worden afgerond en is afronding voorzien in 2025.	
Doelstelling/openbaar belang	Als commanditaire vennoot deelnemen in de commanditaire vennootschap GEM Westeraam Elst C.V. Via de Commandiet neemt de gemeente voor 48 % deel in de inbreng van de commanditaire vennoten.
Bestuurlijk belang	Wethouder W. Hol vertegenwoordigt de gemeente als aandeelhouder Stemrecht tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders Directeur: Harold Koers De directeur van de Commandiet tekent de jaarstukken van de GEM De ingelegde aandelenkapitalen in de GEM Westeraam Elst CV (€ 217.815) en de GEM Westeraam Beheer BV (€ 10.892) zijn inmiddels aan de gemeente teruggestort.
Deelnemende partijen	Gemeente Overbetuwe
Risico's	Geen risico meer.
Programma	Leefbare en bereikbare samenleving

10. Bank Nederlandse Gemeenten N.V. te Den Haag	
Er zijn geen relevante ontwikkelingen aangegeven door de BNG voor de periode tot en met 2024, die aanleiding zouden kunnen geven het aandeelhouderschap in de BNG te heroverwegen.	
Doelstelling/openbaar belang	Uitoefening van het bedrijf van bankier ten diensten van overheden door onder andere het aantrekken en uitzetten van gelden, het op andere wijze verlenen van kredieten, het stellen van garanties, het verzorgen van het betalingsverkeer, het verrichten van valutatransacties, het adviseren en bemiddelen bij de uitgifte van en de handel in effecten, het bewaren, beheren en administreren van effecten en andere vermogensbestanddelen ten behoeve van derden, alsmede het oprichten van en deelnemen in andere ondernemingen en/of rechtspersonen, wier doel in verband staat met of bevorderlijk is voor het hiervoor gestelde.
Bestuurlijk belang	Wethouder A.T.L. van den Dam vertegenwoordigt de gemeente als aandeelhouder. Stemrecht tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders De gemeente heeft zeggenschap in de BNG via het aandelenbelang van de gemeente in BNG, een stem per aandeel van EUR 2,50 nominaal. Dit is 0,04% van het totaal aantal uitstaande aandelen.
Deelnemende partijen	De Staat is houder van de helft van de aandelen. De andere helft is in handen van 11 provincies, 1 hoogheemraadschap en gemeenten.
Risico's	Beperkt. Risico beperkt tot de nominale inleg van € 54.405 (21.762 aandelen)
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Dividend	€ 39.955

11. Vitens N.V. te Zwolle	
Er zijn geen relevante ontwikkelingen.	
Doelstelling/openbaar belang	Het verzorgen van de drinkwatervoorziening
Bestuurlijk belang	Wethouder A.T.L. van den Dam vertegenwoordigt de gemeente als aandeelhouder. Stemrecht tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders
Deelnemende partijen	107 gemeenten en 3 provincies
Risico's	Beperkt. Risico beperkt tot het belang in aandelen (€ 34.717)
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Dividend	€ 0

Stichtingen en verenigingen

12. Stichting Samenwerkingsverband Glasvezelnetwerk Arnhem (SSGA)	
Er zijn geen relevante ontwikkelingen.	
Doelstelling/openbaar belang	Een toegang tot SGGA is nodig om een robuuste en toekomstgerichte ICT-beheerorganisatie te verkrijgen door deze centraal te positioneren. Het beoogd effect is een verhoogde continuïteit van de informatievoorziening en (digitale) dienstverlening en mogelijkheid tot innovatie(ve) producten.
Bestuurlijk belang	Teammanager Informatie en Ondersteuning
Deelnemende partijen	27 deelnemers zoals gemeenten, scholen en andere non-profit organisaties
Risico's	Risico is nihil.
Programma	Reguliere werkzaamheden

Overige verbonden partijen

Geen

VII. Grondbeleid

Grondbeleid

In deze Paragraaf Grondbeleid 2024 wordt een toelichting gegeven op de financiële stand van zaken van de actieve grondcomplexen in exploitatie per 31 december 2024.
Deze paragraaf is als volgt samengesteld:

1. Verloop boekwaarde
2. Resultaat boekjaar 2024
3. Algemene toelichting
4. Het grondbeleid van de gemeente Overbetuwe
5. Risico's grondexploitatie

1. Verloop boekwaarde grondcomplexen in exploitatie

Het verloop van de boekwaarde van de actieve grondcomplexen in exploitatie over 2024 is:

Complex (bedragen x € 1.000)	Vermeerderingen - verminderingen in begrotingsjaar			
	BW 1-1-2024	Kosten	Opbrengsten	BW 31-12-2024
Bedrijvencomplexen				
De Merm Oost Elst	3.231	97	7	3.321
Spoorallee	815	22	0	837
Elst Centraal Oost	1.428	134	37	1.525
subtotaal	*5.474*	*253*	*44*	*5.683*
Woningbouwcomplexen				
Elst Centraal West	770	11	0	781
Heteren Centrum	2.224	59	2.283	0
subtotaal	*2.994*	*70*	*2.283*	*781*
Totaal	**8.468**	**323**	**2.327**	**6.464**

2. Resultaat 2024

Het nadelig resultaat over 2024 van de actieve grondexploitatie bedraagt € 187.000 (2023: € 338.000 nadelig) en is samengesteld uit:

(bedragen afgerond x € 1.000)

Afwikkeling complex		
Heteren Centrum		
Begroot	€ -1.393 N	
Werkelijk	€ -1.361 N	
		€ 32 V
Aanpassing voorziening verliesgevende projecten:		
De Merm Oost	€ - 248 N	
Spoorallee	€ -18 N	
Elst Centraal Oost	€ -25 N	
Elst Centraal West	€ 72 V	
		€ -219 N
		€ -187 N

3. De te verwachten resultaten van de actieve complexen in exploitatie

Het onderstaande overzicht toont de verschillen ten opzichte van de stand per 1-1-2024 van de te verwachten exploitatiesaldi van de actieve in exploitatie genomen grondcomplexen op basis van de geactualiseerde exploitatieopzetten per 1 januari 2025 (N = nadelig, V = voordelig).

Bij het opstellen van de Paragraaf Grondbeleid 2024 is per complex een inventarisatie gemaakt van de stand van zaken per 31-12-2024 en zijn voor de actieve in exploitatie genomen complexen de grondexploitaties geactualiseerd. Voor de grondexploitaties wordt hieronder een toelichting gegeven op de verschillen met de resultaten van vorig jaar.
(N is nadeel – V is voordeel)

De Merm Oost (€ 248.000 nadeel)
Het nadeliger saldo van € 248.000 is samengesteld uit:
Voor het meest zuidelijke deel is een koopovereenkomst in voorbereiding voor de huisvesting van arbeidsmigranten.

- Hiervoor dient de infra te worden aangepast nadeel € 242.000 N
- Extra plankosten in verband de met huisvestiging arbeidsmigranten € 55.000 N
- Verlenging looptijd met een jaar, kostenstijging van 3,5 % naar 4 % en verlaging rente van 2,5% naar 1,5 % 82.000 V
- Andere verdeling uitgeefbare m2 € 33.000 N

Spoorallee (€ 18.000 nadeel)
Het nadeliger saldo van € 18.000 is samengesteld uit:

- Extra plankosten 25.000 N
- Verlenging looptijd met een jaar, kostenstijging van 3,5 % naar 4 % en verlaging rente van 2,5% naar 1,5 % 7.000 V

Elst Centraal Oost (€ 25.000 nadeel)
Het nadelig saldo van € 25.000 is samengesteld uit:

- Afronding omgeving Rijnstate (78.000 N)
- Extra uren afronding omgeving Rijnstate en bijstelling urenraming (62.000 N)
- Verlenging looptijd met een jaar, kostenstijging van 3,5 % naar 4 % en verlaging rente van 2,5% naar 1,5 % (38.000 V)
- Aanpassing vierkante meters bedrijfskavels en uitgifteprijs n.a.v. taxatie (peildatum 1 januari 2025) van 150 euro per m² naar 160 euro per m² (59.000 V)
- Meer huur Kikkerkoning als gevolg van langer gebruik pand (18.000 V)

Elst Centraal West (€ 72.000 voordeel)
Het voordeliger saldo van € 72.000 is samengesteld uit:

- Verhoging plankosten vanwege planprocedure woonkavels (92.000 N)
- Verlenging looptijd met twee jaar, kostenstijging van 3,5 % naar 4 % en verlaging rente van 2,5% naar 1,5 % (9.000 N)
- Aanpassing uitgifteprijs n.a.v. taxatie (peildatum 1 januari 2025) van 350 euro per m² naar 578 euro per m² (173.000 V)

Heteren Centrum (€ 32.000 voordeel)
Het werkelijk eindsaldo van deze grondexploitatie bedraagt € 1.361.431 (Raming vorige GREX € 1.393.302). Het voordelig saldo van € 32.000 wordt veroorzaakt door de lagere rente kosten over de boekwaarde per 1-1-2024 (begroot 2,5% werkelijk 1,05%)

Complex (bedragen x € 1.000)	GREX 1-1-2024		Eindwaarde per	GREX 1-1-2025		Eindwaarde per	verschillen t.o.v. 2024	
Bedrijvencomplexen								
55 De Merm Oost Elst	-857	N	31-12-2026	-1.104	N	31-12-2027	-248	N
74 Spoorallee	-241	N	31-12-2025	-259	N	31-12-2026	-18	N
134 Elst Centraal Oost	-832	N	31-12-2027	-858	N	31-12-2028	-25	N
Subtotaal voordeel	*0*	*V*		*0*	*V*		*0*	*V*
Subtotaal nadeel	*-1.930*	*N*		*-2.221*	*N*		*-291*	*N*
Saldo	***-1.930***	***N***		***-2.221***	***N***		***-291***	***N***
Woningbouwcomplexen								
71 Elst Centraal West	-841	N	31-12-2025	-769	N	31-12-2027	72	V
84 Heteren Centrum	-1.393	N	31-12-2024	-1.361	N	31-12-2024	32	V
Subtotaal voordeel	*0*	*V*		*0*	*V*		*0*	*V*
Subtotaal nadeel	*-2.234*	*N*		*-2.130*	*N*		*104*	*V*
Saldo	***-2.234***	***N***		***-2.130***	***N***		***104***	***V***
Totaal	**-4.164**	**N**		**-4.351**	**N**		**-187**	**N**
Complexen met een voordelig saldo	**0**	**V**		**0**	**V**		**0**	**V**
Complexen met een nadelig saldo	**-4.164**	**N**		**-4.351**	**N**		**-187**	**N**
Totaal voorzieningen	**4.164**			**4.351**			**-187**	**N**

4. Het grondbeleid van de gemeente Overbetuwe

Op 27 juni 2024 is door de gemeenteraad de “Nota Grondbeleid Overbetuwe” vastgesteld. Met deze nota wordt een toekomstbestendig beleid beoogd, wat leidt een meer situationeel grondbeleid. In deze nieuwe nota beschrijven we met name hoe we als gemeente onze rol pakken en welke afwegingen we daarbij maken, inclusief de wijze van verantwoording.
Voorbeelden van vragen die we hierbij stellen zijn: aan welke functies is behoefte? Hoe groot is het ruimtebeslag? Wat is de planning? Hiermee dient de Nota Grondbeleid geen doel op zich, maar is en blijft het een middel om gemeentelijke doelstellingen te realiseren. De financiële drijfveer staat dan ook niet centraal (hoe verdienen we geld op onze gronden), maar het gaat vooral om de maatschappelijke drijfveren. Hiervoor biedt de nota een duidelijk kader.

5. Risico’s grondexploitatie

De risico’s die de gemeente Overbetuwe loopt met de uitvoering van de grondexploitatie zijn:

- *Organisatorische risico’s:*
  - Nagekomen kosten bij de in het verleden afgesloten complexen.
  - Het niet (volledig) toekennen van subsidies.
  - Bodemverontreiniging.
  - Archeologie.
- *Verhaalrisico’s:* het niet volledig kunnen verhalen van plankosten bij ontwikkelaars. (bijdrage voor de plankosten, ambtelijke kosten, e.d.).
- *Economische risico’s:*
  - Nadelige economische conjunctuur: dit heeft vooral consequenties voor het tempo van gronduitgifte (bij zowel woningbouwgronden als bedrijventerreinen).
  -Toenemende inflatie.

Om deze risico's te kunnen dekken is een weerstandscapaciteit noodzakelijk. De weerstandscapaciteit is een financiële buffer om tegenvallers op te vangen op een zodanige wijze, dat het voorzieningenniveau ongewijzigd kan worden gehandhaafd.
Het weerstandsvermogen geeft aan: de verhouding tussen risico's en weerstandscapaciteit. Door aandacht te besteden aan het weerstandsvermogen voor grondcomplexen wordt voorkomen dat elke financiële tegenvaller aanleiding zal zijn tot bezuinigingen.

Voor de grondcomplexen in exploitatie is een gewogen risicoanalyse opgesteld. De gewogen risicobedragen per 01-01-2025 van de actieve complexen over de periode 2025-2028 worden benoemd als onderdeel van de paragraaf weerstandsvermogen in de programmabegroting. Het totale gewogen bedrag bedraagt circa € 590.000.

Risico's * (€ 1.000)	1-1-2025	1-1-2024
Bedrijvencomplexen		
De Merm Oost	€ 340	€ 430
Spoorallee	€ 40	€ 40
Elst Centraal Oost	€ 90	€ 90
Woningbouwcomplexen		
Heteren Centrum	€ 20	€ 20
Elst Centraal West	€ 100	€ 60
Totaal	**€ 590**	**€ 640**

Tijdens het boekjaar vindt monitoring plaats van alle gewogen risicoanalyses uit het oogpunt van risicobeheersing en planoptimalisatie. Voor een nadere toelichting op de projecten wordt verwezen naar het projectenboek 2025 dat separaat aan de raad is aangeboden.

VIII Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid (Woo)

In het kader van de Wet open overheid (Woo) streeft de gemeente Overbetuwe naar een transparante en proactieve openbaarmaking van overheidsinformatie. In 2024 hebben we verdere stappen gezet om de implementatie van de Woo te versterken, voortbouwend op de fundamenten die in voorgaande jaren zijn gelegd.

De Woo, die sinds 1 mei 2022 van kracht is, verplicht gemeenten om bepaalde informatiecategorieën actief openbaar te maken. De VNG heeft hiervoor een meerjarenplan opgesteld, dat wij als leidraad gebruiken voor onze implementatie. Daarnaast hebben we lokaal beleid ontwikkeld om de Woo effectief toe te passen binnen onze organisatie.

De Woo bestaat uit twee delen. Enerzijds betreft het de actieve openbaarmaking, anderzijds de passieve openbaarmaking. Tot slot wordt ingegaan op het verbeteren van onze informatiehuishouding.

Actief openbaar maken van informatie

- *Informatiecategorieën*: we hebben een inventarisatie gemaakt van de elf door de Woo voorgeschreven informatiecategorieën. Voor elke categorie hebben we bepaald welke documenten al openbaar zijn en welke nog openbaar gemaakt moeten worden. Onze planning is erop gericht om te voldoen aan de verplichtingen voor actieve openbaarmaking. Op dit moment is de verwachting dat de volgende tranche in de loop van 2025 of 2026 verplicht wordt om openbaar te maken. Hiervoor is een implementatieplan opgesteld.
- *Publicatieplatform*: gemeente Overbetuwe is in 2024 aangesloten op de landelijke Woo-index, zodat onze openbare documenten centraal vindbaar zijn voor iedereen. De eerste informatiecategorieën zijn hierop zichtbaar.

Passief openbaar maken van informatie

- *Woo-verzoeken*: In 2024 hebben we 41 Woo-verzoeken ontvangen, waarvan 9 verzoeken zijn afgehandeld als informatieverzoek (zie hieronder) en 32 als Woo-verzoek in behandeling zijn genomen. Dit is vergelijkbaar met voorgaande jaren.
- *Informele afhandeling*: Een deel van de informatieverzoeken kon, na overleg met de indiener, informeel worden afgehandeld zonder formele Woo-procedure. Dit zorgt voor lagere kosten, snellere doorlooptijden en grotere tevredenheid.

Informatiehuishouding op orde

- *Digitalisering*: er is geïnvesteerd in het verbeteren van onze digitale informatiehuishouding. Zo hebben we voorbereidingen getroffen voor de implementatie van het nieuwe zaaksysteem. Dit helpt om informatie gestructureerd te hanteren en te archiveren.
- *Procesoptimalisatie*: we werken aan verbetering van onze werkprocessen zodat informatie vanaf het ontstaan op een gestructureerde en toegankelijke manier wordt vastgelegd. Dit draagt bij aan een efficiëntere informatievoorziening en ondersteunt de actieve openbaarmaking.
- Bewustwording: we zijn aan de slag gegaan met adoptie en bewustwording rondom het belang van een goede informatiehuishouding en zaakgericht werken.

B. JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER 2024

(Voor bestemming van het gerealiseerde resultaat)

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
ACTIVA		
Vaste activa		
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	828	855
Totaal immateriële vaste activa	**828**	**855**
Investeringen met een economisch nut	110.309	107.518
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	29.426	29.016
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	20.416	18.708
Totaal materiële vaste activa	**160.151**	**155.242**
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	187	209
- overige verbonden partijen	89	89
Overige langlopende Leningen	8.362	8.257
Totaal financiële vaste activa:	**8.638**	**8.555**
Totaal vaste activa	**169.617**	**164.652**
Vlottende activa		
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	3.474	4.304
Totaal voorraden	**3.474**	**4.304**
Vorderingen op openbare lichamen	1.388	135
Uitzettingen in ’s Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	0	2
Overige vorderingen	3.548	3.454
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**4.937**	**3.590**
Kassaldi	6	8
Banksaldi	679	914
Totaal liquide middelen	**684**	**922**
De voorschot bedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen van:		
- Het Rijk	1.089	397
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	11.721	16.121
Totaal overlopende activa	**12.810**	**16.518**
Totaal vlottende activa	**21.905**	**25.335**
Totaal activa	**191.523**	**189.986**

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
PASSIVA		
Vaste passiva		
Algemene reserve	21.699	18.853
Bestemmingsreserves	29.073	26.461
Gerealiseerde resultaat	-1.191	7.202
Totaal eigen vermogen	**49.581**	**52.516**
Voorzieningen	**18.219**	**18.759**
Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	85.250	84.745
- Openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a van de Wet financiering decentrale overheden	7.000	7.500
- Buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	0	254
Waarborgsommen	250	250
Totaal vaste schulden	**92.500**	**92.749**
Totaal vaste passiva	**160.300**	**164.024**
Vlottende passiva		
Overige kasgeldleningen	5.000	0
Banksaldi	5	2
Overige schulden	6.721	6.125
Totaal netto-vlottende schulden	**11.726**	**6.127**
De voorschot bedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:		
- Het Rijk	6.900	5.043
- Overige Nederlandse overheidslichamen	3.027	3.829
Overige Vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	685	393
Nog te betalen bedragen	8.885	10.570
Totaal overlopende passiva	**19.496**	**19.835**
Totaal vlottende passiva	**31.222**	**25.963**
Totaal passiva	**191.523**	**189.986**
Gewaarborgde geldleningen	126.099	134.347
Garantstellingen hypotheken	14.246	13.846
Totaalbedrag waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstelling of garantstellingen zijn verstrekt	**140.345**	**148.193**

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 2024

	Primaire begroting 2024			Begroting na wijziging 2024			Realisatie 2024		
(bedragen x € 1.000)	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1. Duurzame en gezonde samenleving	13.071	16.086	-3.015	15.329	19.229	-3.900	14.681	18.188	-3.508
2. Leefbare en bereikbare samenleving	2.790	19.740	-16.950	3.325	22.876	-19.550	3.809	21.092	-17.283
3. Interactie met de samenleving	967	1.433	-467	983	1.491	-508	1.068	1.477	-408
4. Inclusieve en participatiesamenleving	1.938	38.256	-36.318	3.510	44.463	-40.953	3.975	44.412	-40.437
5. Werkend en lerende samenleving	11.158	28.894	-17.736	12.874	32.004	-19.130	12.735	31.083	-18.349
6. Informatie en kennissamenleving	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7. Financiën en bedrijfsvoering	1	19.798	-19.797	1	19.953	-19.952	353	19.644	-19.290
8. Algemeen bestuur	-64	2.294	-2.357	0	2.906	-2.906	1	3.883	-3.882
Subtotaal programma	**29.860**	**126.501**	**-96.641**	**36.023**	**142.922**	**-106.899**	**36.622**	**139.779**	**-103.157**
Algemene Dekkingsmiddelen	99.431	3.785	95.647	105.875	6.499	99.376	106.961	6.599	100.363
Overhead [10]	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VPB	0	10	-10	0	65	-65	0	140	-140
Onvoorzien	0	55	-55	0	0	0	0	0	0
Subtotaal alg. dekkingsmiddelen, VPB en onvoorzien	**99.431**	**3.850**	**95.582**	**105.875**	**6.564**	**99.311**	**106.961**	**6.739**	**100.223**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**129.292**	**130.351**	**-1.059**	**141.898**	**149.486**	**-7.588**	**143.583**	**146.518**	**-2.934**
Mutaties reserves per programma:									
1. Duurzame en gezonde samenleving	266	0	266	846	0	846	267	0	267
2. Leefbare en bereikbare samenleving	462	720	-258	2.303	910	1.393	1.205	1.238	-32
3. Interactie met de samenleving	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Inclusieve en participatiesamenleving	560	211	349	1.130	809	321	508	698	-190
5. Werkend en lerende samenleving	120	0	120	1.255	0	1.255	911	0	911
6. Informatie en kennissamenleving	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7. Financiën en bedrijfsvoering	319	0	319	875	0	875	589	0	589
8. Algemeen bestuur	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Algemene Dekkingsmiddelen	375	100	275	1.115	390	725	588	390	198
Subtotaal mutaties reserves	**2.101**	**1.031**	**1.071**	**7.524**	**2.109**	**5.415**	**4.069**	**2.326**	**1.744**
Gerealiseerd resultaat	**131.393**	**131.381**	**12**	**149.422**	**151.595**	**-2.173**	**147.652**	**148.843**	**-1.191**

[10] Programma 7 bestaat volledig uit de overhead dus zijn de lasten en baten van de overhead niet meer afzonderlijk op deze regel gepresenteerd.

Toelichting op de balans

Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de financiële verordening gemeente Overbetuwe 2023, vastgesteld door de raad op 20 februari 2024 en de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft. In deze toelichting worden de balansposten nader toegelicht.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2017 van de commissie BBV het volgende. Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. De gemeente zal deze onzekerheid in de jaarstukken moeten noemen, ook al ligt de oorzaak niet bij de gemeente.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.

Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid 2024.

Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
    - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 3 december 2024 door de raad is vastgesteld;
    - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderscheidingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.
    - Ten aanzien van het M&O criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
    - Een verantwoordingsgrens van 3% (zijnde € 4.465.298) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
    - Een rapporteringstolerantie van € 100.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Stelselwijziging

Bij gemeente Overbetuwe is sprake geweest van een wijziging van de vrij te kiezen waarderingsgrondslagen. De gemeenteraad heeft d.d. 3 december 2024 besloten om de afschrijvingstermijn voor nieuwbouw aan te passen van 40 jaar naar 50 jaar, dit is in de Financiële verordening gemeente Overbetuwe 2024 (artikel 212 Gemeentewet) verwerkt. Dit besluit is genomen met het argument dat door het gebruik van moderne bouwtechnieken en materialen gebouwen langer mee gaan en minder onderhoud nodig hebben. Het effect hiervan is een lager afschrijvingsbedrag per boekjaar, waardoor de jaarlijkse lasten afnemen en het resultaat toeneemt. Aangezien de afschrijvingen pas gerealiseerd wordt in het eerste jaar na in gebruik name, heeft deze wijziging nog geen effect in de jaarrekening 2024. Gebouwen die in gebruik zijn genomen voor 1-1-2024 worden in 40 jaar afgeschreven.

Continuïteitsveronderstelling

De Gemeente Overbetuwe streeft ernaar de best mogelijke informatie te verkrijgen om de risico's te beoordelen en passende maatregelen door te voeren om daarop in te spelen. De gemeente blijft dat ook in de toekomst doen. In de paragraaf weerstandsvermogen wordt dit verder toegelicht.
Een gemeente heeft bij materiele onzekerheden het vangnet om een artikel 12 gemeente te worden en daarmee onder toezicht te staan van de provincie. De gemeente Overbetuwe heeft geen enkele noodzaak om een artikel 12 gemeente te worden. De jaarrekening is derhalve opgesteld uitgaande van een continuïteitsveronderstelling.

Vergelijking met voorgaand jaar

De vergelijkende cijfers van het voorgaande boekjaar zijn, waar nodig, slechts qua rubricering voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

Algemeen

Immateriële vaste activa
De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen van derden, de afschrijvingslasten en de waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn.

Geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief worden annuïteitsgewijs in maximaal 5 jaar afgeschreven. Saldi van agio en disagio en kosten van sluiten van geldleningen worden afgeschreven in een termijn die gelijk is aan de looptijd van de lening.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd indien aan de volgende vereisten is voldaan:
- Er is sprake van een investering door een derde.
- De investering draagt bij aan de publieke taak.
- De derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals is overeengekomen.
- De bijdrage kan door de gemeente worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Op de geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven, waarbij de afschrijvingsduur maximaal gelijk is aan de verwachte gebruiksduur van de activa (bij derden) waarvoor de bijdrage aan derden is verstrekt.

Materiële vaste activa
Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen vervaardigings- of verkrijgingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht, waarbij wordt afgeschreven op het saldo.

De afschrijvingen starten in het jaar na ingebruikname.

Indien een vast actief buiten gebruik is gesteld, heeft op het moment van buitengebruikstelling een afwaardering van de boekwaarde plaatsgevonden naar de lagere restwaarde.

Materiele vaste activa met economisch nut
Materiële vaste activa met economisch nut worden annuïteitsgewijs afgeschreven in:
a. 60 jaar: aanleg van riolen
b. 50 jaar: nieuwbouw woonruimten en bedrijfsgebouwen
c. 45 jaar: aanleg van pomphutten en persleidingen
d. 25 jaar: renovatie, restauratie woonruimten en bedrijfsgebouwen
e. 15 jaar: technische installaties in bedrijfsgebouwen, aanleg van pompinstallaties
f. 10 jaar: veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen, telefooninstallaties, kantoormeubilair, schoolmeubilair, aanleg tijdelijke terreinwerken, nieuwbouw tijdelijke woonruimten en bedrijfsgebouwen, groot onderhoud woonruimten en bedrijfsgebouwen
g. 5 jaar: automatiseringsapparatuur en programmatuur die niet vallen onder de samenwerkingsovereenkomst ICT met de gemeente Lingewaard
h. Afschrijvingstermijn afzonderlijk vast te stellen: unieke projecten niet vallend onder het bovenstaande.

Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven. Activa met een verkrijgingspijs van minder dan € 20.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatstgenoemde worden altijd geactiveerd.

Materiele vaste activa met maatschappelijk nut
Met ingang van 2017 is het niet meer toegestaan om kapitaaluitgaven met een meerjarig maatschappelijk nut gedaan in de openbare ruimte onder aftrek van bijdragen van derden en bestemmingsreserves in één keer ten laste van de exploitatie te brengen. Deze investeringen moeten met ingang van 2017 worden geactiveerd en afgeschreven op basis van de verwachte gebruiksduur.

Kapitaaluitgaven in de openbare ruimte met een meerjarig maatschappelijk nut (aanleg, groot onderhoud en reconstructie van wegen, waterwegen, civiele kunstwerken, groen en kunstwerken) worden afgeschreven in 20 jaar.

Financiële vaste activa
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zonodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt boven de verkrijgingsprijs.

Voorraden
De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken, dit is limitatief opgesomd in de kostensoortenlijst, opgenomen artikel 6.2.4 van het Besluit ruimtelijke ordening), alsmede de rentekosten berekend zoals voorgeschreven in het BBV en de administratie- en beheerskosten.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht.
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

De verliezen op grondexploitaties worden voorzien zodra deze bekend zijn.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
De vorderingen zijn opgenomen tegen hun nominale waarde onder aftrek van eventuele noodzakelijk geachte voorzieningen wegens oninbaarheid , deze wordt statisch bepaald.

Liquide middelen
De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende activa
De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Onder de nog te ontvangen bedragen zijn de gemaakte voorbereidingskosten voor faciliterende exploitatieplannen of nog te sluiten anterieure overeenkomsten als ‘nog te verrekenen kosten’ opgenomen indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

1. De kosten moeten passen binnen de kostensoortenlijst Wro/Bro; en
2. de kosten mogen maximaal 5 jaar als overige nog te ontvangen bedragen blijven staan; na maximaal 5 jaar moet het kostenverhaal zijn gerealiseerd dan wel dienen de kosten te worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat; en
3. er is een besluit door de raad of het college genomen tot het maken van voorbereidingskosten voor faciliterend grondbeleid in een aangewezen gebied voor het ontwikkelen van het exploitatieplan of tot het sluiten van een anterieure overeenkomst.

Passiva
Voor zover niet anders vermeld, zijn de passiva gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen
In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd. Mutaties in reserves zijn enkel mogelijk op basis van een raadsbesluit genomen voor het einde van het betreffende begrotingsjaar.

Het eigen vermogen bestaat naast de reserves uit en het resultaat van de programmarekening.

Voorzieningen
Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Om die reden kunnen voorzieningen naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorzienbare verlies.

De vorming van een voorziening, dan wel een dotatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendingen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Voor het bepalen van het “jaarlijks vergelijkbaar volume” is een tijdsperiode van vier jaar gehanteerd.

De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter op de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.
De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die terzake geformuleerd zijn. In de paragraaf “onderhoud kapitaalgoederen” die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid terzake nader uiteengezet.

Voorzieningen worden op grond van artikel 44 BBV gevormd voor:

a. *verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs te schatten.*
b. *bestaande risico's op balansdatum terzake van verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is.*
c. *kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalisatie.*
d. *Van derden verkregen middelen (niet zijnde rijk, provincie, EU) die specifiek besteed moeten worden.*

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen
Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Toelichting op de balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop weer van de boekwaarde van de immateriële vaste activa.

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2024
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	855	0	0	27	0	0	828
Totaal	**855**	**0**	**0**	**27**	**0**	**0**	828

Materiële vaste activa

De hierna opgenomen overzichten geven het verloop weer van de boekwaarde van de investeringen in materiële vaste activa.

Investeringen met economisch nut:

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Voorzieningen 31-12-2023	Balanswaarde 31-12-2023	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2024
Gronden en terreinen	22.409	320	22.089	1.749	214	763	701	354	21.806
Strategische gronden	267	0	267	3.990	0	0	0	0	4.257
Woonruimten	235	0	235	0	0	57	0	0	179
Bedrijfsgebouwen	75.556	0	75.556	2.968	0	2.475	578	0	75.470
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1.671	0	1.671	0	0	37	0	0	1.634
Vervoermiddelen	2.837	0	2.837	317	0	250	0	0	2.904
Machines, apparaten en installaties	546	0	546	160	0	43	18	0	645
Overige materiële vast activa	4.317	0	4.317	0	0	902	0	0	3.414
Totaal	**107.838**	**320**	**107.518**	**9.184**	**214**	**4.527**	**1.298**	**354**	**110.309**

Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Voorzieningen 31-12-2023	Balanswaarde 31-12-2023	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2024
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	29.016	0	29.016	789	0	379	0	0	29.426
Totaal	**29.016**	**0**	**29.016**	**789**	**0**	**379**	**0**	**0**	**29.426**

Investeringen in openbare ruimte met maatschappelijk nut:

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Voorzieningen 31-12-2023	Balanswaarde 31-12-2023	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2024
Maatschappelijk nut voor 2017:									
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	5.785	0	5.785	845	58	153	0	0	6.419
Maatschappelijk nut vanaf 2017:									
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	12.923	0	12.923	2.042	0	280	689	0	13.997
Totaal	**18.708**	**0**	**18.708**	**2.888**	**58**	**433**	**689**	**0**	**20.416**

Financiële vaste activa

Het volgende overzicht geeft het verloop weer van de financiële vaste activa.

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen/Aflossingen	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2024
Kapitaalverstrekkingen aan:						
- deelnemingen	209	0	22	0	0	187
- overige verbonden partijen	89	0	0	0	0	89
Overige langlopende leningen	8.257	189	84	0	0	8.362
Totaal	**8.555**	**189**	**106**	**0**	**0**	**8.638**

Vlottende activa

Voorraden

Voor het totaal van de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop in 2024 het volgende overzicht worden gegeven:

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Investeringen	Opbrengsten	Winstuitname	Boekwaarde 31-12-2024	Voorziening verlieslatend complex	Balanswaarde 31-12-2024
Bouwgronden in exploitatie	8.468	324	2.328	0	6.464	2.990	3.474

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2024	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd eindresultaat (nominale waarde)
Bouwgronden in exploitatie	6.464	1.893	5.367	2.990

De waardering van de in exploitatie genomen gronden is gebaseerd op de inzichten van december 2024 en de daarbij behorende inschatting van uitgangspunten, parameters en risico's. Uiteraard betreft dit een inschatting die omgeven is door onzekerheden, die periodiek, maar minimaal jaarlijks, wordt herzien en waarbij de waardering in het komende jaar zowel positief als negatief kan uitvallen. Het college is van mening dat op basis van de huidige informatie en inzichten de beste schatting is gemaakt voor de waardering van de in exploitatie genomen gronden.

Bij actualisatie van de grondcomplexen zijn de volgende parameters als uitgangspunt gehanteerd:

- Prijspeil: 1 januari 2025
- Rentepercentage bedraagt 1,5%;
- Kostenindexatie bedraagt 4%;
- Opbrengstenindexatie bedraagt 0%;

De GWW kosten zullen op de korte en middellange termijn als gevolg van cao-loonsverhogingen en stijgende materiaalprijzen stijgen.
Het percentage voor de kostenindexatie is gebaseerd op de parameters uit de outlook grondexploitaties 2025 van Metafoor.

Ondanks de prijsstijgingen op de woningmarkt en op de bedrijventerreinenmarkt is voorzichtigheidshalve geen opbrengstenstijging opgenomen door de toenemende bouwkosten en kwaliteitseisen aan de realisatie van vastgoed. Bovendien is bij de meeste projecten sprake van al gesloten overeenkomsten met een afgesproken grondprijs.

Uitzettingen rentetypische looptijd korter dan één jaar

In onderstaande tabellen vindt u een specificatie van de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.

(bedragen x € 1.000)	Balanswaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2023	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2024
Vorderingen op openbare lichamen	135	-210	0	1.388
Rekening-courantverhouding met het Rijk	2	0	0	0
Overige vorderingen	3.454	4.644	1.258	3.548
Totaal	**3.590**	**4.434**	**1.258**	**4.937**

(bedragen x € 1.000)	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	1	1	1	1
Drempelbedrag	1	1	1	1
Ruimte onder drempelbedrag	2	2	2	2
Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Voorziening dubieuze debiteuren	62	62
Voorziening dubieuze debiteuren belastingen	62	74
Voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken	1.138	1.121
Totaal	**1.262**	**1.258**

Schatkistbankieren

Drempelbedrag [11]

In principe dienen alle overtollige middelen in de schatkist te worden aangehouden. Er zijn echter een aantal uitzonderingen. Eén daarvan is het drempelbedrag. Dat is een minimumbedrag (afhankelijk van de omvang van de decentrale overheid) dat gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist mag worden gehouden. Voor gemeente Overbetuwe geldt voor 2024 een drempelbedrag van € 2.420.200.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren

Het drempelbedrag is bedoeld om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen: niet elke laatste euro hoeft in de schatkist te worden aangehouden. In principe hoeven dus alleen de liquide middelen die boven het drempelbedrag uitgaan in de schatkist te worden aangehouden. In 2024 hebben geen overschrijdingen plaatsgevonden van het drempelbedrag. In onderstaande tabel is te zien wat de benutting van het drempelbedrag schatkistbankieren gedurende de vier kwartalen 2024 is geweest:

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar 2024			
(1)	Drempelbedrag	2609,020			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	737	678	735	695
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.872	1.931	1.874	1.914
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar 2024			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	130.451	130.451	130.451	130.451

[11] De drempel is gelijk aan 2% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen. Indien het begrotingstotaal hoger is dan € 500 miljoen is de drempel gelijk aan € 10,0 miljoen plus 0,2% van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat. De drempel is nooit lager dan € 1.000.000.

		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	130.451	130.451	130.451	130.451
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-	-	-	-
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	2.609	2.609	2.609	2.609

Overlopende activa

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen x € 1.000)	Saldo 31-12-2023	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2024
Nog te ontvangen SPUK	392	0	392	0
Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	0	109	0	109
Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024	6	33	37	2
Regeling huisvesting grote gezinnen vergunninghouders 2023	0	3	0	3
Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	0	935	0	935
Totaal Rijk	**397**	**1.081**	**429**	**1.049**

Eigen vermogen

Reserves

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd.

In onderstaand overzicht wordt het verloop van de reserves gedurende 2024 weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2024
10001 Algemene Reserve	18.853	3.944	330	1.428	0	21.699
Totaal algemene reserve	**18.853**	**3.944**	**330**	**1.428**	**0**	**21.699**
120000001 BR Bovenwijkse voorzien	2.958	0	213	0	0	3.171
120000002 BR Vervanging materieel	2.065	0	112	181	0	1.995
120000003 BR Woningbouwbudget Sta	190	0	0	190	0	0
120000004 BR Afslag 38 Elst / Oos	2.394	0	283	0	0	2.677
120000005 BR Brede Scholen	165	0	0	134	0	30
120000006 BR Aankoopregeling Knoo	930	0	0	0	0	930
120000007 BR Corona	100	0	0	100	0	0
120000008 BR Duurzaamheid	402	0	0	0	0	402
120000009 BR Opbouw lokale infras	1.665	0	598	5	0	2.257
120000010 BR Faciliteiten opvang	1.896	0	0	0	0	1.896
120000011 BR Overhevelingen	0	3.258	0	1.559	0	1.699
120000012 BR Stimulering bijzonde	0	0	190	0	0	190
Totaal bestemmingsreserves algemeen	**12.765**	**3.258**	**1.396**	**2.169**	**0**	**15.249**
130000001 BR Kapitaallasten Ambts	792	0	0	32	0	761
130000002 BR Kapitaallasten hocke	710	0	0	68	0	642
130000003 BR Kapitaallasten Heter	3.448	0	0	178	0	3.270
130000004 BR Kapitaallasten kunst	83	0	0	24	0	58
130000005 BR Kapitaallasten sport	1.159	0	0	48	0	1.111
130000017 BR Kap.lst.tijdelijke h	3	0	0	0	0	3
130000006 BR kapitaallasten P&R-g	371	0	0	6	0	365
130000007 BR Kapitaallasten huisv	695	0	0	27	0	667
130000008 BR Kapitaallasten Bemme	493	0	0	9	0	484
130000009 BR Kapitaallasten spoor	2.660	0	0	51	0	2.609
130000010 BR Kapitaallasten Gastv	464	0	0	0	0	464
130000011 BR Kapitaallasten optim	384	0	0	7	0	377
130000012 BR Kapitaallasten openb	1.185	0	0	22	0	1.163
130000013 BR Kapitaallasten Molen	1.250	0	0	0	0	1.250

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2024
130000016 BR Kapitaallasten Groot	0	0	600	0	0	600
Totaal bestemmingsreserves t.b.v. kapitaallasten	**13.697**	**0**	**600**	**472**	**0**	**13.824**
Totaal bestemmingsreserves	**26.461**	**3.258**	**1.996**	**2.641**	**0**	**29.073**
13000 Saldo jaarrekening	7.202	-7.202	-1.191	0	0	-1.191
Resultaat na bestemming	**7.202**	**-7.202**	**-1.191**	**0**	**0**	**-1.191**
Totaal	**52.516**	**0**	**1.135**	**4.069**	**0**	**49.581**

Algemene reserve

De algemene reserve is bedoeld om risico's op te kunnen vangen en maakt een belangrijk deel uit van het weerstandsvermogen. De algemene reserve wordt gevoed vanuit een voordelig rekeningresultaat en/of aan de hand van een besluit van de gemeenteraad. De hoogte van de algemene reserve beweegt zich binnen een bepaalde bandbreedte, bestaande uit een "wenselijke" ondergrens van € 10 miljoen en een flexibele bovengrens. We willen de algemene reserve geen actief instrument laten zijn. In de paragraaf II Weerstandsvermogen is een overzicht opgenomen met mogelijke risico's. Het betreft hier onzekere posten waardoor het onverstandig is om een afzonderlijke bestemmingsreserve op te nemen.

AR	Storting	Toelichting
110000001	€ 4.274.000	Dit betreft voornamelijk de bestemming van het rekeningresultaat 2023 ter grootte van € 3.944.000. Daarnaast nog storting van onder andere € 100.000 in verband met vrijval BR Corona.
Totaal AR	**€ 4.274.000**	

BR	Storting	Toelichting
120000001	€ 212.820	Dit betreffen de bijdragen van projectontwikkelaars aan het fonds bovenwijks in 2024.
120000002	€ 111.653	Dit betreft de jaarlijkse storting op basis van het geactualiseerde vervangingsschema dat in 2019 is vastgesteld door de raad (€ 89.653) en verkoopopbrengst van materieel dt is vervangen (€ 22.000).
120000004	€ 283.158	Jaarlijks wordt het saldo per 31 december van het bovenwijks project Afslag 38 verrekend met deze BR. Omdat er in 2024 meer inkomsten dan uitgaven waren, is over 2024 sprake van een positief saldo van € 283.158. Dit bedrag is gestort in deze BR.
120000009	€ 598.000	Dit betreft de storting in de BR Opbouw lokale infrastructuur beschermd wonen van de nog ingezette bijdrage van gemeente Arnhem (€ 478.000) en van de nog niet bestede LVB-middelen (€ 120.000).
120000011	€ 3.258.000	Dit betreft de storting in de nieuwe bestemmingsreserve overhevelingen op grond van de bestemming van het rekeningresultaat 2023.
120000012	€ 190.000	Dit betreft de storting in de nieuwe BR Stimulering bijzondere wooncepten op basis van de 3e begrotingswijziging 2024.
130000016	€ 600.000	Dit betreft de storting in de nieuwe BR Kapitaallasten groot onderhoud wegen op basis van de primaire begroting 2024.
Totaal BR	**€ 5.253.631**	

AR	Onttrekking	Toelichting
110000001	€ 1.427.679	Dit betreft een groot aantal mutaties. Zie de bijlage voor een specificatie.
Totaal AR	**€ 1.427.679**	

BR	Onttrekking	Toelichting
120000002	€ 181.155	Dit betreft de onttrekking als dekking van de kapitaallasten 2024 van de investeringen van voorgaande jaren.
120000003	€ 190.000	Conform de 3e begrotingswijziging 2024 is de BR woningbouwbudget Stadsregio opgeheven en zijn de middelen overgeheveld naar de nieuwe BR Stimulering bijzondere woonconcepten.
120000005	€ 134.281	In 2024 was sprake van nadelig exploitatiesaldo inzake het beheer en onderhoud van de vier brede scholen waardoor er dus een bedrag is onttrokken aan deze BR.
120000007	€ 100.000	Conform de 11e begrotingswijziging 2024 is de BR Corona opgeheven en zijn de middelen overgeheveld naar de Algemene Reserve.
120000009	€ 5.420	De betreft de onttrekking voor de uitgaven 2024 inzake beschermd wonen.
120000011	€ 1.558.502	Dit betreft een groot aantal mutaties. Zie de bijlage voor een specificatie.
130000001	€ 31.546	De betreft de dekking van de kapitaallasten van 2024.
130000002	€ 68.381	De betreft de dekking van de kapitaallasten van 2024.
130000003	€ 178.441	Dit betreft de dekking van het het gedeelte van de kapitaallast van het maatschappelijk vastgoed waarover lineair wordt afgeschreven. De onttrekking is conform de (primaire) begroting 2024.
130000004	€ 24.405	De betreft de dekking van de kapitaallasten van 2024.
130000005	€ 47.912	De betreft de dekking van de kapitaallasten van 2024.
130000006	€ 5.731	De betreft de dekking van de kapitaallasten van 2024.
130000007	€ 27.162	De betreft de dekking van de kapitaallasten van 2024.
130000008	€ 8.937	De betreft de dekking van de kapitaallasten van 2024.
130000009	€ 50.687	De betreft de dekking van de kapitaallasten van 2024.
130000011	€ 7.076	De betreft de dekking van de kapitaallasten van 2024.
130000012	€ 21.836	De betreft de dekking van de kapitaallasten van 2024.
Totaal BR	**€ 2.641.472**	

Voorzieningen

In onderstaand overzicht wordt het verloop van de voorzieningen gedurende 2024 weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Toevoegingen	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2024
21005 VZ Wethouderspensioenen	5.541	1.035	0	271	6.305
21006 VZ Planschades	-11	60	-37	85	0
21036 VZ Nabestaandenpensioen	258	20	0	21	257
21045 VZ Wachtgelden voormalige w	51	272	0	161	163
21048 VZ De Woongaarden	1.442	0	0	0	1.442
23002 VZ Afgesloten complexen	115	112	0	0	227
Voorzieningen risico's	**7.396**	**1.499**	**-37**	**537**	**8.394**
22025 VZ. Groot onderh. gem.accommodaties	3.198	407	0	329	3.276
22027 VZ Groot onderhoud Brede Sc	947	83	0	130	900
Voorzieningen voor egalisatie	**4.145**	**490**	**0**	**459**	**4.176**
22026 VZ Riolering	7.218	0	0	1.568	5.649
Voorzieningen voor beklemde middelen	**7.218**	**0**	**0**	**1.568**	**5.649**
Totaal	**18.759**	**1.989**	**-37**	**2.565**	**18.219**

Vaste schulden, met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

De rentelast voor 2024 van de vaste schulden bedraagt € 1.239.884 (2023: € 1.346.219).

Overlopende passiva

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen x € 1.000)	Saldo 31-12-2023	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of de terugbetalingen	Saldo 31-12-2024
Europese overheidslichamen:				
Geen				
Rijk:				
Rijksbijdrage RWS A50	17	0	0	17
Rijksbijdrage verkeersmaatregelen	223	0	0	223
TOZO regeling	0	0	0	0
Suvis	256	0	220	37
Spuk COVID-19 gerel.	389	0	141	248
Spuk Tijdelijke onde	148	0	0	148
Spuk energiearmoede	802	0	423	379
Spuk kindertoeslagaf	48	22	70	0
Spuk uitkoop hoogspa	268	1	49	220
C105 SISA Startbouwi	263	0	130	133
SISA H30 Brede SPUK	164	766	875	56
SISA D22 Onth Peuter	44	0	0	44
SPUK-verkeersmaatreg	242	0	0	242
SISA H32 SPUK MEOZ	289	0	0	289
SISA C97 SPUK Huisve	2	0	2	0
Spuk CDOKE duurzaamh	406	947	755	598
SPUK C94 verduurzaming slecht geisoleerde won.	856	1.831	249	2.438
SPUK C209 huisvesting aandachtsgroepen	51	0	0	51
SPUK G10 Wet inburgering 2021	404	1.050	328	1.126
SPUK H4 Stimulering sport	117	777	619	275
SPUK G13 Onderwijsroute	54	50	104	0
Rijk DPRA-subsidie	0	438	61	377
Totaal rijk	**5.043**	**5.881**	**4.024**	**6.900**

(bedragen x € 1.000)	Saldo 31-12-2023	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of de terugbetalingen	Saldo 31-12-2024
Overige nederlandse overheidslichamen:				
A325 fietsviaduct	1.288	0	1.288	0
Bijdrage Provincie Stationsomgeving	399	0	0	399
Bijdrage Provincie RTG	1.311	3.265	2.944	1.631
Prov bijdr dorpendeal Heteren	3	0	3	0
Provinciale subsidie Energie	20	0	0	20
Subsidie project veer Heteren	34	0	0	34
Bijdrage ontwikkeling Noordoever	145	11	0	157
Bijdrage mobiliteitsmanagement	0	0	0	0
Bijdrage Nederrijn pad	0	0	0	0
Brijdrage Randwijkse Waarden	73	1	2	71
Bijdragen fietsverb. Wester-Lingestr.	60	0	0	60
Bijdrage Provincie Fietspad	17	0	0	17
Prov. subs. fietsstr	40	0	0	40
Prov. Subs. revitali	400	0	0	400
Prov. groene icoonprojecten	40	100	70	70
Project Boven Linge	0	19	0	19
Overbetuwe Doet	0	85	0	85
Green Deal De Schalm	0	24	0	24
Totaal provincie	**3.829**	**3.505**	**4.308**	**3.027**
Totaal	**8.872**	**9.387**	**8.332**	**9.926**

Waarborgen en garanties

Waarborgen

Aard/omschrijving (bedragen x € 1.000)	Oorspronklijk bedrag	Percentage borgstelling	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
WSW achtervang	0	100%	50.264	54.122
WEW achtervang	71.000	100%	83.500	71.000
SWS achtervang	418	100%	259	201
Overige garanties en borgstellingen	1.001		324	776
Totaal	**72.419**		**134.347**	**126.099**

Garanties

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Oorspronklijk bedrag	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Gemeente garantie	27.380	13.846	14.246
Totaal	**27.380**	**13.846**	**14.246**

Er zijn in het begrotingsjaar geen betalingen gedaan inzake de borg- en garantstelling. Voor een risico-inschatting van de gewaarborgde leningen wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen.

Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

Overeenkomsten
De gemeente Overbetuwe heeft meerjarige contracten en overeenkomsten zoals voor energie, onderhoud en huur afgesloten.

Arbeidskostengerelateerde verplichtingen
Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. Deze personele lasten worden verantwoord in het jaar waarin de uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan overlopende vakantiegeld- en (spaar)verlofaanspraken.

Eigen bijdrage op grond van de Wmo
Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming is op grond van de WMO een eigen bijdrage verschuldigd. Deze eigen bijdrage is afhankelijk van de gemeentelijke verordening WMO en de inkomensgegevens van de aanvrager. In de wet is bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage niet wordt uitgevoerd door de gemeente zelf, maar door het CAK. Door privacyoverwegingen is de gegevensverstrekking van het CAK aan de gemeente Overbetuwe ontoereikend om de volledigheid en juistheid van de eigen bijdragen te kunnen vaststellen.
Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Over het boekjaar 2024 is van het CAK een Third Party Mededeling ontvangen. Dit houdt in dat de beheersingsmaatregelen binnen het uitvoeringsproces van de eigen bijdragen WMO van het CAK voldoen aan de daaraan te stellen eisen om de juistheid en volledigheid van de berekende en opgelegde eigen bijdragen aan de aanvragers te waarborgen. Doordat bij het onderzoek voor het geven van deze mededeling de volledigheid, juistheid en tijdigheid van de gegevens van de Belastingdienst, Gemeentelijke basisadministratie, de gemeente Overbetuwe en de zorgaanbieders echter niet betrokken is, is de Third Party Mededeling niet voldoende om hierop volledig te kunnen steunen ten behoeve van de volledigheid van de eigen bijdragen in de jaarrekening 2024. Hierdoor heeft de gemeente Overbetuwe onvoldoende zekerheid omtrent de volledigheid van de eigen bijdragen WMO van € 369.365 in haar jaarrekening 2024 (2023: € 268.635). Wel kan middels de mededeling zekerheid worden verkregen dat het totaalbedrag aan vastgestelde eigen bijdragen gelijk is aan de door het CAK geïnde en doorbetaalde eigen bijdragen aan de gemeente. Hiermee beschikt door de gemeente Overbetuwe in voldoende mate over de zekerheid dat de eigen bijdragen in de jaarrekening 2024 juist zijn verantwoord. Eventuele mogelijke niet verantwoorde eigen bijdragen worden ingeschat als niet significant of materieel.

Toelichting overzicht van baten en lasten 2024

Hierna wordt een toelichting gegeven op diverse aspecten van het overzicht baten en lasten. Achtereenvolgens wordt ingegaan op:
- een analyse van afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de realisatie per programma;
- een overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien;
- een overzicht van de incidentele baten en lasten per programma, waarbij per programma ten minste de belangrijkste posten afzonderlijk worden gespecificeerd;
- een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
- analyse ten aanzien van de begrotingsrechtmatigheid;
- de informatie in het kader van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Alle bedragen in de tabellen van deze paragraaf zijn gedeeld door € 1.000.

Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening wordt vastgesteld met inachtneming van hetgeen omtrent de financiële positie op de balansdatum is gebleken tussen het moment van opmaken van de jaarstukken en het tijdstip van vaststelling daarvan, voor zover deze aanvullende informatie onontbeerlijk is voor het bedoelde inzicht.

Analyse verschillen per taakveld

In dit onderdeel worden de verschillen tussen begroting na wijziging en de werkelijke baten en lasten per taakveld gepresenteerd. In de financiële verantwoording van de programma's wordt voor de

afwijkingen groter dan € 100.000 een korte toelichting gegeven en wordt aangegeven of dit een incidenteel of structurele afwijking betreft.

(bedragen x €1.000)	Begr. na wijz. 2024		Realisatie 2024		Verschil		
	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Saldo
1. Duurzame en gezonde samenleving							
- TV 5.1 Sportbeleid en activering	280	463	349	496	69	-33	**36**
- TV 5.2 Sportaccommodaties	1.188	3.236	1.231	3.769	43	-533	**-490**
- TV 7.1 Volksgezondheid	238	2.384	325	2.491	87	-107	**-20**
- TV 7.2 Riolering	4.079	2.684	4.063	2.615	-16	69	**53**
- TV 7.3 Afval	7.251	5.661	7.494	5.505	244	156	**399**
- TV 7.4 Milieubeheer	2.208	4.679	1.109	3.173	-1.099	1.506	**407**
- TV 7.5 Begraafplaatsen	85	122	110	138	24	-17	**8**
2. Leefbare en bereikbare samenleving							
- TV 1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0	3.600	4	3.603	4	-3	**1**
- TV 1.2 Openbare orde en veiligheid	128	2.001	96	1.939	-31	61	**30**
- TV 2.1 Verkeer en vervoer	216	6.929	384	5.811	168	1.118	**1.286**
- TV 2.2 Parkeren	0	194	0	192	0	2	**2**
- TV 2.5 Openbaar vervoer	0	103	9	133	9	-30	**-21**
- TV 3.1 Economische ontwikkeling	0	487	0	450	0	37	**37**
- TV 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	80	166	60	464	-19	-297	**-317**
- TV 3.3 Bedrijfsloket- regelingen	199	245	189	240	-11	5	**-6**
- TV 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	207	5.701	258	5.007	50	694	**744**
- TV 8.1 Ruimtelijke ordening	197	848	132	805	-65	43	**-22**
- TV 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	803	494	615	634	-187	-140	**-328**
- TV 8.3 Wonen en bouwen	1.496	2.108	2.061	1.813	565	295	**860**
3. Interactie met de samenleving							
- TV 0.2 Burgerzaken	983	1.491	1.068	1.477	85	14	**99**

	Begr. na wijz. 2024	Realisatie 2024	Verschil				
(bedragen x €1.000)	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Saldo
4. Inclusieve en participatiesamenleving							
- TV 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2.643	7.601	2.627	7.452	-15	149	**133**
- TV 6.2 Toegang en eerstelijnsvoorziening	25	4.693	153	3.998	128	695	**823**
- TV 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	84	2.636	55	2.453	-29	182	**153**
- TV 6.71a Huishoudelijke hulp (WMO)	280	5.313	369	5.377	89	-64	**25**
- TV 6.71b Begeleiding (WMO)	0	4.232	0	4.033	0	198	**198**
- TV 6.71c Dagbesteding (WMO)	0	751	0	777	0	-26	**-26**
- TV 6.71d Overige maatw.arrangementen (WM	0	239	0	239	0	0	**0**
- TV 6.72a Jeugdhulp begeleiding	0	4.452	15	4.541	15	-89	**-74**
- TV 6.72b Jeugdhulp behandeling	0	4.686	34	4.841	34	-155	**-121**
- TV 6.72c Jeugdhulp dagbesteding	0	516	186	692	186	-175	**10**
- TV 6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overi	0	109	0	109	0	0	**0**
- TV 6.73a Pleegzorg	0	512	0	496	0	16	**16**
- TV 6.73b Gezinsgericht	0	940	0	865	0	75	**75**
- TV 6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	0	2.731	0	2.643	0	88	**88**
- TV 6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder ve	0	3.417	0	3.640	0	-223	**-223**
- TV 6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verbli	0	655	0	982	0	-327	**-327**
- TV 6.74c Gesloten plaatsing	0	108	0	313	0	-205	**-205**
- TV 6.81a Beschermd wonen (WMO)	478	67	510	101	32	-34	**-2**
- TV 6.81b Maatsch.- en vrouwenopvang (WMO	0	38	0	42	0	-4	**-4**
- TV 6.82a Jeugdbescherming	0	627	25	683	25	-56	**-30**
- TV 6.82b Jeugdreclassering	0	138	0	133	0	5	**5**
5. Werkend en lerende samenleving							
- TV 4.2 Onderwijshuisvesting	9	3.910	40	4.053	30	-142	**-112**
- TV 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	955	4.606	795	4.103	-160	503	**344**
- TV 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	570	146	676	146	-106	**40**
- TV 5.5 Cultureel erfgoed	0	225	19	232	19	-7	**12**
- TV 5.6 Media (bibliotheek en lokale omroep)	71	1.160	75	1.168	4	-8	**-4**
- TV 6.3 Inkomensregelingen	11.731	15.587	11.598	15.112	-133	475	**342**
- TV 6.4 WSW en beschut werk	0	3.754	0	3.650	0	104	**104**
- TV 6.5 Arbeidsparticipatie	108	2.192	62	2.090	-46	102	**56**
7. Financiën en bedrijfsvoering							
- TV 0.4 Overhead	1	19.953	353	19.644	352	310	**662**
8. Algemeen bestuur							
- TV 0.1 Bestuur	0	2.906	1	3.883	1	-977	**-976**
Algemene dekkingsmiddelen, VPB en onvoorzien							
- TV 0.5 Treasury	545	-7	683	194	139	-200	**-62**
- TV 0.61 OZB woningen	6.489	394	6.483	383	-6	11	**5**
- TV 0.62 OZB niet-woningen	3.637	43	3.647	52	10	-9	**2**
- TV 0.64 Belastingen overig	1.199	831	1.572	1.084	373	-252	**121**
- TV 0.7 Algemene en overige uitkeringen	89.471	0	89.970	0	499	0	**499**
- TV 0.8 Overige baten en lasten	4.535	5.237	4.606	4.886	70	351	**421**
- TV 0.9 Vennootschapsbelasting (VPB)	0	65	0	140	0	-75	**-75**
Totaal baten en lasten	**141.898**	**149.486**	**143.583**	**146.518**	**1.685**	**2.969**	**4.654**

	Begr. na wijz. 2024		Realisatie 2024		Verschil		
(bedragen x €1.000)	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Saldo
Toevoeging Res.	0	2.109	0	2.326	0	-217	**-217**
Onttrekking Res.	7.524	0	4.069	0	-3.455	0	**-3.455**
Totaal saldo reserves	**7.524**	**2.109**	**4.069**	**2.326**	**-3.455**	**-217**	**-3.672**
Resultaat	**149.422**	**151.595**	**147.652**	**148.843**	**-1.770**	**2.752**	**982**

Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij u naar de financiële verantwoording van de programma's.

Analyse begrotingsrechtsmatigheid

(bedragen x € 1.000)	Lasten begr.	Lasten werk.	Verschil	Rechtmatig?	Toelichting
1. Duurzame en gezonde samenleving	19.229	18.188	1.041	n.v.t.	
2. Leefbare en bereikbare samenleving	22.876	21.092	1.784	n.v.t.	
3. Interactie met de samenleving	1.491	1.477	14	n.v.t.	
4. Inclusieve en participatiesamenleving	44.463	44.412	51	n.v.t.	
5. Werkend en lerende samenleving	32.004	31.083	921	n.v.t.	
6. Informatie en kennissamenleving	0	0	0	n.v.t.	
7. Financiën en bedrijfsvoering	19.953	19.644	310	n.v.t.	
8. Algemeen bestuur	2.906	3.883	-977	Ja	De overschrijding is nagenoeg geheel veroorzaakt door een niet geraamde storting in de VZ wethouderspensioenen als gevolg van een lagere rekenrente en een iets hogere levensverwachting.
Algemene Dekkingsmiddelen	6.564	6.739	-174	Ja	De begrotingsoverschrijding is nagenoeg geheel te wijten aan hogere dan geraamde uitgaven voor de opvang van Oekraïnse vluchtelingen. Deze uitgaven worden echter volledig gedekt door de doeluitkering van het Rijk.
Totaal lasten	**149.486**	**146.518**	**2.969**		
Toevoeging reserves	2.109	2.326	-217	Ja	Deze overschrijding betreft voornamelijk de storting van de bijdrage vanuit het complex De Pas zuid voor het fonds bovenwijks in de bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen. De betreffende bijdrage staat als niet geraamde inkomst binnen het programma 2.
Totaal toevoeging reserves	**2.109**	**2.326**	**-217**		
Resultaat	**151.595**	**148.843**	**2.752**		

Overzicht aanwending onvoorzien

Maand	Nr. wijz.	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Bedrag
		Raming oorspronkelijke begroting 2024	55
Nov.	11	Aframen saldo post onvoorzien voor 2024 in BMR2-2024	-55
		Restant in jaarrekening 2024	**0**

Overzicht incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten > 100.000	Begroot na wijz. 2024		Werkelijk 2024		Verschil	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1. Duurzame en gezonde samenleving						
geen incidentele mutaties						
2. Leefbare en bereikbare samenleving						
Aanvullende storting in de voorziening verliesgevende complexen voor het complex De Merm Oost naar aanleiding van de actualisatie van de exploitatieopzetten per 1 januari 2025.	0		248		-248	
3. Interactie met de samenleving						
geen incidentele mutaties						
4. Inclusieve en participatiesamenleving						
geen incidentele mutaties						
5. Werkend en lerende samenleving						
Afwaardering van de boekwaarde tot marrktwaarde van de oude noodlokalen bij het Lyceum in Elst omdat deze niet meer gebruikt worden voor maatschappelijke functie vanaf half januari 2025.	0		414		-414	
6. Informatie en kennissamenleving						
geen incidentele mutaties						
7. Financiën en bedrijfsvoering						
geen incidentele mutaties						
8. Algemeen bestuur						
Als gevolg van een lagere rekenrente (2.325% t.o.v. 3,167% in vorige berekening) en een iets hogere levensverwachting was sprake van een niet geraamde storting in de voorziening wethouderspensioenen.	0		1.100	0	-1.100	
Lagere storting in de voorziening wachtgelden door een nieuwe functie van één van de vertrokken wethouders.	510		317	0	193	
Algemene dekkingsmiddelen / onvoorzien						
geen incidentele mutaties						
Totaal	**510**	**0**	**2.079**	**0**	**-1.569**	**0**

Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

(bedragen x € 1.000)	Saldo 1-1-2024	Bij	Af	Saldo 31-12-2024
BR kap.last. Ambtshuis	792	0	32	761
BR kap.last. Hockeycomplex	710	0	68	642
BR kap.last. Heteren-Centrum	3.448	0	178	3.270
BR kap.last. kunstgras Spero	83	0	24	58
BR kap.last. sporthal HPC	1.159	0	48	1.111
BR kap.last. tijd. huisv.maatr.	3	0	0	3
BR kap.last. P&R garage Elst	371	0	6	365
BR kap.last. huisvesting	695	0	27	667
BR kap.last. Bemmelseweg	493	0	9	484
BR kap.last. spoorkruisingen	2.660	0	51	2.609
BR kap.last. gastvrije Waaldijk	464	0	0	464
BR kap.last. optimalisàt. De Pas	384	0	7	377
BR kap.last openb. ruimte Heteren	1.185	0	22	1.163
BR kap.last Molenhoekplein	1.250	0	0	1.250
BR kap.last. Groot onderhoud wegen	0	600	0	600
BR verv. materieel Openb. W.	2.065	112	181	1.995
BR brede scholen	165	0	134	30
Totaal	**15.926**	**712**	**788**	**15.850**

WNT

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling			
Gegevens 2024			
bedragen x € 1	**DE van der Kamp**	**PJE Breukers**	**DC van Eeten**
Functiegegevens	**Griffier**	**Gemeentesecretaris**	**Gemeentesecretaris**
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01-01 - 31-12	01-01 - 31-05	01-12 - 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,889	1	1
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	100.832	54.548	11.112
Beloningen betaalbaar op termijn	21.408	11.721	2.285
Subtotaal	122.240	66.268	13.398
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	207.137	96.765	19.735
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	**122.240**	**66.268**	**13.398**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2023		
bedragen x € 1	**DE van der Kamp**	**PJE Breukers**
Functiegegevens	**Griffier**	**Gemeentesecretaris**
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01-01 - 31-12	01-01 - 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,889	1
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	94.604	130.747
Beloningen betaalbaar op termijn	15.121	22.096
Subtotaal	109.725	152.843
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	198.470	223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	**109.725**	**152.843**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12		
Gegevens 2024		
bedragen x € 1	**NMP van Hooy**	
Functiegegevens	**Gemeentesecretaris**	
Kalenderjaar	2024	2023
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	17/06 t/m 01/12	N.v.t.
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	5,5	N.v.t.
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	692	N.v.t.
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	221	N.v.t.
Maxima op basis van de normbedragen per maand	169.400	N.v.t.
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	152.932	
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)		
Bezoldiging in de betreffende periode	112.104	N.v.t.
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	112.104	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	
Bezoldiging	**112.104**	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders
De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 3 december 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 4.465.298. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding
Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 1,9 miljoen bedraagt. Dit is lager dan de daarvoor gestelde grens van € 4.465.298 Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 1,4 miljoen acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

Omschrijving	X € 1 miljoen
Begrotingscriterium	
1A. Overschrijding lasten programma's (of indien van toepassing een ander door de gemeenteraad vastgesteld autorisatieniveau)	1,2
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	0,0
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	0,2
Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan de raad zijn gemeld (hangt af van de intern vastgelegde spelregels in bijvoorbeeld de financiële verordening art. 212 Gemeentewet over de planning & controlcyclus, budgetafwijkingen, budgetoverheveling et cetera).	0,0
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	**1,4**
Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid. In de rechtmatigheidsverantwoording wordt verwezen naar dit vooraf vastgestelde beleid.	1,4
De niet -acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht.	0,0
Voorwaardencriterium	
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed (inhoudelijk hier toelichten en in de paragraaf bedrijfsvoering).	0,5

Omschrijving	X € 1 miljoen
M&O criterium	
Geen bevindingen.	0,0
Totaal Onrechtmatigheden	**1,9**
Waarvan acceptabel	1,4
Waarvan niet-acceptabel	0,5

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

- Begrotingsoverschrijdingen welke toegelicht worden in het hoofdstuk “Analyse begrotingsrechtsmatigheid”.
- Inkopen waarbij de aanbestedingsregels niet juist zijn toegepast. Dit wordt nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad (afwijkingen > € 100.000) aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Geen.

C. BIJLAGEN

I. Lijst met gebruikte afkortingen

APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AR	Algemene Reserve
BADO	Besluit accountantscontrole decentrale overheden
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BBZ	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen
BIZ	Bedrijven Investerings Zone
BOA	Bijzondere Opsporings Ambtenaar
BR	Bestemmings Reserve
CAK	Centraal advieskantoor bijzondere ziektekosten
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheid
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
EMU	Europese Monetaire Unie
FIDO	Financiering Decentrale Overheden
FUWA	Functiewaardering
GFT	Groente Fruit Tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheids Dienst
GGZ	Geestelijke Gezondheids Zorg
GBO	Gebruiksoppervlakte
GMR	Groene Metropool Regio
GREX	Grondexploitatie
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
GWW	Grond Weg en Waterbouw
IBA	Individuele Behandeling Afvalwater

IGS	Intergemeentelijk Subsidiebureau
I/S	Incidenteel / Structureel
IKP OR	Integraal Kwaliteitsplan Openbare Ruimte
IMOC	Index Materiële Overheids Consumptie
JOGG	Jongeren op Gezond Gewicht
LISA	Landelijk Informaties Systeem van Arbeidsplaatsen
LOP	Landschapsontwikkelingsplan
MFC	Multifunctioneel Centrum
MGR	Modulaire Gemeenschappelijke regeling
MOP	Meerjaren Onderhoudsplan
OZB	Onroerende Zaak Belasting
PIP	Persoonlijke Internet Pagina
ODRA	Omgevingsdienst Regio Arnhem
RAL	Regionale Aanpak Laadinfrastructuur
RIVM	Rijks Instituut Voor gezondheid en Milieu
RTG	Railterminal Gelderland
P&C	Planning en Control
SHP	Strategisch meerjaren Huisvestingsplan Onderwijs
STO	Sociaal Team Overbetuwe
RKC	Rekenkamercommissie
RWS	Rijkswaterstaat
SiSa	Single Information, Single audit
SPUK	Specifieke Uitkering
SWS	Stichting Waarborgfonds Sport
TONK	Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten
TOZO	Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers
VANG	Van Afval Naar Grondstof

VGGM	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden
VPB	Vennootschapsbelasting
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
VZ	Voorziening
WEW	Waarborgfonds Eigen Woningen
WGR	Wet Gemeenschappelijke regelingen
WGS	Wet Gemeenschappelijke schuldhulpverlening
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOO	Wet open overheid
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
WNT	Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen
WPG	Wet Publieke Gezondheid
WRP	Water en Rioleringsprogramma
WVBV	Wet Vereenvoudiging Beslagvrije Voet
Wvdr	Wet versterking decentrale rekenkamers
WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw

II. Specificatie onttrekkingen Algemene Reserve en Bestemmingsreserve Overhevelingen

Specificatie onttrekkingen algemene reserve

Specificatie onttrekkingen uit Algemene Reserve 2024

Op basis van begrotings- en administratieve wijzigingen boekjaar 2024

Reden onttrekking	Onttrekking	Begr.wijz.	Adm.wijz.
Investering kwaliteit mensen	€ 150.000	prim.begr.	
cofinanciering 80 jaar bevrijding	€ 102.228	prim.begr.	
Investeren kwaliteit processen	€ 88.500	prim.begr.	
Afronden implementatie iFinanciën	€ 75.000	prim.begr.	
Plan van aanpak netcongestie	€ 38.083	prim.begr.	
Aanvullende middelen Informatiebeveiliging	€ 32.929	prim.begr.	
Uitvoering programma inrichting STO	€ 16.001	prim.begr.	
Inrichting systeem voor samenwerking	€ 10.000	prim.begr.	
Subtotaal	**€ 512.740**		

Op basis van restantkredieten voorgaande jaren

Reden onttrekking	Onttrekking	Begr.wijz.	Adm.wijz.
Restant claims algemene reserve:			
2023-056680 Tijdelijke huisvesting Lyceum Elst	€ 150.000		53-2024
Klimaatakkoord meicirc. 2022	€ 95.000		53-2024
2023-056524 maatsch beg. Inc sept.c.2022	€ 95.000		53-2024
Amendement A-3 Energietoeslag	€ 91.818		53-2024
Railterminal Gelderl.Spoor38 (1e bestuursrap.2021)	€ 80.040		53-2024
Uitvoering wet Open Overheid (2022-047901)	€ 75.000		53-2024
POK: inzet participatietrajecten Hvh	€ 47.000		53-2024
PNL-post 68a-2020 invoeringsbudget Omgevingswet	€ 37.243		53-2024
Implementatie Omgevingswet (Kadernota 2022)	€ 34.786		53-2024
PNL-32b 2022 bouwbegel. scholen Westeraam	€ 32.500		53-2024
ICT uitfasering corsa/datagedreven werken Kadernota 2022	€ 30.000		53-2024
Nota Recreatie begr.wijz. 10-2023	€ 25.000		53-2024
PNL-post 28-2020 Bouwbeg. noodlokalen W'aam	€ 25.000		53-2024
POK: Jobhunter	€ 25.000		53-2024
AU - POK-middelen dec.circ. 2021	€ 21.375		53-2024
Begrotingsscan 2024	€ 17.250		53-2024
PNL-post 30-2020 Bouwbeg. nieuwe scholen	€ 13.587		53-2024
POK: Onafhankelijke cliëntondersteuning	€ 13.125		53-2024
20bw000496 Integr. beheer en openb. ruimte	€ 3.658		53-2024
PNL-post 31-2019 uitwerking visie pijlers	€ 1.897		53-2024
2021-013947 Park Tergouw	€ 660		53-2024
Subtotaal	**€ 914.938**		
TOTAAL	**€ 1.427.679**		

Specificatie onttrekkingen Bestemmingsreserve Overhevelingen

Specificatie onttrekkingen uit BR Overhevelingen 2024

Op basis van begrotings- en administratieve wijzigingen boekjaar 2024

Reden onttrekking	Onttrekking	Begr.wijz.	Adm.wijz.
Subtotaal	**€ -**		

Op basis van restantkredieten voorgaande jaren

Reden onttrekking	Onttrekking	Begr.wijz.	Adm.wijz.
Restant claims BR overhevelingen			
UP: Uitvoeren programma inrichting STO	€ 180.012		53-2024
UP: Aanvullende middelen informatiebeveiliging	€ 125.000		53-2024
POK: Inzet participatietrajecten Hvh	€ 118.000		53-2024
UP: tbv kosten architectuurplaat in 2024	€ 100.000		53-2024
AU:aanpak armoede en schulden meicirc. 2023	€ 64.000		53-2024
UP:Inz.toekomstbest. en natuurincl. bedrijfsv.agrar. sector	€ 36.350		53-2024
UP: Actieplan verkeersveiligheid	€ 35.280		53-2024
UP: Impl. wet modern.best. Elekt.verkeer	€ 35.000		53-2024
UP: Inr. van een systeem voor samenwerking	€ 30.000		53-2024
2023-056524 overh2023. leefbtoets en uitstwl. str mei.	€ 21.463		53-2024
Koppelingen Schuldhulpverlening applicatie	€ 15.100		53-2024
A-4 Regenbooggemeente	€ 10.638		53-2024
UP: Onderzoek capaciteit binnensport	€ 6.540		53-2024
Actualisatie Nota Grondbeleid	€ 5.052		53-2024
Subtotaal	**€ 782.435**		
Overhevelingen Jrk 2023 december circulaire 2023			
AU - Energietoeslag dec.circ. 2023	€ 227.067	8-2024	
AU - Meerkosten Oekraïne SD dec.circ. 2023	€ 36.000	8-2024	
Subtotaal	**€ 263.067**		
Overhevelingen Jrk 2023			
Klimaatadaptatie 2023	€ 75.000	8-2024	
UP:Sportieve ingrepen OR (Klompenpad Herveld-Andelst)	€ 25.000	8-2024	
Beheerplannen (Jrk 2023): tbv Bestek	€ 225.000	14-2024	
Beheerplannen (Jrk 2023): tbv Spelen 2023 uitvoeringskosten	€ 109.000	14-2024	
Beheerplannen (Jrk 2023): tbv Onderhoud wegen	€ 59.000	12-2024	
Beheerplannen (Jrk 2023); tbv Reparatie geluidswal	€ 20.000	12-2024	
Subtotaal	**€ 513.000**		
TOTAAL	**€ 1.558.502**		

III. Voortgang onderzoeken Rekenkamercommissie (RKC)

Onderwerp	Advies rekenkamer	Raadsbesluit	Follow up (maart 2025)
DoeMee-onderzoek 2023 'Klachtafhandeling'	Op 8 maart 2024 heeft de Rekenkamer een brief aangeboden aan de raad met daarin haar conclusies en aanbevelingen. Deze is niet geagendeerd voor behandeling in een raadsvergadering.	N.v.t.	N.v.t.
Onderzoek 'Sturen op projecten'	Ten aanzien van het college van B&W: 1. Voltooi zo spoedig mogelijk het (nu nog concept-) handboek en laat de daarin opgenomen werkwijze en afspraken formeel bekrachtigen en voorts implementeren. 2. Aansluitend op aanbeveling 1: borg de implementatie van projectmatig werken binnen de organisatie, zowel voor fysieke als sociale projecten (mogelijk in aangepaste vorm). 3. Geen aanbeveling. 4. Stel (conform de kaders uit het concept-handboek) projectopdrachten op en laat deze formeel vaststellen. 5. Zie toe op het nakomen van afspraken met betrekking tot het administreren en documenteren van projecten, conform de kaders uit het concept-handboek. Verminder de kwetsbaarheid van de organisatie. 6. Zie aanbeveling 5. 7. Normeer het kleurgebruik in voortgangs- en projectenboeken, zie toe op een juist gebruik en voorzie deze van een toelichting. 8. Evalueer. Niet alleen het proces maar ook het doelbereik. 9. Zie toe op de naleving van afspraken ten aanzien van de bestuurlijke verantwoording. 10. Zie toe op het borgen van ervaring en ambtelijk geheugen binnen de organisatie, breng balans aan tussen vaste formatie en (de mate van) inhuur. Benut daarvoor als startpunt de leerpunten uit de in deze rekenkamerrapportage beoordeelde projecten. Ten aanzien van de gemeenteraad: 11. Zie toe op de adequate opvolging van de aanbevelingen uit deze rapportage. Laat u periodiek informeren.	d.d. 16 april '24: 1. Vast te stellen het rekenkamerrapport 'Sturen op projecten'; 2. Het college te verzoeken de volgende aanbevelingen uit te voeren: a. Voltooi zo spoedig mogelijk – maar uiterlijk december 2024 - het (nu nog concept-) handboek en laat de daarin opgenomen werkwijze en afspraken formeel door het college bekrachtigen en voorts implementeren. Informeer de raad over de bekrachtiging door het college. b. Aansluitend op aanbeveling a: borg de implementatie van projectmatig werken binnen de organisatie, zowel voor fysieke als sociale projecten (mogelijk in aangepaste vorm). c. Stel (conform de kaders uit het concept-handboek) projectopdrachten op en laat deze formeel vaststellen. d. Zie toe op het nakomen van afspraken met betrekking tot het administreren en documenteren van projecten, conform de kaders uit het concept-handboek. e. Normeer het kleurgebruik in voortgangs- en projectenboeken, zie toe op een juist gebruik en voorzie deze van een toelichting, met ingang van het projectenboek (met de stand van zaken per 1 januari 2024) - conform Stuurmodel Overbetuwe 2020 revisie 2023. f. Evalueer niet alleen het proces maar ook het doelbereik. g. Zie toe op de naleving van afspraken ten aanzien van de bestuurlijke verantwoording.	M.b.t. beslispunt 2: *a. Voltooi zo spoedig mogelijk – maar uiterlijk december 2024 - het (nu nog concept-) handboek en laat de daarin opgenomen werkwijze en afspraken formeel bekrachtigen en voorts implementeren. Informeer de raad over de bekrachtiging door het college.* Het Handboek projectmatig werken is in de collegevergadering van 17 december 2024 vastgesteld. De raad is daarover middels een raadsinformatiememo (2024-036241) geïnformeerd. *b. Aansluitend op aanbeveling a: borg de implementatie van projectmatig werken binnen de organisatie, zowel voor fysieke als sociale projecten (mogelijk in aangepaste vorm).* Om de implementatie goed te laten verlopen, is draagvlak noodzakelijk. De implementatie is gestart tijdens het opstellen van het handboek, maar nog niet afgerond. Om te komen tot een goede borging van projectmatig werken in de organisatie is tevens de "Lijst met aanbevelingen implementeren en borgen projectmatig werken" opgesteld en vastgesteld door het MT. De raad is daarover middels een raadsinformatiememo (2024-036241) geïnformeerd. *c. Stel (conform de kaders uit het concept-handboek) projectopdrachten op en laat deze formeel vaststellen.* De organisatie zal deze aanbeveling verder implementeren in de werkprocessen. *d. Zie toe op het nakomen van afspraken met betrekking tot het administreren en documenteren van projecten, conform de kaders uit het concept-handboek.* De organisatie zal deze aanbeveling verder implementeren in de werkprocessen. *e. Normeer het kleurgebruik in voortgangs- en projectenboeken, zie toe op een juist gebruik en voorzie deze van een toelichting met ingang van het projectenboek (met de stand van zaken per 1 januari 2024) - conform Stuurmodel Overbetuwe 2020 revisie 2023.* In samenwerking met de auditcommissie hebben we gewerkt aan een eenduidige definitie voor

		h. Zie toe op het borgen van ervaring en ambtelijk geheugen binnen de organisatie, breng balans aan tussen vaste formatie en (de mate van) inhuur. Benut daarvoor als startpunt de leerpunten uit de in deze rekenkamerrapportage beoordeelde projecten. i. Informeer de raad 2x per jaar over de stand van zaken m.b.t. de hierboven genoemde aanbevelingen, zowel bij het vaststellen van het projectenboek als bij de voortgangsrapportage ruimtelijke projecten. 3. Als raad toe te zien op de adequate opvolging van de onder 2 genoemde aanbevelingen. 4. Het projectenboek (met stand van zaken per 1 januari) en de voortgangsrapportage (met de stand van zaken per 1 juli) worden ter vaststelling aan de raad voorgelegd – conform Stuurmodel Overbetuwe 2020 revisie 2023.	kleuren. Niet alleen niet alleen in het projectenboek, maar in alle P&C documenten. U bent hierover op 10 december jl. geïnformeerd. Dit zal worden toegepast bij het eerstvolgende projectenboek en de eerstvolgende voortgangsrapportage. *f. Evalueer niet alleen het proces maar ook het doelbereik.* De organisatie zal deze aanbeveling verder implementeren in de werkprocessen. *g. Zie toe op de naleving van afspraken ten aanzien van de bestuurlijke verantwoording.* De organisatie zal deze aanbeveling verder implementeren in de werkprocessen. *h. Zie toe op het borgen van ervaring en ambtelijk geheugen binnen de organisatie, breng balans aan tussen vaste formatie en (de mate van) inhuur. Benut daarvoor als startpunt de leerpunten uit de in deze rekenkamerrapportage beoordeelde projecten.* De organisatie zal deze aanbeveling verder implementeren in de werkprocessen. *i. Informeer de raad 2x per jaar over de stand van zaken m.b.t. de hierboven genoemde aanbevelingen, zowel bij het vaststellen van het projectenboek als bij de voortgangsrapportage ruimtelijke projecten.* De raad krijgt twee keer per jaar inzicht in de stand van zaken van de projecten via de documenten projectenboek een verkorte voortgangsrapportage. M.b.t. beslispunt 4: dit is opgenomen in de reguliere P&C-cyclus en wordt sinds '24 zo uitgevoerd.
Rol van de raad in tijden van crises	Aan de gemeenteraad: a. Laat u zeker eenmaal per raadsperiode informeren over de crisisorganisatie en uw rol daarbinnen. b. Zie actief toe op een adequate behandeling van informatie en evaluaties. c. Zie toe op een adequate(re) archivering van documenten. d. Laat op basis van een goede evaluatie een draaiboek opstellen ten aanzien van de continuïteit van het bestuur en de positie van de raad tijdens (eventuele) toekomstige crises. Aan het college van B&W: a. Heb nadrukkelijk aandacht voor de (informatie-)positie van de gemeenteraad.	d.d. 1 oktober 2024: 1. Vast te stellen het rekenkamerrapport 'Rol van de raad in tijden van crises' en de volgende aanbeveling: a. Zie actief toe op een adequate behandeling van informatie en evaluaties. 2. Het college te verzoeken de volgende aanbevelingen uit te voeren: a. Informeer de gemeenteraad eenmaal per raadsperiode over de crisisorganisatie en de rol van de raad daarbinnen. b. Draag zorg voor een adequate(re) archivering van documenten. c. Stel op basis van een goede evaluatie een draaiboek op ten aanzien	2. a. In november 2026 zal het college de gemeenteraad informeren over de crisisorganisatie en de rol van de raad daarbinnen. b. Wanneer er zich een crisis voordoet, zal het college de betreffende documenten adequaat archiveren. c. In 2025 stelt het college een draaiboek op ten

		van de continuïteit van het bestuur en de positie van de raad tijdens (eventuele) toekomstige crises. d. Heb nadrukkelijk aandacht voor de (informatie-)positie van de gemeenteraad.	aanzien van de continuïteit van het bestuur en de positie van de raad tijdens crises. Tijdens een crises zal het college nadrukkelijk aandacht hebben voor de (informatie-) positie van de gemeenteraad.
Invoering Omgevingswet Overbetuwe	"Op basis van bovenstaande conclusies wordt aanbevolen om het implementatieplan te actualiseren en te voorzien van een duidelijke tijdsplanning (mijlpalenplanning), zodat de gemeenteraad de voortgang over meerdere jaren kan volgen."	d.d. 11 februari '25: 1. Vast te stellen het rekenkamerrapport 'Invoering Omgevingswet Overbetuwe'. 2. Het college te verzoeken de volgende aanbeveling uit te voeren: a. het implementatieplan te actualiseren en te voorzien van een duidelijke tijdsplanning (mijlpalenplanning), zodat de gemeenteraad de voortgang over meerdere jaren kan volgen.	Het implementatieplan bestaat uit een 6-tal sporen. Bijvoorbeeld de actualisatie van de Omgevingsvisie of tijdelijke en definitieve Omgevingsplan. Diverse sporen kennen hun eigen bestuurlijke (besluitvorming)proces. De sporen die (nog) geen eigen proces kennen, lijnen we in Q1 '25 verder uit. In april volgt dan collegebespreking. Daarna kan het geactualiseerde plan gedeeld worden met de raad. Naast het gebruikte VNG-overzicht 'minimale acties', zijn er meer overzichten van uit te voeren acties. Deze zullen worden doorgenomen en waar mogelijk krijgen acties een plek in het geactualiseerde implementatieplan. Houding en gedrag zit verweven in diverse sporen en vele acties. In spoor 4 komt deze echter expliciet aan de orde. Borging en reflectie zal dan ook hoofdzakelijk in dat spoor een plek krijgen.
Toetsing verduurzaming gemeentelijk vastgoed (incl. DoeMee onderzoek Energiebesparingsplicht en Verduurzaming gemeentelijk vastgoed)	Is nog niet afgerond.		n.v.t.

IV. Overzicht SISA

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/03*	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	
			4	6	Ja	Ja	Nee	
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/06*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*				
					Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/10*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/09*				
			€36.954	€ 53.502			€0	€0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*
			€782	€29.662	€14.276	€21.212	€7.388	€10.978
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/24*	
			€49.392	€97.392	€0	€ 0	€108.792	

BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/02*				
			€ 0	Nee				
BZK	**C92**	**Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C92/01*	Bedrag doorgeschoven naar t+1 *Aard controle R* *Indicator: C92/02*	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/03*	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/04*	Aantal gebruikte leermiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/05*	
			€ 46.921	€ 0	4	175	328	
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05* *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D8/06*
			€ 514.047	€ 28.507	€ 45.920	-€ 93.998	€ 0	€ 0
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/07*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/08*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/09*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/10*		
		1						
		2						
		100						
OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*			
			€ 135.512	€ 0	€ 5.261			

				Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	Opgebouwde reserve (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D14/06*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/07*	
				€ 0	€ 389.035	€ 248.262	Nee	
				Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/10*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/11*	
			1					
			2					
			10					
IenW	**E20**	**Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021** Provincies en Gemeenten		Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/02*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/04*	
				€ 0	€ 97.100	€ 0	Nee	
				Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/08*	
			1	101 Aanbrengen van kant- en asmarkering op fietspaden | aantal in meters	Nee	0	project is uitgesteld.	
			2	102 Saneren paaltjes en verticale elementen op of naast fietspaden | aantal in st	Ja	0	wel uitgevoerd echter niet gespecificeerd bijgehouden, derhalve worden deze kosten niet opgegeven	
			3	206 Aanleg van een drempel op fietskruispunt gebiedsontsluitingsweg / erftoegangsweg | aantal in st	Nee	0	Project wordt in 2023-2024 uitgevoerd	
			4	208 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW | aantal in st	Ja	1		
			5	209 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden | aantal in st	Ja	1	de optie drempel ontbreekt in de lijst.	
			6	109 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden | aantal in st	Ja	2	de optie drempel ontbreekt in de lijst.	
			7	208 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW | aantal in st	Nee	0		
			8	221 Aanleg van een uitritconstructie van zijstraat GOW naar 30 km/uur zone | aantal in st	Nee	0		
			9	107 Aanleg van een vrijliggend fiets-/bromfietspad op een 50 km/uur weg of een 80 km/uur weg | aantal in meters	Nee	0		

IenW	E26	**Spoorse doorsnijdingen, tranche 1** Gemeenten	Aantal projecten (waarvoor een beschikking ontvangen is) **Afspraak** *Aard controle R* *Indicator: E26/01*	Aantal afgeronde projecten (jaar T) **Realisatie** *Aard controle R* *Indicator: E26/02*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E26/03*			
		1	1	1	Ja			
IenW	E44B	**Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/01*	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/02*	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle R* *Indicator: E44B/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/04*	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E44B/05*	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/06*
		1	060281 Gemeente Tiel	IENW/BSK-2024/218277	€ 29.194	€ 29.194	€ 0	€ 0
		2	060281 Gemeente Tiel	IENW/BSK-2024/218277	€ 10.584	€ 10.584	€ 0	€ 0
		3	060281 Gemeente Tiel	IENW/BSK-2024/218277	€ 3.642	€ 3.642	€ 0	€ 0
		4	060281 Gemeente Tiel	IENW/BSK-2024/218277	€ 17.272	€ 17.272	€ 0	€ 0
			Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/07*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/08*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/09*			
		1	060281 Gemeente Tiel	IENW/BSK-2024/218277	Nee			
		2	060281 Gemeente Tiel	IENW/BSK-2024/218277	Nee			
		3	060281 Gemeente Tiel	IENW/BSK-2024/218277	Nee			
		4	060281 Gemeente Tiel	IENW/BSK-2024/218277	Nee			
			Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/10*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/11*	Naam/nummer maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/12*	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/13*		
		1	060281 Gemeente Tiel	IENW/BSK-2024/218277	Ruimtelijke inrichting	Nee		
		2	060281 Gemeente Tiel	IENW/BSK-2024/218277	Water vasthouden en benutten	Nee		
		3	060281 Gemeente Tiel	IENW/BSK-2024/218277	Water bergen (capaciteitsvergroting)	Nee		
		4	060281 Gemeente Tiel	IENW/BSK-2024/218277	Vergroten van de afvoercapaciteit	Nee		
IenW	E84	**Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/02*	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/04*		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/08*		
		1	321 Aanleg van een vrijliggend fietspad of vrijliggend fiets-/bromfietspad (op 50-, 60- en 80 km/h wegen)|aantal in Meters	Nee	0	nog niet gestart		
		2	330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h|aantal in Stuks	Nee	0	nog niet gestart		
		3	349 Aanleg van een snelheidsremmend plateau voor een fietsoversteek, alleen bij een kruispunt|aantal in Stuks	Nee	0	nog niet gestart		
		4	361 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer)|aantal in Stuks	Nee	0	nog niet gestart		

SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
		€ 9.056.570	€ 196.771	€ 294.051	€ 1.782	€ 0	€ 0
		Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
		€ 61.857	€ 0	€ 0	€ 933.625	€ 0	€ 0
		Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
		€ 0	Ja				
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
		€ 38.791	€ 6.091	€ 26.379	€ 0	€ 0	€ 0
		BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

SZW	G4	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr							
				Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 6.054	€ 8.409	€ 2.049
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 17	€ 8.357	€ 1.120
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 4.401	€ 468
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.415	€ 278
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 6.071	€ 22.582	€ 3.915
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*		
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6	Totaal	0	0	N.v.t.		
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/12*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/16*	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/17*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle D2* *Indicator: G4/18*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/19*		
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0		

SZW	**G10**	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01*	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*			
			€ 351.892	€ 0	Ja			
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*			
			€ 0	€ 0	Ja			
SZW	**G13**	**Onderwijsroute_ deel gemeente 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 136.936	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

VWS	H4	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende uitkering *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 776.782	€ 618.659				
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende uitkering per project (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) **Onroerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) **Roerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) **Dienstverlening door derden** *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
		1	652000003/2023 vervang.kunstgrasveld (I) Sv Spero	€ 6.388	€ 6.388			
		2	652000005/2023 MFSC Elst	€ 178.407	€ 178.407			
		3	652000006/2024 Ledverlichting EMM en Excelsior	€ 3.015	€ 3.015			
		4	652000007/2024 Ledverlichting hockeyvelden HCOB	€ 15.067	€ 15.067			
		5	652000009/2024 Kunstgrasveld vv Excelsior Zetten	€ 57.111	€ 57.111			
		6	412020001/2020 GO: Sportcentrum De Helster Elst	€ 3.293	€ 3.293			
		7	412021013/2021 GO: Sportcentrum De Helster Elst	€ 142	€ 142			
		8	412022013/2022 GO: De Helster Elst	€ 3.276	€ 3.276			
		9	412023016/2023 GO: De Helster Elst	€ 3.675	€ 3.675			
		10	412024023/2024 GO: Sportcentrum De Helster	€ 1.897	€ 1.897			
		11	412024025/2024 GO: Sporthal De Mammoet Zetten	€ 9.104	€ 9.104			
		12	412024027/2024 GO: Sportzaal 't Binnenveld	€ 69	€ 69			
		13	Exploitatiekosten	€ 290.735		€ 290.735		
		14	Dienstverlening door derden	€ 46.479			€ 46.479	
		100						
VWS	**H12**	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/02*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*			
			€ 27.023	€ 65.404	Ja			

VWS	**H30**	**Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026**		Naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/01*	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/02*	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) per onderdeel *Aard controle R* *Indicator: H30/03*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/04*	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/05*	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/06*
			1	Lokaal Sportakkoord	€ 33.672	€ 34.378	€ 58.261	Ja	Ja
			2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 230.522	€ 279.966	€ 458.111	Ja	Ja
			3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 51.803	€ 51.548	€ 93.918	Ja	Ja
			4	Kansrijke Start	€ 41.443	€ 77.633	€ 106.754	Ja	Ja
			5	Mentale Gezondheid	€ 12.951	€ 17.914	€ 32.378	Ja	Ja
			6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 45.328	€ 47.238	€ 82.686	Ja	Ja
			7	Valpreventie	€ 123.033	€ 132.570	€ 235.843	Ja	Ja
			8	Leefomgeving	€ 25.901	€ 25.823	€ 43.600	Ja	Ja
			9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 6.475	€ 16.886	€ 21.657	Ja	Ja
			10	Versterken sociale basis	€ 93.246	€ 98.111	€ 173.647	Ja	Ja
			11	Mantelzorg	€ 25.901	€ 27.652	€ 51.791	Ja	Ja
			12	Eén tegen eenzaamheid	€ 25.901	€ 29.421	€ 55.251	Ja	Ja
			13	Welzijn op recept	€ 24.607	€ 26.130	€ 26.194	Ja	Ja
			14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 6.475	€ 9.312	€ 15.528	Ja	Ja
			15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 18.908	€ 0	€ 0	Ja	Ja
				Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/07*					
				Nee					
VWS	**H35B**	**Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)**		Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H35B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H35B/02*				
			1	060202 Gemeente Arnhem	€ 280.863				

VRO	**J32**	**Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen** Gemeenten		Beschikkingsnummer /naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J32/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J32/03*	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 december 2023 (Ja/Nee) *Aard controle D2* *Indicator: J32/04*	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J32/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J32/06*
			1	SUVIS 21-00873103	€ 0	€ 12.282	Ja		Ja
			2	SUVIS21-2-02257650	€ 739.152	€ 739.152	Nee	Nee, zie brief 5-8-2022. Einddatum project is gewijzigd naar 31-08-2024.	Ja
			3	SUVIS21-00867664	€ 249.511	€ 249.511	Nee	Nee, zie brief d.d.9 mei 2023. Einddatum project is uitgesteld naar 25-02-2025.	Ja
				Kopie Beschikkingsnummer/Naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J32/07*	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.) *Aard controle D2* *Indicator: J32/08*	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J32/09*			
			1	SUVIS 21-00873103	Ja	Verbouwing en plaatsing Zehn confoair is uitgevoerd			
			2	SUVIS21-2-02257650	Ja				
			3	SUVIS21-00867664	Ja				
VRO	**J55**	**Aanpak energiearmoede**		Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: J55/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: J55/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/06*
				687	€ 220.507	€ 388.207	637	€ 204.459	€ 334.959
				Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: J55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/09*			
				1.324	€ 0	€ 0			
				Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/15*
				14.413	2.193	0	0	6.822	0

VRO	**J94**	**Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/01*	Besteding (jaar T), in C94/06 t/m C94/08 opgesplitst *Aard controle R* *Indicator: J94/02*	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a *Aard controle D1* *Indicator: J94/03*	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300 *Aard controle D1* *Indicator: J94/04*	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2). *Aard controle R* *Indicator: J94/05*	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a *Aard controle R* *Indicator: J94/06*
		1	*LAI23-03591241*	€ 249.296	115	0	€ 0	€ 121.681
		2	*LAI24-03738547*	€ 0	0	0	€ 0	€ 0
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/07*	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/08*	Eindverantwoording (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/09*			
		1	€ 0	€ 127.615	Nee			
		2	€ 0	€ 0	Nee			
VRO	**J97**	**Regeling huisvesting grote gezinnen vergunninghouders 2023**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J97/01*	Besteding per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: J97/02*	Cumulatieve besteding per project (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle n.v.t* *Indicator: J97/03*	Project is volgens aanvraag, artikel 2, lid 1 uitgevoerd (Ja/Nee) Indicator 05 verplicht als hier 'Nee' wordt ingevuld *Aard controle D1* *Indicator: J97/04*	Eventuele toelichting op niet volgens aanvraag uitgevoerde projecten Verplicht als bij indicator 04 'Nee' is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J97/05*	Plaatsingeenheidsnummer van het grote gezin dat in het object is gehuisvest *Aard controle D2* *Indicator: J97/06*
		1	HGGV24-03776656	€ 4.349	€ 4.349	Ja		200582031
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J97/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J97/08*				
		1	*HGGV24-03776656*	Ja				
VRO	**J105**	**Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls**	Projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/01*	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/02*	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle D1* *Indicator: J105/03*	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/04*	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle D1* *Indicator: J105/05*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: J105/06*
		1	*2023-0000096276*	21	Ja	0	Nee, verwachte oplevering 2025	€ 130.000
			Kopie projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/07*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/08*	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/09*	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/10*	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/11*	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: J105/12*
		1	*2023-0000096276*	€ 130.000	Ja		21	Ja
			Kopie projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/13*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/14*				
		1	*2023-0000096276*	Nee				

VRO	**J209**	**Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/01*	Projectnaam *Aard controle n.v.t* *Indicator: J209/02*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: J209/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2023 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/04*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project *Aard controle D2* *Indicator: J209/05*	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/06*
			1 *RHA2023-03509854*	*Platenmakersstraat Elst*	€ 0	€ 0	€ 0	0
			2 *RHA2023-03517205*	*Kerkstraat Randwijk*	€ 0	€ 0	€ 0	0
			Kopie Projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/07*	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/08*	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/09*	Zelfstandige uitvoering (ja/nee) *Aard controle R.* *Indicator: J209/10*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/11*	
			1 *Platenmakersstraat Elst*	0	Nee	Ja	Nee	
			2 *Kerkstraat Randwijk*	0	Ja	Ja	Nee	
KGG	**K1**	**Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding**	Projectnaam/UWHS-nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K1/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per woning *Aard controle R* *Indicator: K1/02*	Is de bestemming gewijzigd (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: K1/03*	Eindverantwoording per woning (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: K1/04*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: K1/05*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K1/06*
			1 UWHS170087 Spoorstraat 8 Herveld	€ 0	Nee	Nee	€ 369.394	
			2 UWHS170140 Woerdsestraat 24 Zetten	€ 0	Ja	Nee	€ 898.855	Zie bijgevoegd bewijs van uitstel alsmede bestemmingswijziging
			3 UWHS170221 Grote Molenstraat 155 Elst	€ 0	Ja	Nee	€ 917.174	Zie bijgevoegd bewijs van bestemmingswijziging
			4 UWHS170235 Bredestraat-Noord 43 Herveld	€ 0	Nee	Nee	€ 554.182	
			5 UWHS170263 Snodenhoeksestraat 19 Elst	€ 0	Nee	Nee	€ 507.319	
KGG	**K28**	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid**	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel *Aard controle R* *Indicator: K28/01*	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel *Aard controle R* *Indicator: K28/02*	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten *Aard controle R* *Indicator: K28/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/04*	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle R* *Indicator: K28/05*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/06*
			€ 376.778	€ 289.092	€ 76.700	€ 1.103.471	€ 12.768	€ 44.468
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/07*					
			Nee					
AenM	**M16**	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne** Gemeenten	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/01*	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: M16/02*	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten *Aard controle R* *Indicator: M16/04*	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie *Aard controle R* *Indicator: M16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO) *Aard controle R* *Indicator: M16/06*
			€ 3.706.116			€ 649.542	€ 0	€ 268.751
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/07*	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/08*	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/09*	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/10*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/11*	
			€ 0	€ 24.104	€ 7.245	€ 4.641.268	€ 12.733.275	

V. Controleverklaring

Voor de controleverklaring, zie het PDF-bestand onder Bijlagen, rechtsboven in het scherm.

Dorpsstraat 67
6661 EH Elst
Postbus 11
6660 AA Elst
telefoon 14 0481

info@overbetuwe.nl
www.overbetuwe.nl

gemeente Overbetuwe